

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje

Březen 2008

OBSAH

	ÚVOD	4
1.	EKONOMICKÁ A SPOLEČENSKÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE VE VZTAHU KE VZDĚLÁVÁNÍ	5
1.1.	ÚZEMÍ OLOMOUCKÉHO KRAJE	5
1.2.	OBYVATELSTVO	6
1.2.1.	Základní informace o obyvatelstvu	6
1.2.2.	Demografický vývoj	6
1.2.3.	Vzdělanostní struktura obyvatel Olomouckého kraje	8
1.2.4.	Lidské zdroje, trh práce a (ne)zaměstnanost	10
1.3.	EKONOMICKÝ ROZVOJ REGIONU	19
1.3.1.	Hrubý domácí produkt	19
1.3.2.	Mzdy	21
1.3.3.	Ekonomické subjekty	23
1.4.	ROZVOJ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY A SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY	24
2.	VÝCHOZÍ STAV A STŘEDNĚDOBÉ NÁVRHY A ZÁMĚRY KRAJSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	26
2.1.	NÁVAZNOST NA ZÁKLADNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY	26
2.1.1.	Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje z let 2003 a 2006	26
2.1.2.	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje	27
2.1.3.	Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy České republiky 2007	28
2.2.	STRATEGICKÉ SMĚRY DZ ČR 2007 A JEJICH NAPLŇOVÁNÍ V OLOMOUCKÉM KRAJI	28
2.2.1.	Rovnost příležitostí ve vzdělávání	28
2.2.2.	Kurikulární reforma – nástroj k modernizaci vzdělávání s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí	29
2.2.3.	Podpora cizích jazyků, informačních a komunikačních technologií	29
2.2.4.	Tvorba a zavádění systémů kvality, metod hodnocení a vlastního hodnocení škol a školských zařízení	31
2.2.5.	Zvyšování profesionality a zlepšování pracovních podmínek pedagogických pracovníků	32
2.2.6.	Další vzdělávání	34
2.3.	STRATEGICKÉ NÁVRHY A ZÁMĚRY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ	36
2.3.1.	Předškolní vzdělávání	36
2.3.2.	Základní vzdělávání	37
2.3.3.	Střední vzdělávání	39
2.3.4.	Konzervatoř	42
2.3.5.	Terciární vzdělávání	43
2.3.6.	Speciální vzdělávání	44
2.3.7.	Základní umělecké školy	46
2.3.8.	Školy a školská zařízení jiných zřizovatelů	47
2.3.9.	Jazykové školy	47
2.3.10.	Školská zařízení	48
2.3.11.	Zájmové vzdělávání	51
2.3.12.	Prevence sociálně patologických jevů	52
2.3.13.	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	53
2.3.14.	Mezinárodní spolupráce	55
2.3.15.	Strukturální fondy EU v oblasti vzdělávání	57

3.	PŘÍSTUP K PŘEDŠKOLNÍMU, POVINNÉMU A STŘEDNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ	65
3.1.	PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	65
3.2.	ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	65
3.3.	PŘÍSTUP ABSOLVENTŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL KE STŘEDNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ	66
3.4.	STRUKTURA OBORŮ V ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ	68
3.4.1.	Struktura oborů vzdělávání podle nově přijatých žáků	68
3.4.2.	Struktura oborů vzdělávání podle absolventů	69
3.5.	PŘÍSTUP ABSOLVENTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL K TERCIÁRNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ	71
4.	EKONOMICKÁ ČÁST	73
4.1.	FINANČNÍ NÁROKY NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY – STÁTNÍ ROZPOČET ČR	73
4.1.1.	Financování přímých výdajů ze SR z kapitoly MŠMT	73
4.1.2.	Rozvojové programy a účelové dotace ze SR z kapitoly MŠMT a spolufinancování z ESF	76
4.1.3.	Státní rozpočet – jiné kapitoly	77
4.2.	FINANČNÍ NÁROKY NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY – ROZPOČET KRAJE	78
4.2.1.	Oblast provozních výdajů	78
4.2.2.	Oblast investiční činnosti a oprav	79
4.2.3.	Další výdaje Olomouckého kraje v oblasti školství, mládeže a sportu	80
	ZÁVĚR	83
	PŘÍLOHY	84
	SEZNAM TABULEK	90
	SEZNAM OBRÁZKŮ	91
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	92

ÚVOD

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje 2008 (dále také jen Dlouhodobý záměr nebo DZ OK) je základní strategický dokument Olomouckého kraje stanovující základní směry rozvoje v oblasti vzdělávání. Je zpracováván na základě ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), který mimo jiné stanovuje jeho aktualizaci po dvou letech. Jeho struktura je stanovena ustanovením § 2 vyhlášky MŠMT č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

V souladu s uvedenými právními předpisy Krajský úřad Olomouckého kraje, konkrétně Odbor školství, mládeže a tělovýchovy zpracovává dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji a předkládá jej MŠMT k vyjádření. Část dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v kraji, týkající se vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných krajem, předkládá rada kraje ke schválení zastupitelstvu.

Jedná se v pořadí již o třetí Dlouhodobý záměr zpracovaný pro území Olomouckého kraje, který navazuje na předchozí dlouhodobé záměry zpracované v letech 2003 a 2006. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje 2008 vychází zejména z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2007 (dále DZ ČR) zpracovaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a také ze základního strategického dokumentu Olomouckého kraje, Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje z roku 2005, v jehož rámci jsou mimo jiné definovány základní strategické směry v oblasti rozvoje lidských zdrojů, resp. vzdělávání.

Mezi další dokumenty, které byly při tvorbě Dlouhodobého záměru brány jako podkladové, patří např. Strategie celoživotního učení ČR zpracovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2007 a Strategie rozvoje lidských zdrojů pro ČR z roku 2003.

Dlouhodobý záměr respektuje ekonomická a sociální specifika Olomouckého kraje, zejména pak ve vztahu ke stavu a vývoji vzdělávací soustavy na jeho území. Vznik Dlouhodobého záměru v jeho stávající podobě byl umožněn na základě široké spolupráce zainteresovaných partnerů. Gestorem přípravy a zpracování Dlouhodobého záměru byl Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje. Vedle zpracovatele se na jeho přípravě úzce podíleli člen Rady Olomouckého kraje odpovědný za oblast školství, pracovní skupiny složené z ředitelů jednotlivých typů škol působících v Olomouckém kraji, které pracovaly zejména na návrzích řešení problémových okruhů, dále členové Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje a členové Rady pro rozvoj lidských zdrojů Olomouckého kraje.

1. EKONOMICKÁ A SPOLEČENSKÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE VE VZTAHU KE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání a jeho další směřování je zásadně ovlivňováno socioekonomickým rozvojem regionu, proto stanovení strategických cílů v oblasti vzdělávání a tvorby vzdělávací politiky v kraji je zásadně odvislé od těchto specifických podmínek. Vliv je však oboustranný - vzdělávání obyvatel žijících na území kraje také zpětně ovlivňuje jeho budoucí ekonomický a sociální rozvoj. První kapitola je proto věnována zhodnocení dosaženého stavu ekonomického a společenského rozvoje na území Olomouckého kraje, přičemž pozornost je zaměřena zejména na ty oblasti, které souvisí s tvorbou vzdělávací politiky a s oblastí vzdělávání obecně.

1.1. ÚZEMÍ OLOMOUCKÉHO KRAJE

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední a severní části Moravy na rozloze 526 702 ha, což představuje 6,7 % z celkové rozlohy ČR. Člení se na pět okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk), na třináct správních obvodů obcí s rozšířenou působností (viz Obrázek č. 1) a dvacet správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. V Olomouckém kraji je celkem 397 obcí, z čehož 30 obcí má statut města a 10 obcí je městysem. Severní hranice Olomouckého kraje je zároveň státní hranicí s Polskem (104 km), na východě sousedí Olomoucký kraj s krajem Moravskoslezským, na jihu s Jihomoravským a Zlínským a na západě s Pardubickým krajem. Olomoucký kraj společně se Zlínským krajem tvoří tzv. region soudržnosti NUTS II Střední Morava.

Obrázek č. 1: Územní členění Olomouckého kraje na správní obvody s rozšířenou působností

Zdroj: www.kr-olomoucky.cz

1.2. OBYVATELSTVO

1.2.1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O OBYVATELSTVU

V Olomouckém kraji bylo k 31. 12. 2006 evidováno 639 894 obyvatel, což představuje 6,22 % obyvatel ČR a řadí jej na 6. místo mezi kraji v ČR. Téměř 36 % obyvatel žije v okrese Olomouc, naopak nejmenší zastoupení obyvatel má okres Jeseník s 6,5 %.

Téměř 58 % obyvatel Olomouckého kraje žije ve městech, nejmenší podíl městského obyvatelstva má pak okres Šumperk (51,1 %) a naopak největší podíl okres Přerov (62,3 %). Pro srovnání v ČR žije ve městech 70,3 % obyvatel. Podíl městského obyvatelstva v Olomouckém kraji je tedy v porovnání s celorepublikovými čísly malý. Největším městem v kraji je metropole Olomouc se 100 168 obyvateli. Mezi další velká města kraje patří Přerov s 46 912 obyvateli a Prostějov s 47 109 obyvateli. V severní části kraje je největším centrem město Šumperk s 28 069 obyvateli.

Průměrný počet obyvatel žijících v jedné obci je srovnatelný s průměrem ČR - Olomoucký kraj 1 608 obyvatel, ČR 1 646 obyvatel. Nejvíce obyvatel žije v obcích velikostní kategorie od 500 do 1 999 obyvatel, a to 34,6 % obyvatel Olomouckého kraje, což je výrazně vyšší hodnota než hodnota za celou ČR - 26,4 % obyvatel. V nejmenších obcích (do 499 obyvatel) žije v Olomouckém kraji (7,9 %) přibližně stejný podíl obyvatel jako v ČR (8,3 %). Vysoký podíl obyvatel žije v obcích s 20 000 až 49 999 obyvateli - 18,9 %, přičemž tato hodnota je výrazně nadprůměrná při srovnání s celou ČR, kde dosahuje pouze 12,1 %. Naopak v Olomouckém kraji je pouze jediné město s více než 50 000 obyvateli (Olomouc), což zapříčiňuje výrazně menší podíl obyvatel žijících v této velikostní kategorii obce než je průměr ČR (Olomoucký kraj 15,7 %, ČR 31,9 %). Měst nad 10 000 obyvatel je v kraji pouze 10, na základě čehož lze konstatovat, že jen málo měst funguje jako dominující střediska. Důsledkem je i stále se udržující vysoká závislost na dojížděcí za prací, školou i službami.

Z výše uvedeného plyne, že osídlení kraje není homogenní. Hlavní rozdíly jsou mezi severními oblastmi, spadajícími na území bývalých Sudet, a tradiční jižní zemědělskou oblastí s mnohogenerační autochtonií a z toho plynoucí stabilitou komunit. Severní dosídlené oblasti se vyznačují méně stabilní populací a nižším vnímáním kulturně společenských hodnot, které se projevuje mimo jiné i nižší angažovaností místního obyvatelstva.

Pozn.: Všechny uváděné hodnoty jsou k 31. 12. 2006, v případě hodnot k jinému datu nebo časovému intervalu, je u každé z nich výslovně uvedena datová konkretizace.

1.2.2. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Sledujeme-li změny proporcí věkové struktury optikou tří hlavních věkových skupin, pak si můžeme povšimnout, že produktivní složka populace (15 - 64 let) a senioři (65 a více let) jsou uskupení, která ve sledovaném období posílila. Naopak dětská složka (0 - 14 let) zaznamenala úbytek. Snížení počtu dětí v populaci se projevilo ve všech krajích ČR. Podíl dětské složky populace v Olomouckém kraji v roce 2006 dosáhl 14,4 % a kopíruje úroveň podílu ČR (14,4 %).

V Olomouckém kraji ve sledovaném období početně oslabila mladá populace. Úbytky zaznamenala celá široká věková skupina od 0 do 24 let, přičemž počet dětí ve věku 0 - 14 let byl v roce 2006 oproti roku 2000 v Olomouckém kraji nižší o více než 13 000 (-13 246) a obdobný pokles zaznamenala i skupina populace 15 - 24 let (-13 351). Úbytky v uvedených věkových skupinách korespondují s úbytky ve všech krajích ČR.

Jelikož populace stárne a bude přibývat seniorů, je nezbytné uvést tu skutečnost, že zatímco mladých lidí v Olomouckém kraji ve věku 15 - 24 let, kteří se řadí do produktivní složky populace, rapidně ubylo (-13 351), věková

skupina 50 – 64 let, která také patří do produktivní složky, se naopak rozrostla (+17 234 obyvatel). Tato fakta budou mít z časového hlediska celospolečenský dopad. Ekonomicky aktivních obyvatel bude ubývat a počet lidí, kteří budou odcházet do penze, bude přibývat.

V přirozené změně obyvatelstva převážily nepříznivé tendence vedoucí k prohloubení úbytku obyvatelstva a k populačnímu stárnutí. Základem nepříznivého stavu je trvající, několikaletá velmi nízká míra porodnosti. Od roku 2003 sice počet narozených v Olomouckém kraji vzrůstá, z dlouhodobého hlediska však stále zůstává nízký. Obdobná situace byla i v ostatních krajích ČR.

Ve věku obvyklého rodičovství jsou stále ještě příslušníci z populačně silných ročníků 70. let. Mnohé mladé ženy z této početné generace odložily své mateřství na pozdější dobu, tato doba vzhledem k tomu, že se jim blíží závěr jejich nejpłodnějšího věkového období, již nastala. V dalších letech tato silná generace přejde do věku s nižší plodností a ve věku rodičovství bude střídána stále slabšími populačními ročníky. Proto nelze významnější zvýšení porodnosti bez mimořádně účinných vnějších stimulů očekávat.

Tabulka č. 1: Úbytek mladé generace v Olomouckém kraji

Úbytek mladé generace ve věku 0 - 24 let v Olomouckém kraji v letech 2000 - 2006			
V tom ve věku:	Počet obyvatel v roce:		
	2000	2006	rozdíl 2006 - 2000
0 - 14 let	105 624	92 378	-13 246
15 - 24 let	99 167	85 816	-13 351
25 - 29 let	54 923	52 093	-2 830
30 - 49 let	177 829	183 486	5 657
50 - 64 let	116 191	133 425	17 234
65 a více let	87 338	92 696	5 358
Počet obyvatel celkem	641 072	639 894	-1 178

Zdroj: ČSÚ

- Pozn.: a. Za posledních 6 let v kraji ubylo více jak 13 000 dětí ve věku 0 – 14 let
b. Za posledních 6 let v kraji ubylo přes 13 000 obyvatel ve věku 15 – 24 let
c. Celkově v kraji za posledních 6 let ubylo 1 178 obyvate

Tabulka č. 2: Živě narození v Olomouckém kraji

Rok	Živě narození v Ol. kraji
1990	8 356
1991	8 324
	- děti ukončili ZŠ v r. 2006, tj. dosáhly věku 15 let
1992	7 878
1993	7 699
1994	6 875
1995	5 992
1996	5 679
1997	5 742
1998	5 695

1999	5 649
2000	5 552
	- děti ukončí ZŠ v r. 2015, tj. dosáhnou věku 15 let
2001	5 756
2002	5 713
2003	5 865
2004	5 951
2005	6 201
2006	6 331
	- index 2006/2015 = 66,7 – úbytek 33,3 % dětí

Zdroj: ČSÚ

1.2.3. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL OLOMOUCKÉHO KRAJE

Tabulka č. 3 zachycuje vzdělanostní strukturu Olomouckého kraje v porovnání s celorepublikovými čísly. Vyšší podíl, než je celorepublikový průměr, představují v Olomouckém kraji lidé, kteří mají středoškolské vzdělání bez maturity (cca o 4 %), z tabulky je však zřejmé, že se tento trend snižuje a hodnoty se postupně přibližují. Vyšší počet osob bez maturity je dán na úkor těch, kteří mají středoškolské vzdělání s maturitou, kde je naopak průměr za Olomoucký kraj přibližně o 5 % nižší než celorepublikový.

Tabulka č. 3: Vzdělanostní struktura obyvatel Olomouckého kraje v porovnání s ČR

	Olomoucký kraj		Česká republika		Olomoucký kraj		Česká republika	
	rok 2006	%	rok 2006	%	2.čtvrtletí 2007	%	2.čtvrtletí 2007	%
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	545,8	100,0%	8 773,4	100,00%	548,9	100,0%	8 836,4	100,00%
Vzdělání								
základní a bez vzdělání	110,0	20,2%	1 698,9	19,36%	116,9	21,3%	1 710,1	19,35%
střední bez maturity	232,2	42,5%	3 264,1	37,20%	222,6	40,6%	3 242,1	36,69%
střední s maturitou (vč. vyššího)	148,2	27,2%	2 855,8	32,55%	154,5	28,1%	2 915,5	32,99%
vysokoškolské	55,4	10,2%	954,6	10,88%	54,9	10,0%	968,7	10,96%

Zdroj: ČSÚ

Podíváme-li se na vzdělanostní strukturu Olomouckého kraje ve 2. čtvrtletí 2007 v konkrétních číslech, bylo z celkového počtu osob starších 15 let (548 873) zjištěno, že nejvíce lidí (222 615 - tj. 40,6 %) má střední vzdělání bez maturity, pak následují lidé s maturitou (154 465 – tj. 28,1 %), dále lidé se základním vzděláním (116 872 – tj. 21,3 %) a vysokoškolským (54 920 – tj. 10,0 %), což kopíruje celorepublikový trend (s odchylkami zmíněnými výše).

V porovnání muži/ženy převažují u osob se základním a žádným vzděláním v Olomouckém kraji ženy. Zde je

převaha žen velmi výrazná (z celkového počtu osob se základním a žádným vzděláním tvoří ženy přibližně 66 %, zatímco muži pouze zbývajících 34 %). Právě na tuto skupinu osob je tedy třeba zaměřit pozornost v souvislosti s plánováním dalšího vzdělávání. Počet žen dále převažuje u osob se středním vzděláním s maturitou, ale jejich převaha již není tak výrazná jako v předchozím případě (ženy cca 56 %; muži cca 44 %). Stejná je situace i u ostatních dvou sledovaných oblastí, v nichž převládají naopak muži, ale opět jen s velmi malou procentuální převahou (střední vzdělání bez maturity: ženy 42 %, muži 58 %; vysokoškolské vzdělání: ženy 46,5 %, muži 53,5 %).

Oproti sčítání z roku 2001 ubylo v Olomouckém kraji osob se základním vzděláním a bez vzdělání z 24,3 % na 21,3 %. Počet osob se středoškolským vzděláním bez maturity mírně klesá (oproti roku 2001 o 1,5 %) a naopak mírně stoupá počet osob s maturitou (o 0,5 %), výrazněji se však zvýšil počet vysokoškolsky vzdělaných lidí o 2 %. Z předchozích údajů je zřejmé, že i Olomoucký kraj kopíruje celorepublikový trend zvyšování vzdělanosti obyvatelstva.

Tabulka č. 4: Vzdělanost obyvatel Olomouckého kraje dle SLDB 2001 podle územní struktury k 1. 1. 2007

	Olomoucký kraj	v tom okresy				
		Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
		absolutně				
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	537 543	34 917	192 293	92 454	113 149	104 730
v tom:						
bez vzdělání	3 087	362	988	573	730	434
základní a neukončené	127 135	9 390	42 958	21 187	26 569	27 031
střední bez maturity	210 075	14 334	70 961	38 846	43 972	41 962
úplné střední s maturitou	132 330	7 279	49 403	22 369	28 940	24 339
vyšší odborné a nástavbové	10 085	1 060	6 287	2 492	3 252	2 994
vysokoškolské	43 490	2 016	19 608	6 435	8 634	6 797
nezjištěno	5 341	476	2 088	552	1 052	1 173
		v %				
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:						
bez vzdělání	0,6	1,0	0,5	0,6	0,6	0,4
základní a neukončené	23,7	26,9	22,3	22,9	23,5	25,8
střední bez maturity	39,1	41,1	36,9	42,0	38,9	40,1
úplné střední s maturitou	24,6	20,8	25,7	24,2	25,6	23,2
vyšší odborné a nástavbové	3,0	3,0	3,3	2,7	2,9	2,9
vysokoškolské	8,1	5,8	10,2	7,0	7,6	6,5
nezjištěno	1,0	1,4	1,1	0,6	0,9	1,1

Zdroj: ČSÚ

Při srovnání jednotlivých okresů Olomouckého kraje však zjišťujeme rozdíly ve vzdělanostní struktuře obyvatelstva (vycházíme z nejpodrobnějších údajů – tj. ze SLDB z r. 2001).

Olomoucký okres má z celého kraje nejvíce lidí se středním vzděláním s maturitou včetně vyššího odborného a ná-

stavbového (celkem 29 %). Také lidí s vysokoškolským vzděláním je v Olomouckém okrese více, než je krajský průměr (10,2 %). Centrem vysokoškolsky vzdělaných lidí je město Olomouc, které se řadí na 3. místo za Prahu a Brno v poměrném zastoupení vysokoškolsky vzdělaných lidí k celkovému počtu obyvatel. Nejvíce osob v Olomouckém okrese (stejně jako v okresech ostatních) má střední vzdělání bez maturity.

Prostějovský okres má z celého kraje nejvíce osob se středním vzděláním bez maturity (42 %), rozdíly v této kategorii nejsou však v mezikrajském srovnání nijak výrazné. Následuje kategorie osob s maturitou (24,2 %) a osob se základním vzděláním (22,9 %). Vysokoškolsky vzdělaných lidí je zde poměrně málo, a to jen 7,0 %, stejně jako osob s vyšším odborným vzděláním.

Okres Přerov má obdobnou vzdělanostní strukturu jako prostějovský okres. Okresy Jeseník (JE) a Šumperk (SU) mají nejvíce lidí jen se základním vzděláním a bez vzdělání (JE – 27,9 %, SU – 26,2 %). Navíc žije v těchto okresech nejméně vysokoškolsky vzdělaných lidí (SU - 6,5 %, JE – 5,8 %). V okrese Jeseník je zastoupení vysokoškolsky vzdělaných lidí nejmenší z celého kraje. Je tedy zřejmé, že na vzdělanostní strukturu v těchto okresech bude třeba brát zvláštní zřetel.

1.2.4. LIDSKÉ ZDROJE, TRH PRÁCE A (NE)ZAMĚSTNANOST

Olomoucký kraj má relativně silný potenciál v lidských zdrojích, a to zejména díky široké historicky dané odvětvové struktuře. Vzdělanost v centrální části kraje se pohybuje na úrovni ČR, v populaci horských okresů je nižší podíl vysokoškoláků a maturantů a vyšší podíl osob vyučených nebo se základním vzděláním (více viz předcházející kapitola č. 1.2.3.).

V kraji je k dispozici dobrá institucionální základna pro vzdělávání – na jeho území působí (k 1. 1. 2008) 93 středních škol, z toho 67 zřizovaných Olomouckým krajem a 26 škol jiných zřizovatelů (soukromé, církevní, obecní), 7 vyšších odborných škol (4 zřizované Olomouckým krajem a 3 jiných zřizovatelů), 2 vysoké školy, 1 univerzita a několik poboček vysokých škol a univerzit.

Kvalifikované pracovní síly chybějí zejména ve strojírenství, stavebnictví a textilním průmyslu (zde často i kvůli nízkým nabízeným mzdám). Pracovní síla s praxí v zemědělství se často při přechodu do jiných odvětví jeví jako málo pružná, podobně tomu bývá u starších osob s dlouholetou praxí u jediného zaměstnavatele. Poptávka po čerstvých absolventech různorodých manažerských a administrativních oborů je značně menší než nabídka této pracovní síly. Obecně lze konstatovat nedostatek kvalifikované pracovní síly pro dělnické profese, což souvisí také s faktem vyhýbání se těmto profesím mladou generací. Důsledkem toho je „stárnutí“ některých profesí a nutnost „dovážení“ pracovní síly ze zahraničí.

Co se týče struktury volných míst (poptávka) a nezaměstnaných (nabídka) podle profesí, přes odlišnosti regionálních trhů práce je u některých profesí situace podobná v celém kraji. Na trhu práce stále výrazně chybí strojírenské profese a to v různých úrovních vzdělání - od osob vyučených až po vysokoškoláky.

Zaměstnavatelé dlouhodobě a opakovaně hledají zejména kvalifikované soustružníky, frézaře, svářeče, brusiče kovů a strojní zámečníky. Velká poptávka je také po konstruktérech, strojírenských technících a strojních inženýrech, zejména s jazykovými znalostmi a dalšími speciálními dovednostmi. Vzhledem k malému zájmu studentů o studium technických oborů není tato poptávka často dlouhodobě uspokojena. Firmy proto vyhledávají nové pracovníky již mezi studenty a nabízejí různé finanční a sociální výhody. V textilním a oděvním průmyslu se i přes krach některých textilních firem projevuje citelný nedostatek pracovních sil, zejména šiček, švadlen a krejčích. Tato situace je způsobena zejména malou atraktivitou nabízené práce a nízkými mzdami. Proto se tato místa nedaří obsazovat ani rekvalifikovanými uchazeči (velká fluktuace) a nakonec je často nutné povolit zaměstnání levné zahraniční pracovní

síly. Velký zájem ze strany zaměstnavatelů je také o zkušené řidiče mezinárodní kamionové dopravy, kteří komunikativně ovládají alespoň jeden světový jazyk.

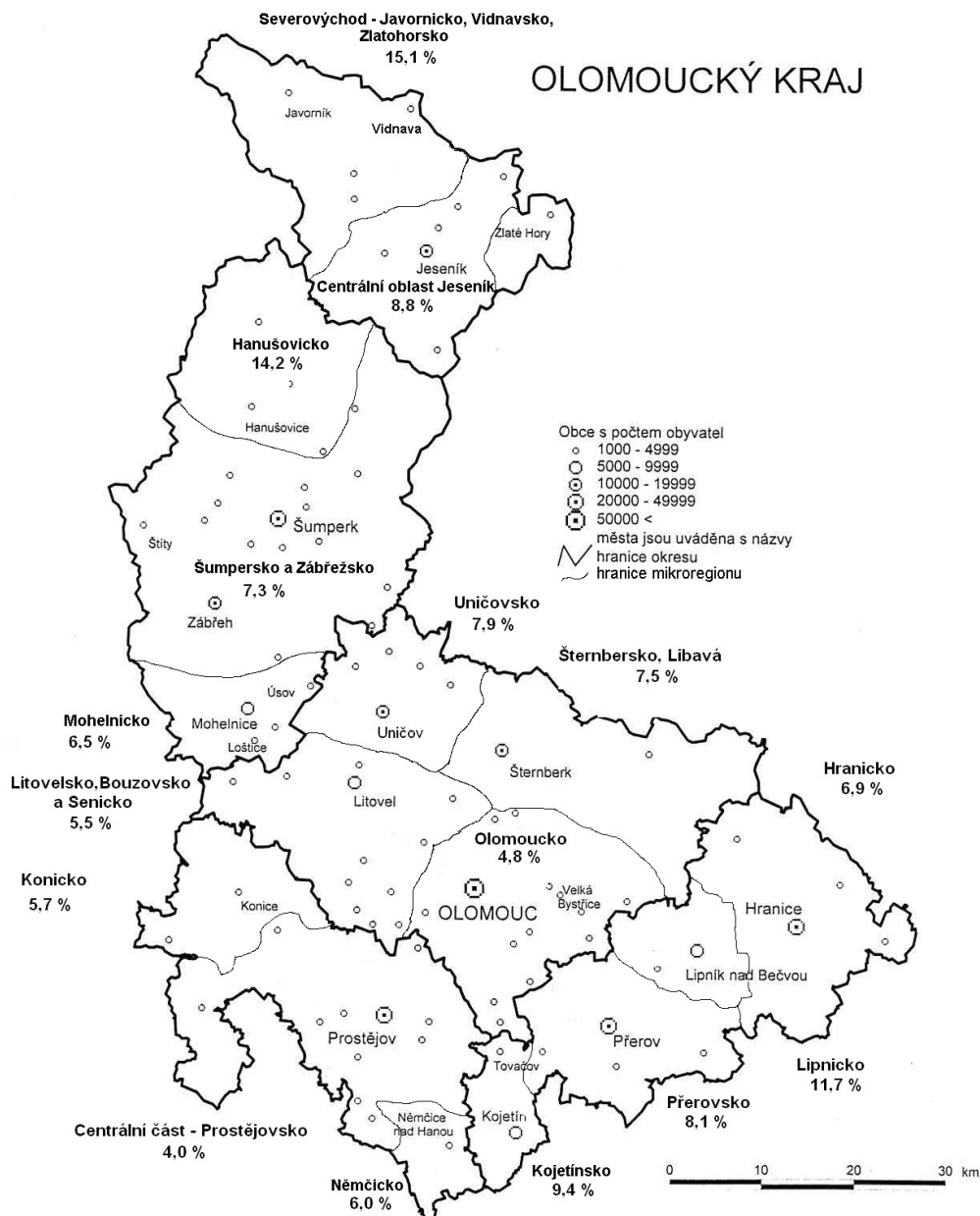
Na druhé straně existují profese, kde nabídka nezaměstnaných převažuje poptávku zaměstnavatelů. Jedná se o některé profese se základním vzděláním (uklízeč, pomocný a manipulační dělník, vrátný). Z důvodu transformace průmyslu v rámci organizačních změn u zaměstnavatelů značně ubylo míst v administrativě (nižší účetní, sekretářky). Došlo tím nejen k nárůstu těchto profesí mezi nezaměstnanými, ale také k trvalému úbytku pracovních příležitostí pro budoucí absolventy z těchto oborů. Převís nabídky je např. i u prodavaček a servírek, i když v těchto profesích je vyšší tzv. mrtvá váha (tzn. počet uchazečů, kteří nechtějí nebo nemohou dané zaměstnání přijmout – např. se z rodinných důvodů nemohou přizpůsobit požadavkům na směnný provoz).

1.2.4.1. Míra nezaměstnanosti a trh práce

Pracovní trh v kraji obecně není možné charakterizovat jako jednotný, což je dáno, jak tradiční odvětvovou strukturou v některých částech kraje, tak možnostmi denního dojíždění do zaměstnání (více viz závěr této kapitoly). Tento fakt se také projevuje v míře nezaměstnanosti v jednotlivých částech kraje, jak je naznačeno v Obrázku č. 2, kde jsou uvedeny míry nezaměstnanosti k 31. 12. 2007, přičemž celková míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji k tomuto datu byla 6,7 %. V souvislosti s nezaměstnaností k uvedenému datu je třeba počítat s jistou mírou sezónnosti, nicméně pro ilustraci různorodosti situace na trhu práce v jednotlivých částech Olomouckého kraje je plně dostačující.

Obrázek č. 2: Míra nezaměstnanosti v mikroregionech Olomouckého kraje k 31. 12. 2007

Zdroj: Úřad práce v Olomouci

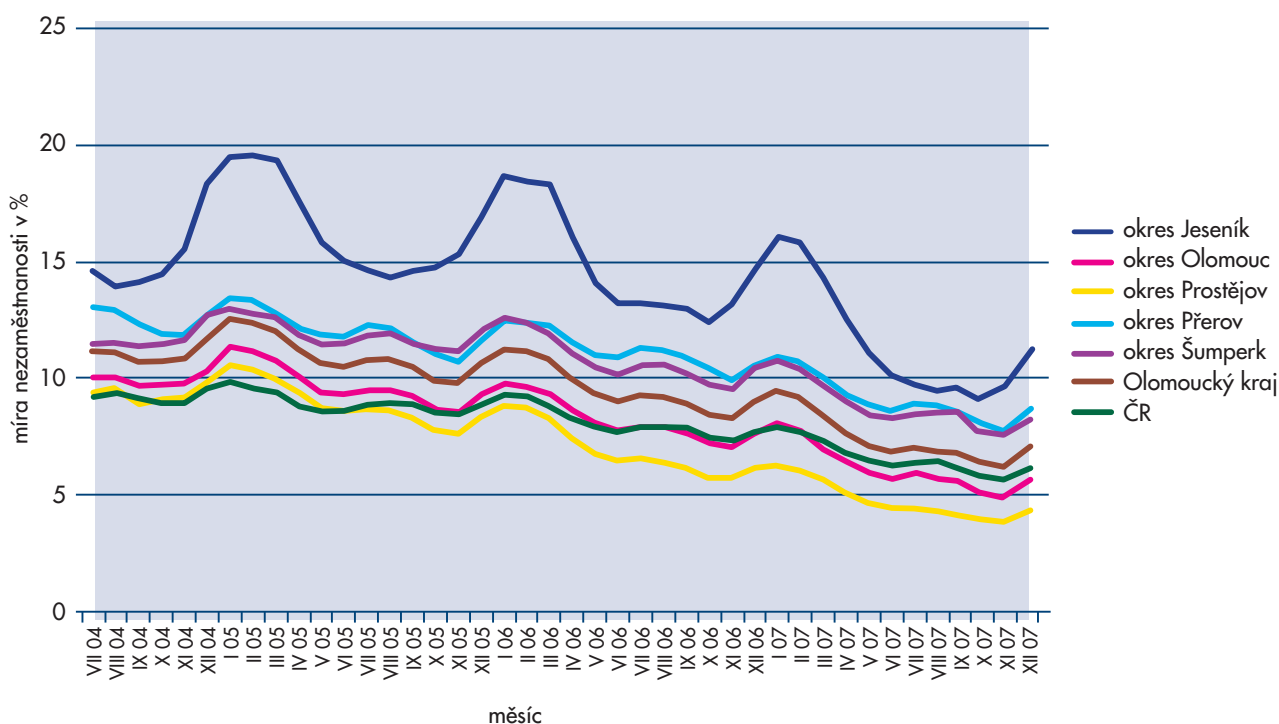
Výše uvedené potvrzuje míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji k 31. 12. 2007, jejíž hodnota 6,7 % je výrazně nižší než ke konci roku 2006, přičemž nejvyšší hodnoty dosahuje v okrese Jeseník (11,1 %), následují okresy Přerov (8,3 %) a Šumperk (8,1 %). Nejnižší míru nezaměstnanosti vykazují okresy Olomouc (5,5 %) a zejména Prostějov (4,2 %). Tyto dva okresy jsou zároveň jedinými pod průměrnou mírou nezaměstnanosti v ČR (6 %). Na základě Obrázku č. 2 lze za nejproblémovější regiony považovat téměř celé Jesenícko, zejména pak Vidnavsko, Javornicko a Zlatohorsko, Hanušovicko na Šumpersku a v jižní polovině kraje zejména Uničovsko, Lipnicko, Kojetínsko a Přerovsko.

Zhodnotíme-li míru nezaměstnanosti v Olomouckém kraji z hlediska jejího vývoje od července roku 2004, přes jistý vliv sezónnosti, která je nejmarkantnější v okrese Jeseník, lze pozorovat její významný pokles, viz Obrázek č. 3. Konkrétně od začátku sledovaného období (červenec 2004) do července 2007 (záměrně je využita míra nezaměstnanosti v červenci 2007 kvůli oproštění se od sezónních výkyvů) klesla míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji

o 4,1 procentního bodu (p. b.), nejvíce pak v okresech Jeseník (4,8 p. b.) a Prostějov (4,9 p. b.). V okresech Přerov a Olomouc pak klesla o 4,1 p. b., pouze v okrese Šumperk byl zaznamenán pokles nižší než průměrný pokles v celém kraji – 2,9 p. b. Vývoj nezaměstnanosti od července roku 2004 ukazuje Obrázek č. 3. Celkově míra nezaměstnanosti ve sledovaném období klesla více než v celé ČR – pokles o 2,8 p. b. Přesto je míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji k 31. 8. 2007 vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti v ČR (6,4 %). Z hlediska mezikrajského srovnání se Olomoucký kraj řadí na 5. nejhorší místo, avšak i zde je vidět pozitivní obrát, neboť ještě v dubnu 2006 měl Olomoucký kraj třetí nejvyšší míru nezaměstnanosti v ČR.

Obrázek č. 3: Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR, Olomouckém kraji a jeho okresech od července 2004 do prosince 2007

Zdroj: data Úřad práce v Olomouci, zpracování vlastní

Celkově tedy na trhu práce došlo v posledním období k pozitivnímu vývoji, což dokazuje také statistika volných pracovních míst a počty uchazečů. Na konci srpna 2007 bylo v Olomouckém kraji 5 975 volných pracovních míst, přičemž dosažitelných uchazečů o zaměstnání bylo 22 499. Paradoxně však velkou část těchto volných pracovních je obtížné obsadit, neboť uchazeči o zaměstnání nesplňují požadavky zaměstnavatelů, resp. kvalifikační struktura uchazečů o zaměstnání neodpovídá požadavkům zaměstnavatelů.

Z hlediska dalšího rozvoje vzdělávací soustavy v kraji, je relevantní následující Tabulka č. 5, která zobrazuje uchazeče o zaměstnání k 30. 9. 2007 dle jejich nejvyššího dosaženého vzdělání. Téměř třetina uchazečů o zaměstnání je bez vzdělání, nebo mají vzdělání základní. Markantní je tento fakt zejména v severních okresech. Nejvýznamnější skupinu uchazečů o zaměstnání však představují ti, kteří absolvovali střední vzdělání bez maturity (cca 40 %), přičemž nejvyšší je tento podíl opět v severních okresech. V jižních okresech kraje je naopak nadprůměrný podíl uchazečů, kteří mají maturitu. Nejlepší možnost uplatnění mají vysokoškoláci, jak celkově vůči ostatním vzdělanostním skupinám obyvatel, tak zejména v severních okresech kraje.

Tabulka č. 5: Uchazeči o zaměstnání k 30. 9. 2007 dle nejvyššího dosaženého vzdělání (v %)

	Olomoucký kraj	Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
bez vzdělání + základní	29,09	36,23	26,69	26,69	29,53	30,01
střední bez maturity	41,84	44,48	40,07	41,77	41,74	43,23
střední s maturitou	23,61	16,94	25,87	25,23	23,75	22,42
vyšší odborné	0,76	0,18	0,99	1,08	0,67	0,64
vysokoškolské	4,70	2,16	6,39	5,23	4,32	3,69
celkem	100	100	100	100	100	100

Zdroj: ČSÚ

1.2.4.2. Absolventi škol a trh práce

Jednou ze skupin ohrožených na trhu práce jsou absolventi škol. V dubnu 2007 dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol v Olomouckém kraji 7,6 % (634 nezaměstnaných absolventů), což je hodnota nižší, než celorepublikový průměr (8,1 %). Seřadíme-li kraje podle velikosti míry nezaměstnanosti absolventů škol vzestupně, od nejvyšší po nejnižší hodnotu, zaujímá Olomoucký kraj 8. místo v České republice. Porovnáme-li míry nezaměstnanosti absolventů Olomouckého kraje podle kategorií dosaženého vzdělání, nižší míry nezaměstnanosti v kraji vykazují absolventi s vyšší kategorií vzdělání - absolventi maturitních oborů středních odborných škol, gymnazisté a absolventi vyšších odborných škol. Je to zčásti dáno i tím, že větší část těchto absolventů pokračuje ve studiu.

Z hlediska oborového je nejvyšší nezaměstnanost absolventů v kategorii vyučení (E, H) u oborů: 1. Gastronomie, hotelnictví a turismus (14,8 %), 2. Obchod (14,2 %). V kategorii vyučení s maturitou (L0, L5) je nejvyšší nezaměstnanost absolventů evidována u oborů: 1. Ekonomika a administrativa (18,4 %) a 2. Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (15,4 %). Ve stejném oboru (Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů) je nejvyšší míra nezaměstnanosti i v kategorii SOŠ s maturitou (M). Míra nezaměstnanosti absolventů tohoto oboru v Olomouckém kraji tak činí 16,3 %. Jako další je třeba v této kategorii uvést obor Podnikání v oborech, odvětvích, v němž nezaměstnanost absolventů dosahuje 15,2 %. Pro kategorii VOŠ (N) se ukazuje jako nejrizikovější obor Ekonomika a administrativa s nezaměstnaností 16,7 %. Všechna uvedená krajská čísla nezaměstnanosti v těchto oborech výrazně převyšují čísla celorepubliková. Naopak největší zájem ze strany zaměstnavatelů je o absolventy oborů Strojírenství a strojírenská výroba a Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika. Více viz následující Tabulka č. 6.

Tabulka č. 6: Přehled nezaměstnanosti absolventů, kteří vystudovali školu v Olomouckém kraji (hodnoty k dubnu 2007)

Olomoucký kraj	Vyučení (kategorie E,H)			Vyučení s maturitou (kategorie L0, L5)			SOŠ s maturitou (kategorie M)			VOŠ (kategorie N)		
	Počet absolventů (2006)	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů (2006)	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů (2006)	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %
Celkem	2621	253	9,7%	10,5%	1073	105	9,8%	11,1%	2703	207	7,7%	7,8%
16 Ekologie a ochrana živ. prostředí									14	1	7,1%	12,3%
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví				4,2%				5,9%				17,4%
23 Strojírenství a strojírenská výroba	546	26	4,8%	6,5%	329	21	6,4%	6,7%	223	8	3,6%	6,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	189	7	3,7%	6,2%	135	9	6,7%	8,7%	375	23	6,1%	6,3%
28 Technická chemie a chemie silikátů	25	0	0,0%	14,3%	20	2	10,0%	9,0%	21	1	4,8%	7,5%
29 Potravinářství a potr. chemie	154	16	10,4%	13,7%				7,1%	49	0	0,0%	5,8%
31 Textilní výroba a oděvnictví	94	11	11,7%	14,4%	37	5	13,5%	13,8%	86	6	7,0%	11,9%
32 Kož. a obuv. výroba a zprac. plastů	15	1	6,7%	9,3%								8,3%
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	147	9	6,1%	9,0%	26	4	15,4%	10,0%	49	8	16,3%	11,9%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie				11,5%	27	1	3,7%	4,4%				7,8%
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	271	26	9,6%	11,7%	19	2	10,5%	10,4%	195	21	10,8%	6,0%
37 Doprava a spoje				6,8%				9,9%	81	3	3,7%	7,8%
39 Spec. a interdisciplinár. tech. obory								5,0%				8,3%
41 Zemědělství a lesnictví	318	37	11,6%	11,2%	17	1	5,9%	16,1%	198	18	9,1%	10,8%
43 Veterinářství a veter. prevence												7,3%
53 Zdravotnictví				10,3%					290	11	3,8%	3,7%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	14	0	0,0%	10,1%	49	9	18,4%	14,5%	388	43	11,1%	7,6%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích					188	24	12,8%	12,8%	66	10	15,2%	12,3%
65 Gastronomie, hotelnictví, turismus	445	66	14,8%	12,8%	54	6	11,1%	10,3%	173	16	9,2%	8,5%
66 Obchod	219	31	14,2%	11,1%	151	18	11,9%	13,2%				7,4%
68 Právo, právní a veřejnosprávní čin.								3,3%	65	6	9,2%	11,4%
69 Osobní a provozní služby	163	21	12,9%	14,2%				19,1%				27,3%
72 Publicistika, knihovnictví, informatika												9,9%
75 Pedagogika, učitelství a soc. péče									103	11	10,7%	10,7%
78 Obecně odborná příprava									308	21	6,8%	5,5%
82 Umění a užité umění	21	2	9,5%	6,5%	21	3	14,3%	11,0%	19	0	0,0%	9,7%
Gymnázium									1641	53	3,2%	3,2%

Zdroj: NÚOV

Absolventi se základním vzděláním jsou na trhu práce výrazně znevýhodněni. Absolventi ZŠ navíc nemohou pracovat na dvě směny a v noci; lze jim nabízet jen pomocné práce, ne vždy však zvládnou jejich fyzickou náročnost. Mnohým z nich chybí motivace k práci a jejich orientace na trhu práce je v podstatě nulová. Mladistvým uchazečům je věnována zvýšená pozornost. ÚP jim většinou nabízejí motivační kurzy spojené s praktickou rekvalifikací, jejichž součástí je praxe u konkrétních zaměstnavatelů.

Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem obvykle souvisí s jejich menší adaptabilitou, vysokými očekáváními a někdy také se špatnou volbou povolání (zaměření na atraktivní obory ve službách, kde je trh práce již nasycen a mzdová úroveň je podprůměrná, zatímco ve výrobních oborech není poptávka zaměstnavatelů po práci plně pokryta). Absolvent středního vzdělávání s maturitou je pro zaměstnavatele nejatraktivnější, pokud je ochoten přijmout práci na úrovni vyučení. K využití maturitního vzdělání vede absolventa středního vzdělávání s maturitou většinou až praxe a profesní postup. Absolventi učebních oborů s maturitou však obvykle (alespoň z počátku) nechtějí zaměstnání v dělnické profesi akceptovat. Závažná je nezaměstnanost absolventů – maturantů směřujících do ekonomických, administrativních a manažerských oborů, kde je trh práce pracovní silou přesycen dlouhodobě.

Vysokoškoláci mají relativně vysoké šance na uplatnění i v tom případě, že se rozhodnou (nebo jsou k tomu donuceni) hledat práci mimo obor původního vzdělání nebo mimo okres svého bydliště.

1.2.4.3. Zaměstnanost v Olomouckém kraji

Zajímavé údaje lze získat při pohledu na zaměstnanost v jednotlivých odvětvích národního hospodářství. Obrázek č. 4 navíc zachycuje i trendy v této oblasti, což umožňuje vyvozovat určité závěry týkající se toho, které obory preferovat při podpoře vzdělávání v Olomouckém kraji:

Odvětví zemědělství a lesnictví má v kraji dlouholetou tradici, přesto čelí poklesu počtu zaměstnanců. Ten souvisí s růstem mechanizace zemědělské výroby a také s demografickým vývojem ve venkovských oblastech v severní části kraje („vylidňování“ venkova). Vzdělávání v oblasti zemědělství by tedy mělo být směřováno ke specializaci a schopnosti zvládat nové technologie, kdy díky saturaci (nasycení) následného zpracovatelského průmyslu je zapotřebí pouze udržet stávající produkci. V případě lesnictví můžeme hovořit o tzv. preferovaných oborech, neboť zpracovatelský průmysl se v celém regionu výrazně rozvíjí a předpokládaný pokles zaměstnanců v tomto sektoru se jeví jako kritický, především díky potřebě velkého množství pracovní síly při vytváření výsledného produktu v tomto odvětví.

V jednotlivých oblastech zpracovatelského průmyslu je možné s výjimkou výroby potravinářských produktů a textilních výrob označit všechny zbylé obory za preferované v oblasti podpory. Za samostatný komentář stojí oblast papírenské výroby, vydavatelství a tisku, kde je z hlediska zaměstnanosti situace v krajích dlouhodobě stabilizovaná, nicméně lze vzhledem ke značnému rozvoji technologií (tiskárny, multimédia, grafická studia, kartonážky) v nejbližším období předpokládat dramatické zvyšování nároků na kvalifikaci pracovní síly. Za nejdynamičtěji se rozvíjející odvětví lze bezesporu označit v obou krajích výrobu dopravních prostředků a zařízení (automobilový průmysl), návazné obory kovodělné a elektrotechnické.

Jednotlivé stavební profese díky stávajícímu oživení investičních aktivit lze bezesporu označit za preferované obory, kdy nastávající konjunktura potrvá minimálně do roku 2015. Po tomto období pravděpodobně nenastane zásadní recese či krize oboru (nejedná se o standardní hospodářský cyklus), ale naopak saturace (stabilizace na vyšší úrovni) díky růstu kupní síly obyvatelstva a vyšší výkonnosti hospodářství. Pro pracovní sílu v těchto oborech bude charakteristická vyšší specializace pro jednotlivé oblasti technologického cyklu, a to nejen po stránce znalostní, ale zejména dovednostní (neustálé zdokonalování technologií, mezioborová orientace).

Specifickým sektorem vzdělávání je na Střední Moravě oblast turismu. Olomoucký kraj vykazuje vysoký potenciál cestovního ruchu (Jeseníky, Beskydy, Olomouc), kdy po mírném propadu návštěvnosti po roce 2000 dochází k opětovnému nárůstu (ve skutečnosti je však tato situace mnohem příznivější, neboť statistiky v této oblasti vycházejí z nedokonalé evidence či odhadů návštěvnosti v případě přenocování a také z výběru tzv. pobytových poplatků, kdy kázeň poskytovatelů ubytovacích služeb doposud není optimální). Vyššímu využití tohoto potenciálu, a tím i růstu odvětví turismu, však brání několik faktorů. Vedle nedostatečné infrastruktury cestovního ruchu je to i kvalita pracovní síly. V moderním marketingu turistických destinací je tento faktor dokonce řazen k základním nástrojům.

V dopravě, skladování a spojích, tedy oblastech, které díky globalizačním trendům začínají opětovně nabývat na významu, se projevuje dříve nedefinovaný požadavek na zvyšování kvalifikace v oblasti nákladní automobilové přepravy. Problémem je nejen nedostatek osob vlastních daně řidičské oprávnění (díky zrušení prezenční vojenské služby), ale díky volnému pohybu zboží v rámci trhů EU také jejich jazyková vybavenost, minimální právní a ekonomické povědomí (rozdílná legislativa v členských zemích) či zásady BOZP. Navíc tyto zvyšující se nároky nezpůsobují jen nedostatek pracovníků v nákladní automobilové dopravě, ale také odliv kvalifikované pracovní síly z přepravy osobní (nižší mzdové možnosti veřejných přepraveců).

Poslední velkou skupinou jsou obory zajišťující vzdělávání v oblasti služeb, ať již privátních či veřejných (zdravotnictví, školství, sociální zabezpečení, veřejná správa). Jedním ze základních požadavků na pracovní sílu v této oblasti je dnes již téměř bezvýhradně dosažení vysokoškolského či minimálně vyššího odborného vzdělání. Vzhledem ke stávajícímu stavu saturace zaměstnanosti v těchto oborech bude tedy do budoucna kladen požadavek pouze na udržitelnost za současného zvyšování kvality vzdělávání na předchozích vzdělávacích stupních (předškolní, základní a střední školství). S očekávaným demografickým vývojem v regionu lze také předpokládat přesun části zaměstnanců ze sektoru vzdělávacího do sektoru sociálních služeb. Tento fakt vyvolá potřebu tvorby nových vzdělávacích programů v oblasti celoživotního učení s ohledem na všeobecné vzdělání této pracovní síly.

Obrázek č. 4: Zaměstnaní v národním hospodářství podle odvětví OKEČ (v tis. osob)

Zaměstnaní v NH podle odvětví OKEČ (VŠPS)								
v tis. osob								
Odvětví		2003	2004	2005	2006	2007	Trend	
Zaměstnaní celkem		285,9	275,0	282,8	292,2	296,6		
v tom:								
A 01	Zemědělství, myslivost a související činnosti	16,2	14,4	13,0	17,1	15,1	SATURACE	
A 02,B	Lesnictví a související činnosti, rybolov a chov ryb	4,0	4,8	3,6			KRIZE	
C	Těžba nerostných surovin	1,7	1,0	1,3	2,4	1,0	SATURACE	
D	Zpracovatelský průmysl	92,6	86,8	85,2	93,4	96,4	Odvětvová rozmanitost	
E	Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	2,5	2,4	2,5	3,9	2,7	SATURACE	
F	Stavebnictví	25,5	23,2	26,4	25,0	29,2	OŽIVENÍ	
G	Obchod; opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	35,1	38,8	36,3	38,3	33,7	KRIZE	
H	Ubytování a stravování	8,7	9,4	10,6	9,0	9,7	RŮST	
I	Doprava, skladování a spoje	20,2	17,9	20,7	21,1	16,1	OŽIVENÍ	
J	Finanční zprostředkování	3,2	3,9	3,7	3,0	4,7	SATURACE	
K	Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti	10,4	9,8	12,6	11,1	16,6	OŽIVENÍ	
L	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	19,1	15,4	19,3	21,2	19,1	SATURACE	
M	Vzdělávání	16,4	17,0	17,8	17,9	17,9	SATURACE	
N	Zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti	22,4	21,1	19,5	17,8	22,7	OŽIVENÍ	
O	Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	7,4	8,7	10,0	10,7	11,4	RŮST	

Zdroj: 4Euro Partners, ČSÚ (VŠPS)

1.2.4.4. Dojížd'ka do zaměstnání jako faktor ovlivňující diverzitu trhu práce

Jak je výše uvedeno, vnitroregionální diverzita trhu práce je způsobována také možnostmi dojížd'ky do zaměstnání. Obecně lze konstatovat, že jednoznačně převažuje vyjížd'ka v rámci obce, případně v rámci okresu. Jen minimální je vyjížd'ka v rámci kraje. Dokládají to i pracovní mikroregiony, které v Olomouckém kraji odpovídají většinou územním obvodům obcí s rozšířenou působností. Pouze jižní část kraje, území obcí Olomouc, Prostějov, Přerov, Lipník nad Bečvou a Hranice, představuje větší pracovní region zahrnující více obcí.

Velká část pracovních sil dojíždí v důsledku snížení nabídky pracovních míst v kraji také mimo kraj. Saldo dojížd'ky za prací činilo podle posledních dostupných údajů (In. Doleželová G.: Územní mobilita mladých lidí v souvislosti s pracovním uplatněním. NÚOV. Praha 2005) v roce 2004 celkem 4.478 osob. Přičemž větší část vyjíždí do soused-

ních krajů, nejvíce do Jihomoravského, ale velká část obyvatel dojíždí za prací také do Prahy. Podle oborů vzdělání je nejvyšší podíl vyjíždějících osob z Olomouckého kraje do jiných krajů z oblasti služeb. V této oblasti nejvíce vyjíždí obyvatelé do kraje Pardubického. Podle dosaženého stupně vzdělání vyjíždí nejvíce z Olomouckého kraje lidé s vysokoškolským vzděláním. Při hodnocení vyjížděky, resp. dojížděky do zaměstnání je třeba zohlednit fakt, že nejnovější data jsou z roku 2004. Přesto je lze považovat za relevantní, a to i s přihlédnutím k obecným, vesměs pozitivním trendům, které lze na trhu práce a v ekonomice kraje obecně pozorovat od roku 2004.

1.3. EKONOMICKÝ ROZVOJ REGIONU

Olomoucký kraj je region s relativně vysokými vnitřními rozdíly, zejména pak mezi severní a centrální - jižní částí kraje. Míra ekonomické aktivity daná podílem počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počet všech 15letých a starších, je v Olomouckém kraji (57,2 %) druhá nejnižší v ČR (průměr 58,7 %). Ekonomický rozvoj kraje je však dán celkovým ekonomickým rozvojem a je úzce spjat s ekonomickým vývojem v ČR.

Na druhé straně má kraj nadprůměrné kapacity z hlediska lidských zdrojů, které ale nejsou doposud odpovídajícím způsobem využity a zhodnoceny. Dokladem toho je ekonomická struktura, v níž stále dominuje zpracovatelský průmysl s řadou odvětví s nízkou přidanou hodnotou. Také zemědělství má stále nadprůměrný podíl, jak na zaměstnanosti, tak na tvorbě HDP. Absence technických oborů v rámci vzdělávacích institucí vede k nedostatku takto zaměřených pracovních sil.

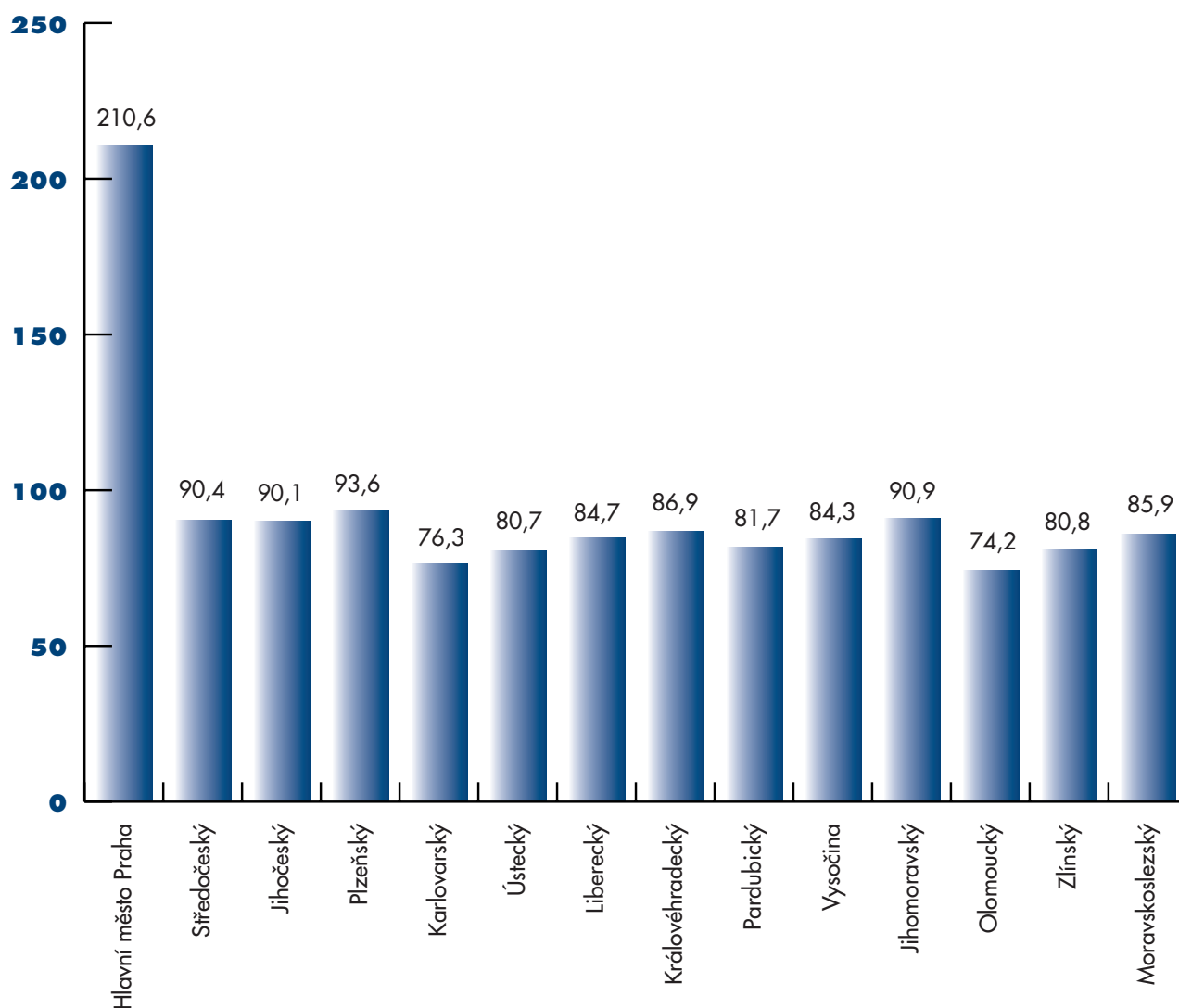
Kraj by se proto měl jednoznačně více zaměřit na odvětví služeb, především odvětví komerčních služeb, které jsou v současnosti zdrojem konkurenceschopnosti. Dalším potenciálem kraje je velmi zachovalé přírodní prostředí a řada kulturních a historických památek, které je možné využít pro cestovní ruch. Ten je dalším z odvětví služeb, na které by se mohl Olomoucký kraj zaměřit a využít pro další rozvoj, jehož potenciál je ale stále nevyužit.

1.3.1. HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT

V roce 2006 dosáhl Hrubý domácí produkt (HDP) v Olomouckém kraji hodnoty 149 436 mil. Kč. HDP na 1 obyvatele pak dosáhl hodnoty 233 705 Kč, což řadí Olomoucký kraj na poslední místo mezi kraje v ČR a představuje pouze 74,2 % průměrné hodnoty za Českou republiku. Průměrné hodnoty HDP na obyvatele vyjádřené v % k průměrné hodnotě za ČR jsou znázorněny v Obrázku č. 5, z něhož vyplývá, že Olomoucký a Karlovarský kraj jsou jedinými v ČR s hodnotou nižší než 80 %. Zcela výjimečné postavení mezi kraji má díky soustředění ekonomických aktivit Hlavní město Praha.

Obrázek č. 5: HDP na 1 obyvatele dle kraje v roce 2006 (průměr ČR = 100 %)

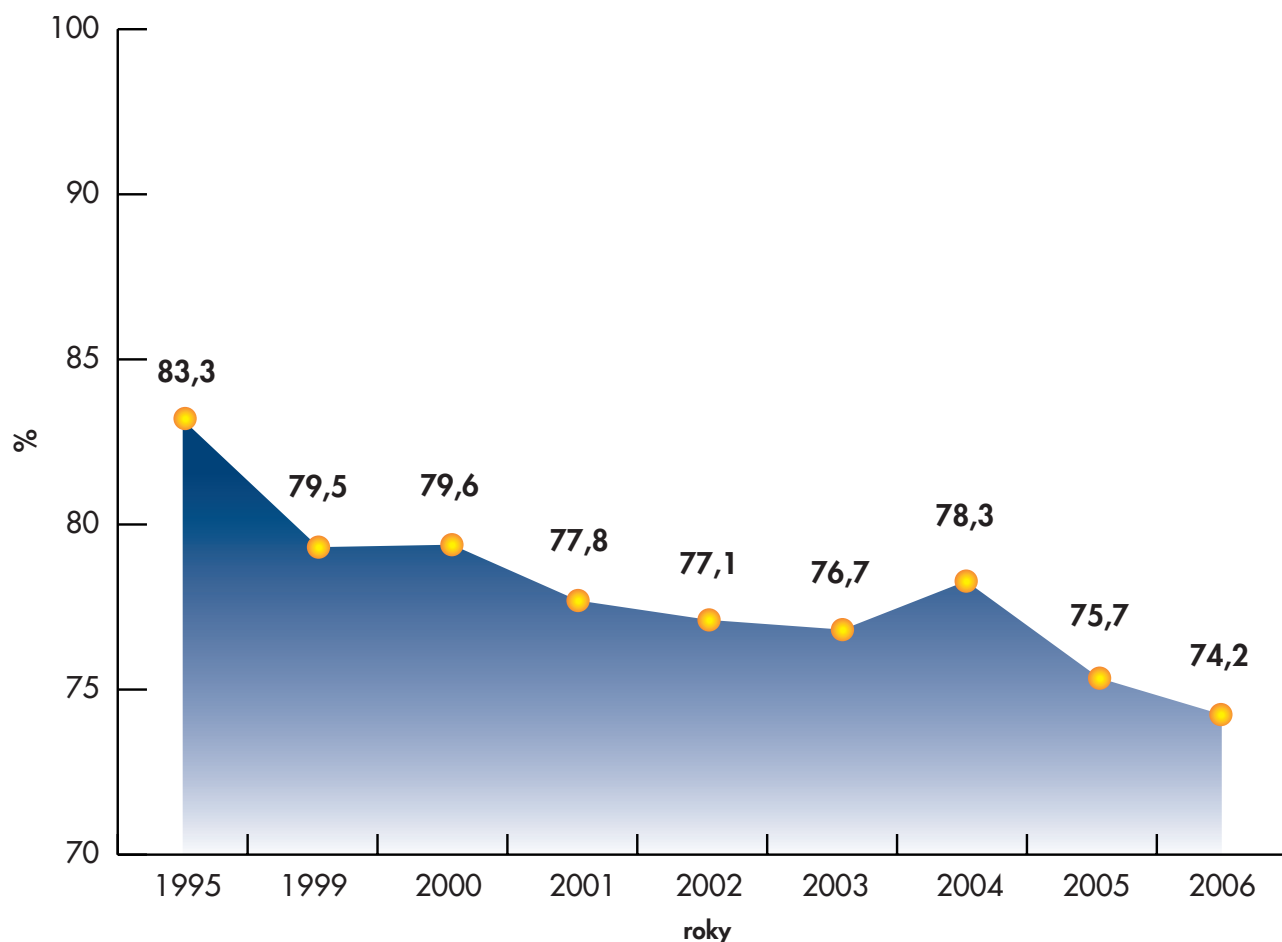

Zdroj: data ČSÚ, zpracování vlastní

Vývoj ukazatele HDP na 1 obyvatele v Olomouckém kraji vyjádřeného v poměru k průměrné hodnotě tohoto ukazatele v ČR v letech 1995 až 2006 je znázorněn v Obrázku č. 6. Z něj vyplývá, že kromě roku 2004 dochází v Olomouckém kraji k neustálému poklesu HPD na 1 obyvatele vzhledem k průměru ČR.

Obrázek č. 6: Vývoj HDP na 1 obyvatele v Olomouckém kraji (průměr ČR = 100 %) od roku 1995

Zdroj: data ČSÚ, zpracování vlastní

1.3.2. MZDY

Mzdy v Olomouckém kraji patří dlouhodobě k nejnižším v České republice. Průměrná hrubá měsíční mzda v kraji vzrostla v ekonomických subjektech s 20 a více zaměstnanci za 1. pololetí 2007 oproti stejnému období minulého roku o 8,5 % a činila na fyzickou osobu 17 744 Kč, v přepočtu na plně zaměstnané 18 318 Kč. Mezi 14 kraji ČR se Olomoucký kraj v pomyslném žebříčku krajů řadil vyšší mzdy na předposlední místo hned za krajem Karlovarským (17 366 Kč). Více viz Obrázek č. 7 a Tabulka č. 7.

Tabulka č. 7: Mzdy v krajích ČR v prvním pololetí roku 2007

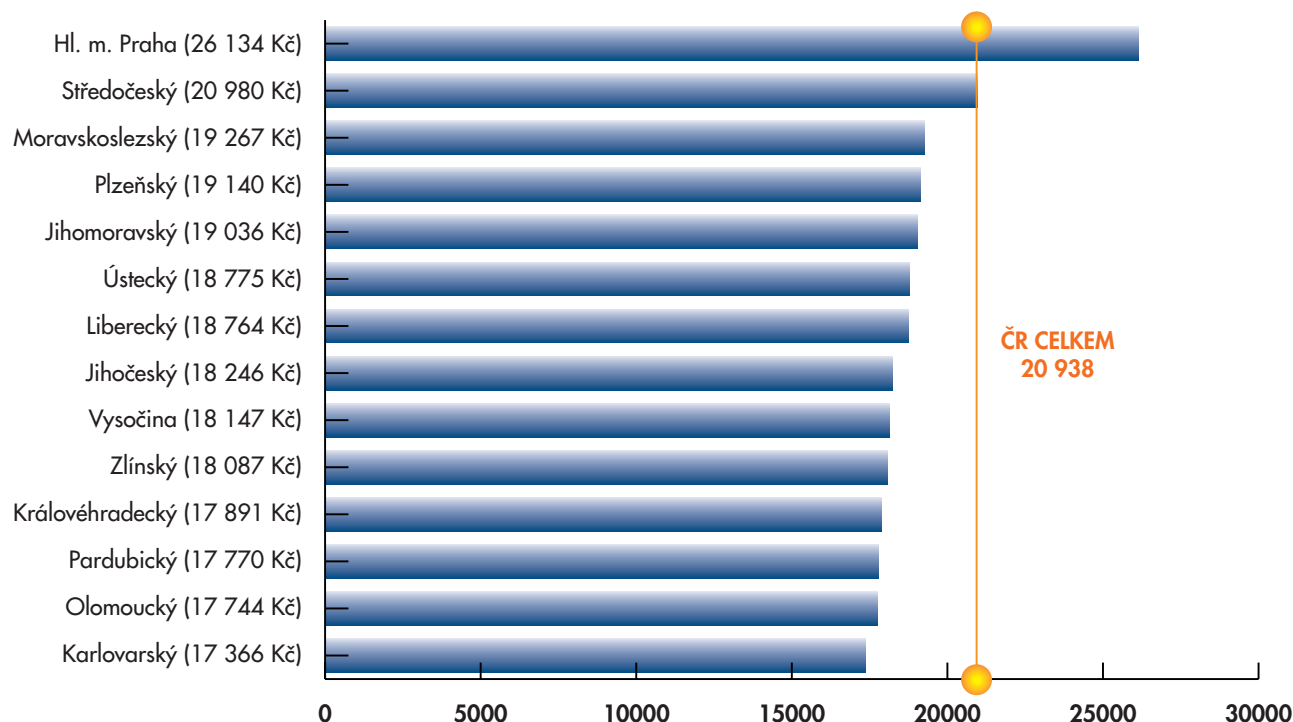
	Mzdové prostředky bez OON celkem		Průměrná měsíční mzda zaměstnance			
			fyzické osoby		přepočtené osoby	
	tis. Kč	index 2007/2006	Kč	index 2007/2006	Kč	index 2007/2006
Česká republika	414 900 819	109,1	20 938	107,6	21 602	107,6
v tom kraje:						
Hl. m. Praha	148 634 353	108,3	26 134	106,5	27 084	106,6
Středočeský	37 057 156	114,8	20 980	109,7	21 633	109,7
Jihočeský	17 447 455	107,3	18 246	108,0	18 842	107,9
Plzeňský	18 512 617	106,9	19 140	106,6	19 672	106,0
Karlovarský	7 323 829	103,9	17 366	107,3	17 915	107,3
Ústecký	20 697 627	108,4	18 775	108,1	19 237	108,3
Liberecký	12 914 446	107,6	18 764	107,5	19 304	107,8
Královéhradecký	15 017 541	105,2	17 891	107,0	18 502	106,9
Pardubický	14 305 471	110,9	17 770	108,1	18 350	107,9
Vysočina	14 922 054	107,5	18 147	107,6	18 586	107,4
Jihomoravský	38 271 120	112,9	19 036	108,9	19 721	108,8
Olomoucký	15 850 152	109,9	17 744	108,5	18 318	108,5
Zlínský	16 562 763	107,6	18 087	108,3	18 581	108,2
Moravskoslezský	37 384 234	108,7	19 267	107,6	19 743	107,6

Zdroj: ČSÚ

Průměrná hrubá měsíční mzda v Olomouckém kraji dosáhla ve sledovaném období pouze 84,7 % republikového průměru. Ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku bylo tempo růstu mezd fyzických osob v Olomouckém kraji třetí nejvyšší (zvýšení o 8,5 %, tj. o 1 390 korun). Nejvyšší meziroční nárůst mezd byl zaznamenán v kraji Středočeském (zvýšení o 9,7 %).

Obrázek č. 7: Průměrné hrubé měsíční mzdy v krajích ČR v 1. pololetí 2007

Zdroj: ČSÚ

1.3.3. EKONOMICKÉ SUBJEKTY

V Olomouckém kraji bylo k 30. 9. 2007 registrováno 132 092 subjektů, což představuje cca 21 ekonomických subjektů na 100 obyvatel (počet obyvatel k 30. 6. 2007). Nejvíce ekonomických subjektů na 100 obyvatel je v okrese Jeseník – 26, naopak nejméně v okrese Přerov – 19. Srovnání s průměrnou hodnotou v ČR – 24 ekonomických subjektů na 100 obyvatel (k 30. 6. 2007), poukazuje, jako mnoho jiných faktorů, na slabší ekonomickou výkonnost regionu ve srovnání se zbytkem ČR. Výjimkou je okres Jeseník, který je však zároveň ekonomicky nejslabší v Olomouckém kraji.

Z hlediska velikostní struktury ekonomických subjektů je nutno poukázat na fakt, že pouze u 40 % z nich je identifikován ve statistických výkazech počet zaměstnanců, přičemž 70 % z těchto subjektů nemá zaměstnance, 20 % subjektů má 1 až 5 zaměstnanců a téměř 96 % podniků zaměstnává do 20 zaměstnanců. Zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 500 zaměstnanců je v kraji celkově 34, z toho 10 nad 1 000 zaměstnanců. Nutno poukázat také na fakt, že 84 % ekonomických subjektů jsou fyzické osoby, což je o 6 % více než je průměrná hodnota v ČR.

Tabulka č. 8: Počet subjektů zapsaných v RES v Olomouckém kraji a jeho okresech dle počtu zaměstnanců

	Olomoucký kraj	v tom okresy				
		Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
Počet subjektů v RES celkem	132 092	10 747	48 633	22 479	25 480	24 753
v tom kategorie počtu zaměstnanců:	53 741					
Neuvedeno	78 351	7 102	27 739	13 228	15 154	15 128
0	37 550	2 627	14 468	6 554	7 188	6 713
1 - 5	11 036	674	4 412	1 819	2 149	1 982
6 - 9	1 648	100	655	282	305	306
10 - 19	1 559	112	602	261	301	283
20 - 24	398	38	161	70	68	61
25 - 49	751	44	279	141	152	135
50 - 99	453	33	172	67	101	80
100 - 199	216	11	86	40	40	39
200 - 249	36	1	16	5	7	7
250 - 499	60	5	27	11	8	9
500 - 999	24	-	11	1	5	8
1 000 - 1 499	4	-	2	-	1	1
1 500 - 1 999	-	-	-	-	-	-
2 000 - 2 499	1	-	1	-	-	-
2 500 - 2 999	2	-	1	-	1	-
3 000 - 3 999	3	-	1	1	-	1
4 000 - 4 999	-	-	-	-	-	-
5 000 - 9 999	-	-	-	-	-	-
10 000 a více	-	-	-	-	-	-

Zdroj: ČSÚ

1.4. ROZVOJ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY A SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

Olomoucký kraj spolupracuje v oblasti vzdělávání, resp. školství na jednotlivých úrovních s mnoha partnery a institucemi. Především se jedná o města a obce, které jsou zřizovateli rozsáhlé sítě mateřských a základních škol a sdružení zaměstnavatelů a zaměstnanců, které mají své významné zastoupení v Radě hospodářské a sociální dohody. Olomoucký kraj také úzce spolupracuje s občanským sdružením Sdružení středního školství Olomouckého kraje.

V Olomouckém kraji se od roku 2001 začaly veškeré změny v síti škol a školských zařízení i ve struktuře otevřených oborů důsledně projednávat nejen v orgánech krajské samosprávy (Rada Olomouckého kraje, Zastupitelstvo Olomouckého kraje) a v poradních orgánech kraje (Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje), nýbrž i v Radě pro hospodářskou a sociální dohodu. Při vytváření oborové nabídky středních a vyšších odborných škol jsou o stanovisko žádány také úřady práce tak, aby struktura nabízených oborů odpovídala požadavkům trhu práce.

Díky úzké spolupráci se sociálními partnery se v Olomouckém kraji v letech 2001 – 2005 úspěšně podařilo racionalizovat předimenzovanou síť středních škol, z nichž řada nereagovala svou vzdělávací nabídkou na požadavky trhu práce a moderní trendy ve výuce. Jestliže v roce 2001 byl kraj zřizovatelem 168 škol a školských zařízení, k 1. 9. 2007 132 škol a školských zařízení (69 středních škol (2 školy jsou zároveň vyšší odborné), 26 speciálních škol, 17 základních uměleckých škol, 6 domovů dětí a mládeže a 9 dětských domovů a školních jídelen), pak k 1. 1. 2008 je kraj zřizovatelem 126 škol a školských zařízení. Dále je Olomoucký kraj zřizovatelem organizace Schola Servis – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a středisko služeb školám, příspěvková organizace, Prostějov; Pedagogicko – psychologické poradny Olomouckého kraje; Jazykové školy s právem Státní jazykové zkoušky, Olomouc; Základní školy a Mateřské školy Libavá.

Vzhledem k tomu, že jednou ze základních priorit Olomouckého kraje stanovené v Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje je rozvoj lidských zdrojů, iniciovala Rada hospodářské a sociální dohody Olomouckého kraje (RHSD) na svém jednání dne 4. září 2001, v souladu se svým statutem, vytvoření své pracovní komise - Rady pro rozvoj lidských zdrojů (RRLZ), jejímž hlavním cílem je podpora rozvoje lidských zdrojů na území Olomouckého kraje.

2. VÝCHOZÍ STAV A STŘEDNĚDOBÉ NÁVRHY A ZÁMĚRY KRAJSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci tohoto oddílu jsou definovány základní střednědobé záměry Olomouckého kraje, a to pro celkový rozvoj vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji i pro jednotlivé vybrané oblasti vzdělávání. Tyto záměry navazují na střednědobé záměry stanovené v Dlouhodobých záměrech vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje z let 2003 a 2006. Dále návrhy vycházejí z Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (PRÚOOK), základního dokumentu pro regionální růst, a významným podkladovým materiálem je Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky z roku 2007. Návaznost na tyto dokumenty je základním pilířem současného Dlouhodobého záměru.

2.1. NÁVAZNOST NA ZÁKLADNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

2.1.1. DLOUHODOBÉ ZÁMĚRY VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY OLMOUCKÉHO KRAJE Z LET 2003 A 2006

Dlouhodobý záměr Olomouckého kraje 2003 vycházel ze společenské analýzy, která ukázala na nutnost změny systému vzdělávací soustavy v kraji. V důsledku změn na trhu práce bylo třeba:

1. vytvořit užší propojení vzdělávacího systému se zaměstnavateli,
2. podporovat jiné formy a stupně vzdělávání s využitím stávajících školských zařízení,
3. v souvislosti s poklesem počtu dětí předložit návrhy na optimalizaci školského systému v kraji.

V následujících letech se přistoupilo k naplňování těchto prioritních os pomocí specifických střednědobých záměrů. V první oblasti, v níž je prioritou užší propojení vzdělávací soustavy se zaměstnavateli, spolupracují školská zařízení se zaměstnavateli v rámci poskytování praxe studentům příslušných oborů, přičemž tato aktivita spočívá spíše na jednotlivých školách. Olomoucký kraj vystupoval a vystupuje jako koordinátor při jednání školských zařízení s Krajskou hospodářskou komorou (případně jednotlivými Okresními hospodářskými komorami).

Zástupci Olomouckého kraje si uvědomují, že je třeba pokračovat v dalších snahách o užší propojení školského a podnikatelského sektoru, podporovat firmy v zapojení učňů do výrobního procesu a přispívat tak ke zkvalitnění praktické přípravy na jejich budoucí povolání. V této oblasti je stále třeba větší intervence. Začíná se proto i v současné době připravovat projekt podpory středních škol ze strany zaměstnavatelů. Dále Olomoucký kraj zasahuje do této oblasti nepřímými aktivitami, např. jako spolupořadatel akcí, které si kladou za cíl více přiblížit práci v jednotlivých firmách širší veřejnosti, zejména studentům (např. Morava Job, Scholaris aj.). Tyto aktivity bude Olomoucký kraj i nadále rozšiřovat.

Ve druhé prioritní ose DZ 2003 došlo v Olomouckém kraji k výraznému nárůstu nabídky dalších forem studia, a co je podstatné, roste i zájem o toto studium. Školy zřizované Olomouckým krajem poskytují možnost jiných forem vzdělávání (dálkové, kombinované i večerní studium). Rostoucí zájem o tyto formy studia se odráží ve zvyšujícím se počtu studujících – v r. 2001 bylo v Olomouckém kraji evidováno 1 311 studujících v ostatních formách studia, v roce 2006 to bylo již 1 816 studujících, což je navýšení takřka o 40 %. Olomoucký kraj registruje zvyšující se zájem o další formy vzdělávání, a proto bude i nadále podporovat školská zařízení v této nabídce.

Návrhy na optimalizaci v rámci třetí prioritní osy se ubíraly 4 základními směry:

1. **veškeré změny v síti škol a ve struktuře otevíraných oborů důsledně projednávat v orgánech krajské samosprávy a v poradních orgánech,**
2. **omezit neopodstatněné duplicity oborů v jednom městě, popř. mikroregionu,**
3. **omezit otevírání těch oborů, o které je na trhu práce dlouhodobý nezáměr,**
4. **zahájit racionalizace sítě škol a školských zařízení, jejichž existence se ukázala jako neopodstatněná.**

V následujících letech se přistoupilo k naplňování těchto návrhů. Veškeré změny v síti škol a ve struktuře otevíraných oborů projednává Výbor pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje, Rada pro rozvoj lid zdrojů, Rada Olomouckého kraje a Zastupitelstvo Olomouckého kraje. Při všech změnách je zohledňován současný stav sítě škol a struktury oborů, zájem žáků i požadavky trhu práce a změny jsou schvalovány tak, aby nedocházelo k neopodstatněné duplicitě oborů a aby vyhovovaly požadavkům veřejnosti i trhu práce. Optimalizace sítě škol a struktury oborů byla uskutečňována také prostřednictvím racionalizace škol, o čemž svědčí pokles počtu mateřských škol oproti roku 2001 (z původních 437 mateřských škol na současných 363, přičemž první číslo představuje pouze samostatné subjekty, zatímco druhé číslo v sobě zahrnuje pouze 182 samostatných subjektů a zbývajících 181 mateřských škol funguje jako místo poskytovaného vzdělávání při jiných právních subjektech), základních škol (z původních 335 na současných 310 základních škol) a středních škol (z původních 99 na současných 67). Druhý Dlouhodobý záměr Olomouckého kraje vycházel ze základních strategických směrů

Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje z roku 2003 a priorit Dlouhodobého záměru České republiky 2005, kterými byly:

1. **zkvalitnění a modernizace vzdělávání (kurikulární reforma),**
2. **zajišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání,**
3. **zajišťování rovnosti příležitostí ke vzdělávání,**
4. **rozvoj integrovaného systému poradenství ve školství,**
5. **zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků,**
6. **podpora dalšího vzdělávání.**

Naplňování jednotlivých priorit je součástí Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji.

2.1.2. PROGRAM ROZVOJE ÚZEMNÍHO OBVODU OLOMOUCKÉHO KRAJE

Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (PRÚOOK) je základní střednědobý program podpory regionálního rozvoje na úrovni kraje, sestávající z cílených opatření a intervencí zaměřených na stimulaci rozvoje kraje. Jednou z priorit je pak rozvoj lidských zdrojů. Olomoucký kraj si uvědomuje, že nezbytnou podmínkou socioekonomického rozvoje je kvalitní vzdělávání. Jeho základem je kvalitní infrastruktura, efektivní využití škol, kontinuální modernizace vzdělávacích programů a koordinace aktivit všech zainteresovaných subjektů. Rozvoj vzdělávání je podmíněn také kvalitou lidských zdrojů ve vzdělávání.

Navržená opatření PRÚOOK řeší potřebu pokračovat ve vytváření efektivní a dostupné sítě středních škol a školských zařízení, která bude co do objemu i struktury plně vyhovovat potřebám regionu a napomáhat jeho plynulému rozvoji. Při realizaci navrhovaných opatření je pohlíženo na školství v Olomouckém kraji jako na celek bez ohledu na zřizovatele. Účelem je adekvátní, kvalitativně i kvantitativně efektivní síť škol na území kraje.

Navržená opatření PRÚOOK se odráží v jednotlivých kapitolách dlouhodobého záměru tak, aby tyto dva základní strategické dokumenty kraje tvořily vzájemně provázaný celek.

2.1.3. DLOUHODOBÝ ZÁMĚR ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ A VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY ČESKÉ REPUBLIKY 2007

Další rozvoj vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji rámcově vychází ze šesti základních priorit (strategických směrů) Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2007, kterými jsou:

1. rovnost příležitostí ke vzdělávání,
2. kurikulární reforma – nástroj modernizace vzdělávání s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí,
3. podpora cizích jazyků, informačních a komunikačních technologií,
4. tvorba a zavádění systémů kvality, metod hodnocení a vlastního hodnocení škol a školských zařízení,
5. zvyšování profesionality a zlepšování pracovních podmínek pedagogických pracovníků,
6. podpora dalšího vzdělávání.

Orientace priorit ve vzdělávání ČR se zásadně nemění, porovnáme-li je s prioritami stanovenými v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2005, kde bylo stanoveno také šest prioritních oblastí rozvoje vzdělávání. Změna nastala pouze v případě původní priority „Rozvoj integrovaného poradenství ve školství“, která se stala dílčí součástí priority „Rovnost příležitostí ke vzdělávání“, a v případě třetí priority týkající se cizích jazyků a informačních a komunikačních technologií, která je jako samostatná priorita uváděna nově. To samozřejmě neznamená, že i nadále nebudou ze strany Olomouckého kraje podporovány aktivity související s budováním integrovaného poradenského systému na školách.

Základní tendenci, která prostupuje celý DZ ČR 2007 a která je výchozí i pro DZ OL 2008, je pokračovat v započatých reformách s ohledem na nové skutečnosti a již dosažené výsledky. Zvláštní zřetel je také věnován možnosti spolufinancování projektů z prostředků Evropské unie. Výše uvedeným strategickým směrům je věnována následující kapitola, v níž jsou ke každé oblasti uvedeny střednědobé návrhy a záměry vzdělávání v Olomouckém kraji. Prioritní oblast 2, kurikulární reforma, se dotýká všech škol, proto konkrétní návrhy a záměry k této oblasti uvádíme až v souvislosti s navrhovanými opatřeními k jednotlivým typům škol.

2.2. STRATEGICKÉ SMĚRY DZ ČR 2007 A JEJICH NAPLŇOVÁNÍ V OLOMOUCKÉM KRAJI

2.2.1. ROVNOST PŘÍLEŽITOSTÍ VE VZDĚLÁVÁNÍ

Zajištění rovného přístupu ke vzdělávání bez ohledu na druh znevýhodnění (např. zdravotního, ekonomického, sociálního, etnického, podle pohlaví) je jedním z důležitých projevů sociální soudržnosti společnosti. Na významu nabývá vytváření podmínek pro integraci osob se speciálními vzdělávacími potřebami do běžného vzdělávacího systému, spolu se zabezpečením potřebných speciálně pedagogických a psychologických podpůrných služeb.

Střední školy Olomouckého kraje každoročně využívají dotaci MŠMT ČR v rámci programu „Podpory romských žáků středních škol“ a Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje dává odborné stanovisko k předloženým projektovým žádostem o podporu z MŠMT ČR v programu „Podpora integrace romské komunity“.

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje intenzivně spolupracuje s Odborem sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje na zřizování přípravných tříd pro děti se sociálním znevý-

hodněním (ve školním roce 2007/2008 zřízeno celkem 8 přípravných tříd na 8 školách) a na ustanovení funkce asistenta pedagoga pro děti, žáky a studenty ze sociálně znevýhodněného prostředí. K 31.12. 2007 působilo v Olomouckém kraji na 28 školách 40 asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty ze sociálně znevýhodněného prostředí. Olomoucký kraj finančně podpořil vydání Metodické pomůcky pro školy k problematice interkulturních rozdílů – 1. část.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. metodicky a organizačně podporovat využití prostředků ESF na rozvoj rovných příležitostí ve vzdělávání,
- b. zavedení mechanismů pro přístup ke vzdělání v mateřských školách pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí od 3 let,
- c. podporovat zřízení přípravných tříd a pracovních pozic asistentů pedagoga především v mateřských a základních školách s vyšším počtem sociálně znevýhodněných dětí,
- d. podporovat studium dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí na středních školách.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami integrovaných do běžných tříd škol,
- b. podíl mateřských a základních škol, které se zapojí do rozvojových programů MŠMT zaměřených na podporu rovných příležitostí,
- c. počet romských studentů na středních školách,
- d. počet asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty ze sociálně znevýhodněného prostředí,
- e. počet přípravných tříd,
- f. počet dětí v přípravných třídách.

2.2.2. KURIKULÁRNÍ REFORMA – NÁSTROJ K MODERNIZACI VZDĚLÁVÁNÍ S DŮRAZEM NA ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

Kurikulární reforma vychází z nové strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence a uplatnění vědomostí a dovedností žáků v praktickém životě, zohledňuje jejich možnosti a potřeby, čímž umožňuje větší individualizaci výuky. Jejím cílem je díky účinné motivaci, spolupráci a aktivizujícím metodám vytvářet příznivé emocionální, sociální a pracovní klima, a tím působit na motivaci žáků k celoživotnímu učení, což je stěžejní krok ke zvýšení vzdělanosti národa. Nejde tedy jen o vytváření školních vzdělávacích programů, nýbrž o efektivnější vzdělávání vedoucí v delším časovém horizontu k růstu životní úrovně národa a zvýšení jeho ekonomického potenciálu.

Na základě výše uvedeného lze v případě strategického směru týkajícího se kurikulární reformy konstatovat, že se jedná o průřezové téma, které se dotýká všech typů resp. oblastí vzdělávání, a proto střednědobé návrhy a záměry orientované na podporu kurikulární reformy budou explicitně vyjádřeny v rámci kapitol věnovaných jednotlivým oblastem vzdělávání.

2.2.3. PODPORA CIZÍCH JAZYKŮ, INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

V oblastech jazykového vzdělávání a ICT je třeba poskytovat specifickou podporu. Jedná se o oblasti, v nichž významně zaostáváme za evropskými i dalšími zeměmi. Bez znalostí z těchto odvětví nelze zajistit uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce a ani přispět ke konkurenceschopnosti ekonomiky. Hlavní překážkou rozvoje vzdělávání v těchto směrech je nedostatek kvalitních učitelů. Specifická podpora do těchto oblastí je tedy zaměřena na další vzdělávání pedagogických pracovníků v daných oblastech. Významným problémem je malá vybavenost škol informační a komunikační technologií a s tím související zajištění financování této oblasti.

2.2.3.1. Podpora cizích jazyků

V této oblasti Olomoucký kraj úzce spolupracuje s Univerzitou Palackého v Olomouci, která připravuje studenty pro učitelskou profesi, s cílem rozšířit nabídky distančního studia v oblasti cizích jazyků. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého získala akreditaci pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v NJ, AJ a vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků. Olomoucký kraj bude podporovat univerzitu v jejích snahách o prodloužení akreditace a realizaci příslušných vzdělávacích programů.

Dále Olomoucký kraj informačně podporuje rozvojové programy zaštiťované MŠMT a projekty financované ESF, především projekt Brána jazyků, kterého se účastní i učitelé škol zřizovaných Olomouckým krajem. V tomto projektu získalo v červnu 2007 závěrečné osvědčení 432 absolventů, což je 5. místo mezi kraji.

Příspěvková organizace Olomouckého kraje Schola servis pořádá v rámci svých akreditovaných projektů jazykové semináře pro učitele zaměřené nejen na zvyšování jejich jazykových kompetencí, ale i metodických kompetencí, zvláště v oblastech, které jsou ve výuce cizího jazyka náročnější – reálie, výuka dětí na 1. stupni apod. Olomoucký kraj je také zřizovatelem Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Olomouc, která nabízí denní pomaturitní studium ve 4 cizích jazycích, a dalších 2 Jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky v Přerově a Šumperku, které jsou zřizovány při Obchodních akademiích.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. metodicky a organizačně podporovat rozšíření výuky cizího jazyka na 1. stupni ZŠ,
- b. podporovat rozšíření nabídky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Olomouckého kraje v oblasti cizích jazyků (např. prostřednictvím příspěvkové organizace Olomouckého kraje Schola servis),
- c. podpora projektů škol zaměřených na zvyšování jazykových znalostí financovaných ze zdrojů ESF.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet učitelů, kteří absolvovali akreditované kurzy zaměřené na výuku cizího jazyka,
- b. podíl nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků, kteří absolvovali DVPP, z celkového počtu učitelů cizích jazyků,
- c. podíl učitelů cizích jazyků, kteří dosáhli mezinárodně uznávané úrovně znalosti cizího jazyka,
- d. podíl nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků z celkového počtu učitelů cizích jazyků,
- e. počet kurzů zaměřených na výuku AJ organizovaných příspěvkovou organizací Schola servis,
- f. počet úspěšných projektů financovaných z ESF.

2.2.3.2. Podpora informačních a komunikačních technologií

Pro rok 2007 v rozpočtu kapitoly školství MŠMT nebyla zahrnuta dle rozhodnutí vlády ČR částka na financování SIPVZ. Z důvodu nepřidělení finančních prostředků na aktivity SIPVZ pro rok 2007 byla dotační politika ze strany MŠMT školám od 1. ledna 2007 plně zastavena.

Nejsou poskytovány dotace z MŠMT na financování vzdělávání pedagogů v oblasti ICT, na legalizaci programového vybavení, na zabezpečení nákupů, obnovy a údržby výpočetní techniky na školách apod. Proto Olomoucký kraj vyčlenil ze svého rozpočtu částku ve výši 3 000 000 Kč na podporu rozvoje ICT. Finanční podpora směřovala do těchto oblastí:

- dokončení rozpracovaných dvouletých projektů – na tuto oblast bylo určeno 500 000 Kč,
- hromadný nákup potřebného počtu licencí produktů firmy Microsoft, a to v jednotlivých licenčních programech pro školství - Academic Select nebo School Agreement. Školám byl poskytnut příspěvek na zakoupení příslušných licencí ve výši 1 250 000 Kč,
- zajištění připojení k internetu, pořízení software, nákup hardware či jiného projektového zařízení, včetně multimediálních pomůcek a antivirových programů – příspěvek byl školám poskytnut v souvislosti se zaváděním rámcových vzdělávacích programů a s přípravou na novou maturitní zkoušku, a to ve výši 1 250 000 Kč.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat školy při podávání grantových projektů zaměřených na podporu ICT,
- b. podporovat činnost školských portálů Olomouckého kraje,
- c. pokračovat ve vzdělávání učitelů se zaměřením na praktické využití ICT ve výuce;
- d. finančně podporovat rozvoj ICT ve školách,
- e. podporovat realizaci projektů zaměřených na rozvoj ICT ve školách (financované z rozvojových programů MŠMT, z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost aj.).

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet pedagogických pracovníků, kteří absolvovali další vzdělání v příslušné oblasti,
- b. počet podaných grantových projektů zaměřených na podporu ICT,
- c. výše finanční podpory,
- d. počet úspěšných projektů zaměřených na rozvoj ICT ve školách.

2.2.4. TVORBA A ZAVÁDĚNÍ SYSTÉMŮ KVALITY, METOD HODNOCENÍ A VLASTNÍHO HODNOCENÍ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Nové pojetí vzdělávání – přihlížení k individuálním potřebám žáků, jejich zájmům a možnostem, zaměření na rozvoj potenciálu každého z nich, větší rozmanitost vzdělávání odpovídající okolnímu prostředí, diferencovaným podmínkám jednotlivých škol a jejich vysoké autonomii ve volbě forem metod výuky, časového harmonogramu a do určité míry i obsahu (podle RVP) – je nezbytné vyvážit systematickým sledováním a hodnocením dosahovaných výsledků. Smyslem vytváření systému evaluace vzdělávání je zpětná kontrola postupně zaváděné kurikulární reformy. V Olomouckém kraji probíhalo hodnocení znalostí a dovedností žáků v rámci projektu PISA v letech 2003 a 2006, který byl zaměřen na porovnání matematické, čtenářské a přírodovědné gramotnosti. Školy, které byly zapojeny do tohoto průzkumu, byly náhodně vybírány UIV tak, aby byli testováni žáci patnáctiletí a sedmnáctiletí.

Projekt TIMSS byl realizován v roce 2007 a byl zaměřen na zjišťování úrovně znalostí a dovedností žáků v matematice a přírodovědných předmětech. Testování proběhlo ve třech úrovních. První pro žáky 3. a 4. ročníků ZŠ, druhá pro žáky 7. a 8. ročníků ZŠ a třetí pro studenty v posledních ročnících všech typů středoškolského vzdělávání. I do tohoto testování byly zapojeny školy Olomouckého kraje.

Olomoucký kraj se již v minulých letech podílel na vytvoření komplexního systému evaluace zahrnujícího čtyři hlavní oblasti:

- 1. hodnocení na úrovni žáka (v uzlových místech vzdělávací dráhy žáka, volba vzdělávací cesty, ukončování studia na středních školách, uplatnění absolventů atd.),
- 2. hodnocení na úrovni školy (externí hodnocení ČŠI, nabídka objektivních nástrojů, vlastní evaluace

3. školy a její těsné propojení s externí evaluací ČŠI, hodnocení dalšími subjekty atd.), hodnocení a porovnání celého vzdělávacího systému i jeho jednotlivých částí (zapojení České republiky do mezinárodních průzkumů, evaluace regionů, různých sektorů, druhů a typů škol atd.),
4. periodické hodnocení ředitelů škol a školských zařízení.

Jednotlivé nástroje hodnocení se ukazují jako efektivní, a proto je třeba pokračovat v jejich koordinaci a širším začleňování do školského systému. Zvláštní zřetel je kladen na zavádění nové maturitní zkoušky, závěrečné zkoušky a na vlastní hodnocení škol, popř. školských zařízení.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. v letech 2008 a 2009 podporovat střední školy v zapojení do pilotního ověřování reformy závěrečné zkoušky pro obory vzdělání s výučním listem,
- b. organizovat školení pedagogických pracovníků v souvislosti se zaváděním nové maturitní zkoušky a závěrečné zkoušky do praxe (např. prostřednictvím příspěvkové organizace Olomouckého kraje Schola servis),
- c. spolupracovat při plošném zadávání nových závěrečných zkoušek (rok 2008),
- d. podporovat zavedení evaluace a autoevaluace škol s cílem zavedení standardizovaného výstupu,
- e. podporovat semináře pořádané příspěvkovou organizací Olomouckého kraje Schola servis zaměřené na evaluaci a autoevaluaci škol,
- f. podporovat školy v zapojení do mezinárodních průzkumů pro jednotlivé oblasti gramotnosti a vzdělávací stupně,
- g. pokračovat v realizaci projektu zaměřeného na sebehodnocení škol ve vztahu k externímu hodnocení (vazby na národní standardy, interní postupy pro zjišťování kvalit středních škol atd.) ve spolupráci s mezinárodními institucemi (např. Asociací středisek služeb ve vzdělávání v Nizozemí),
- h. pokračovat v periodickém hodnocení ředitelů škol a školských zařízení.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. podíl škol, které jsou zapojeny do ověřování maturitní zkoušky a závěrečné zkoušky,
- b. podíl pedagogických pracovníků, kteří absolvovali další vzdělávání v příslušné oblasti,
- c. podíl škol, které uskutečňují evaluaci na úrovni žáka (v 5. a 9. ročnících základního vzdělávání),
- d. podíl škol zapojených do mezinárodních průzkumů,
- e. evaluace žáků druhých ročníků středních škol v Olomouckém kraji,
- f. počet škol (ředitelů) hodnocených v periodickém hodnocení.

2.2.5. ZVYŠOVÁNÍ PROFESIONALITY A ZLEPŠOVÁNÍ PRACOVNÍCH PODMÍNEK PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Postavení pedagogického pracovníka nabývá na významu zejména v období uskutečňování rozsáhlých reforem vzdělávání – především tento pracovník je nositelem všech strategických změn. Na něm záleží, jak změni způsob výuky, jaké metody použije, zda se mu podaří vystihnout individuality žáků a všechny zaujmout, vést je k aktivitě, tvořivosti, odpovědnosti a motivovat je k učení jak ve škole, tak i v dalším životě. Jeho role je významná i v tom, jak přistoupí k autoevaluaci i k hodnocení žáků. Úkoly jsou na pedagogického pracovníka kladeny i v dalších oblastech – vytvoření příznivého klimatu ve třídě, škole, ve spolupráci s rodiči i širší veřejností, zvládnutí přílivu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, případně imigrantů do třídy, zajištění sociální soudržnosti ve třídě a podpora tolerance, rozpoznání a odstranění šikany atd. V současnosti nabývá na významu také začleňování dalších oblastí vzdělávání do výuky. Jedná se např. o environmentální vzdělávání, výchovu k etice, projektové řízení apod. Olomoucký kraj bude podporovat aktivity vedoucí ke snazší realizaci těchto oblastí ve výuce.

Škála potřebných vlastností, znalostí a dovedností kladených na pedagogického pracovníka se rozšiřuje. V současné době stoupá i nezbytnost pochopení obsahových změn ve výuce. Potřeba jejich přijetí vyvolává změny v potřebě dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vyvstává nutnost jejího masivního zajištění. Současně vzniká tlak na příslušné fakulty vysokých škol, aby připravily nové studijní programy pro pedagogy podle potřeb jejich budoucích zaměstnavatelů v regionálním školství. V rámci Olomouckého kraje působí více institucí zajišťujících další vzdělávání pedagogických pracovníků. K těm nejvýznamnějším patří:

1. příspěvková organizace Olomouckého kraje SCHOLA SERVIS, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a středisko služeb školám, Prostějov, příspěvková organizace,
2. na celonárodní úrovni působící Národní institut pro další vzdělávání (NIDV), jehož pobočka se nachází i v Olomouci,
3. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého.

V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků realizovala příspěvková organizace Olomouckého kraje Schola servis v roce 2006 celkem 236 seminářů, kterých se zúčastnilo 4 242 pedagogických pracovníků. V roce 2007 bylo uskutečněno celkem 281 seminářů, kterých se zúčastnilo 4836 pedagogických pracovníků. Semináře jsou zaměřeny zejména na praktické dovednosti pedagogických pracovníků v návaznosti na Školní vzdělávací programy pro MŠ, ZŠ a SŠ, Novou maturitu a další oblasti, které vyplývají z potřeb škol a školských zařízení. Schola servis se věnuje i dlouhodobějším projektům jako jsou Studium pro ředitele škol a školských zařízení, Studium pro asistenty pedagogů a Studium pedagogiky.

Od roku 2006 Schola servis realizuje projekt v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, projekt nese název „Kompetentní vedení školy aneb zvládnutí manažerských dovedností“ a je určen vedoucím pracovníkům škol a školských zařízení Olomouckého kraje. Cílem projektu je zlepšit klima na školách, komunikaci v rámci školy i s vnějšími partnery, zefektivnit vedení školy, naučit účastníky zajišťovat pro školu prostředky z fondů a od sponzorů. Projekt si klade za cíl vyškolit kvalitní školský management, který je předpokladem kvalitního školství.

Schola servis spolupracuje na vzdělávání pedagogů a organizačních pracovníků v souvislosti s Novou maturitní zkouškou s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání, dále spolupracuje s Národním ústavem odborného vzdělávání na vzdělávání pedagogů v oblasti ŠVP na středních školách a dále má vytvořenou rozsáhlou síť pedagogů-školených z praxe.

Národní institut pro další vzdělávání působí na celonárodní úrovni a zaštiťuje především celonárodní projekty, které jsou realizovány i v Olomouckém kraji. Jedná se o projekty financované z ESF - Koordinátor, Brána jazyků a Úspěšný ředitel a rozvojové programy MŠMT – MEJA a Jazyky hrou. Dále NIDV nabízí i studium pedagogiky a studium ředitelů a další časově méně náročné kurzy a semináře. Významnou součástí je také e-learningová výuka, která umožňuje větší dostupnost služeb.

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého nepřipravuje pouze budoucí pedagogické pracovníky, ale nabízí i množství konferencí a seminářů zaměřených na DVPP. V této souvislosti stojí za zvláštní pozornost projekt: „Centra inovativního vzdělávání: Rozšíření profesních kompetencí budoucích a stávajících učitelů pomocí 10 nových výukových modulů“ financovaný z ESF a státního rozpočtu. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého dále v rámci Centra celoživotního vzdělávání nabízí vzdělávací programy určené pedagogům, především pedagogické studium nutné ke splnění kvalifikačních předpokladů, ale také studium k rozšíření a prohloubení odborné kvalifikace. Také další fakulty Univerzity Palackého se jistou mírou podílejí na DVPP.

V oblasti podpory dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se Olomoucký kraj zaměří především na:

- vzdělávání pedagogických pracovníků k nově zavedené kurikulární reformě v základním školství a jejímu naplňování v praxi škol,
- vzdělávání učitelů k přípravě kurikulární reformy ve středním školství,
- jazykově – metodické cizojazyčné vzdělávání všech úrovní,
- vzdělávání učitelů k reformě maturitní a závěrečné zkoušky,
- studium zaměřené na zvýšení odborných a manažerských dovedností vedení škol,
- zvyšování kompetencí učitelů v pedagogicko – psychologické práci,
- zpřístupnění DVPP malotřídním školám.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků v Olomouckém kraji,
- b. organizačně a lektorsky podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků malotřídních škol a učitelů v odlehlejších částech Olomouckého kraje,
- c. zpracovat koncepci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v Olomouckém kraji,
- d. podporovat zpracování projektů zaměřených na podporu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- e. podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na moderní metody výuky,
- f. vytvořit podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků působících v oblasti dalšího profesního vzdělávání,
- g. zpracovat koncepci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v Olomouckém kraji.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. podíl vedoucích pracovníků v oblasti školství, kteří absolvovali studium pro výkon funkce řídicích pracovníků škol,
- b. zpracování koncepce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- c. podíl pedagogických pracovníků, kteří absolvovali odborné semináře
- d. zpracovaná koncepce DVPP v Olomouckém kraji.

2.2.6. DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Význam dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení začíná být v České republice vnímán jako významná priorita rozvoje, nicméně komplexnost řešení této problematiky není na odpovídající úrovni. Tento stav se však postupně mění, zejména pak díky možnostem financování této oblasti z ESF od roku 2004. Přesto je stále platná skutečnost, že Česká republika má jednu z nejnižších měř účastí na dalším vzdělávání v porovnání se zeměmi EU. V ČR se dalšího vzdělávání účastní cca 6 % dospělých, kdežto v západních zemích je to až okolo 20 % dospělých.

Na druhou stranu má však ČR jeden z nejrozvinutějších systémů středního vzdělávání s nejvyšší účastí mládeže, což se projevovalo právě na dosavadní potřebě dalšího vzdělávání. Potřeba kvalitního systému dalšího vzdělávání se však zvyšuje zejména v důsledku potřeb zaměstnavatelů, kteří stále častěji nemohou na trhu práce najít pracovní sílu s vhodnou kvalifikací a další vzdělávání je cesta, jak takovou sílu v relativně krátkém časovém horizontu získat. Stejně tak potřeba kvalitního dalšího vzdělávání se zvyšuje také v souvislosti s neustále se zvyšujícím tempem rozvoje informačních a komunikačních technologií zpřístupňujících v maximální míře nejnovější poznatky všem, kteří je umí vyhledat, v cizím jazyce pochopit a využít pro inovace a přispět tím jak ke konkurenceschopnosti, tak i k osobnímu rozvoji.

Dlouhodobým cílem kraje je umožnit přístup ke komplexnímu systému vzdělávání, které není chápáno jako jednorázová záležitost, ale jako celoživotní potřeba osobního a profesního rozvoje obyvatel regionu. Za tímto účelem plánuje Olomoucký kraj podpořit přípravy a realizace specializovaných vzdělávacích programů na místních SŠ a VOŠ i ve spolupráci se soukromým sektorem. Tato zařízení poskytnou personální kapacity pro vznik vzdělávacích programů, nemají však téměř žádné vlastní zdroje k jejich realizaci. Proto musí v této oblasti hrát zásadní roli kraj. Podpora nebude automatická. Bude založena na důkladném ověření rozšíření stávající nabídky vzdělávání. Důraz bude kladen na rozšíření nabídky odpoledních a večerních kurzů jazykového a ICT vzdělávání. Příkladem je zapojení SOŠ do systému celoživotního učení a rozvoj jejich spolupráce s ostatními subjekty činnými v této oblasti např. projekt UNIV. Jedná se o systémový projekt opatření 3.1. OP RLZ – zkvalitňování vzdělávání na školách a školských zařízeních a je zaměřen na vytváření sítě škol poskytujících vzdělávací služby dospělým v kraji a implementaci souběžně připravovaného systému uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení do této sítě. Projekt administrativně zajišťuje NÚOV ve spolupráci s jednotlivými kraji jako partnery projektu. Konečným uživatelem v Olomouckém kraji je 11 vytipovaných středních škol, na kterých se v rámci projektu zřídí tzv. „Centra distančního vzdělávání“ poskytující vzdělávací služby dospělým. Na přelomu roku 2007 a 2008 již vzniklo sdružení právnických osob „Centrum uznávání a celoživotního učení“. Školy tohoto sdružení budou rozšiřovat vzdělávací služby pro dospělé s efektivním využitím svých materiálních a personálních kapacit. Olomoucký kraj bude tyto střední školy podporovat v procesu uznávání výsledků neformálního a informálního vzdělávání.

K rozvoji dalšího vzdělávání by měl přispět také zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, který vstoupil v účinnost k 1. 8. 2007. Na jeho základě je možné dále rozvíjet oblast vzdělávání v ČR v pojetí celoživotního vzdělávání. Následující období by mělo sloužit jako výchozí pro uplatňování principů a nástrojů, které jsou tímto zákonem vymezeny, v praxi dalšího vzdělávání. Rámec dalšího, resp. celoživotního vzdělávání je dán nově Strategií celoživotního učení ČR, která byla v červenci 2007 schválena vládou. Tento dokument navazuje na další dokumenty, které byly věnovány oblasti rozvoje lidských zdrojů komplexně mapující oblast vzdělávání, včetně dalšího vzdělávání, jako je např. Strategie rozvoje lidských zdrojů pro ČR z roku 2003.

V podpoře dalšího vzdělávání je Olomoucký kraj také členem rozvojového partnerství při realizaci projektu EQUAL pod názvem „Regionální strategie celoživotního vzdělávání osob znevýhodněných na trhu práce v Olomouckém kraji pro zvyšování zaměstnanosti“. Projekt se zaměřuje na čtyři vybrané skupiny obyvatelstva, které jsou znevýhodněné na trhu práce:

- ženy po mateřské dovolené,
- mladí lidé do 25 let,
- zdravotně postižení,
- osoby nad 50 let věku.

Cílem projektu je vytvořit lepší podmínky, vyvinout nástroje a postupy pro systematickou podporu dalšího vzdělávání a celoživotního učení směřující ke zlepšení zaměstnávání osob ohrožených diskriminací a nerovností ve vztahu k trhu práce v Olomouckém kraji.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat dobudování infrastruktury pro rozvoj dalšího vzdělávání, využít kapacitu stávajících školských zařízení čelících poklesu žáků a studentů v důsledku stárnutí a celkového úbytku populace,
- b. rozšířit možnosti dalšího vzdělávání prostřednictvím tvorby a zavádění vzdělávacích programů na středních a vyšších odborných školách, zejména s ohledem na nabídku a poptávku na trhu vzdělávání a potřeby trhu práce,
- c. podporovat rozšíření nabídky dalšího vzdělávání v oblasti jazykových a ICT dovedností a podporovat nové moderní způsoby výuky v oblasti distančního vzdělávání, jako je např. e-learning apod. na střed-

- d. ních a vyšších odborných školách, podporovat zapojení škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem do oblasti dalšího vzdělávání prostřednictvím realizace vzdělávacích akcí pro veřejnost, zaměstnavatele, veřejnou správu (např. realizace rekvalifikačních kurzů) atd.,
- e. v rámci celkové systematizace dalšího, resp. celoživotního vzdělávání podporovat vybudování informačního systému a provedení příslušných analýz, které budou koncentrovat a vyhodnocovat informace o možnostech vzdělávání a vzdělavatelích v regionu a další související informace v návaznosti na regionální potřeby trhu práce,
- f. podporovat činnosti, resp. projekty přispívající k dobudování systému dalšího vzdělávání v ČR a vytvoření nezbytných předpokladů pro realizaci zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání na území Olomouckého kraje,
- g. podporovat projekty dalšího vzdělávání učitelů, lektorů a konzultantů působících v oblasti dalšího vzdělávání,
- h. podporovat projekty a aktivity stimulující poptávku po dalším vzdělávání,
- i. v souladu s Národním programem přípravy na stárnutí na období let 2008 – 2012 podporovat rozšíření vzdělávací nabídky v rámci celoživotního vzdělávání pro občany všech věkových kategorií.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet projektů podporujících dobudování infrastruktury škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem využívané pro účely dalšího vzdělávání,
- b. počet projektů podporujících tvorbu a zavádění nových programů dalšího vzdělávání na středních a vyšších odborných školách,
- c. počet projektů podporujících rozvoj dalšího vzdělávání v oblasti jazykových a ICT dovedností na středních a vyšších odborných školách,
- d. počet projektů podporujících další vzdělávání učitelů, lektorů a konzultantů, kteří působí v oblasti dalšího vzdělávání.

2.3. STRATEGICKÉ NÁVRHY A ZÁMĚRY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ

2.3.1. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Významnou změnou v předškolním vzdělávání bylo zavedení Školních vzdělávacích programů, podle kterých se od 1. 9. 2007 pracuje na všech mateřských školách. Vycházejí z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, který určil obsah, cíle a podmínky vzdělávání. Ten byl rozpracován jednotlivými mateřskými školami na Školní vzdělávací program, který vymezuje činnost mateřských škol s ohledem na jejich místní podmínky a možnosti. Důraz je neustále kladen na výchovu a vzdělání dětí před začátkem plnění povinné školní docházky.

V celém uplynulém období byl naplňován záměr racionalizace sítě mateřských škol. V současné době provozuje činnost 363 mateřských škol, z tohoto počtu je 182 samostatných právních subjektů a 181 mateřských škol pracuje jako místo poskytovaného vzdělávání mateřských nebo základních škol. Ve většině případů poskytují mateřské školy celodenní péči. Zřizovatelem mateřských škol jsou většinou územní samosprávné celky, mateřské školy zřizované soukromým zřizovatelem jsou v mnohem menším počtu.

Hodnocení podmínek vzdělávání ČŠI v MŠ s ohledem na naplňování DZ 2006:

- vzdělávání na většině škol již probíhalo podle školních vzdělávacích programů, které deklarovaly osobnostní model vzdělávání, výchovu ke zdraví a zdravému životnímu stylu,
- vzrostla vybavenost MŠ výpočetní technikou s připojením na internet,
- většina pedagogických pracovníků MŠ se zapojila do dalšího vzdělávání i přes problémy s účastí na vzdělávacích akcích pedagogických pracovníků z menších (většinou vesnických) mateřských škol (doprava, provozní důvody). Vzrostl počet ředitelů s absolutoriem školského managementu či jiného vyššího odborného vzdělání,
- aktivními metodami učení byly děti vedeny k prosociálnímu chování a vzájemné toleranci, k výchově ke zdraví a environmentální výchově.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. pokračovat ve stabilizaci sítě mateřských škol s ohledem na demografický vývoj ve spolupráci s obcemi jako jejich zřizovateli, zachovávat mateřské školy v malých obcích,
- b. podporovat další vzdělávání a zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměřením na oblast vnitřní evaluace a hodnocení individuálního rozvoje a vzdělávacích pokroků dětí nebo formou bakalářského studijního programu, např. Učitelství pro mateřské školy na PdF UP Olomouc,
- c. zajistit odbornou péči pro děti s lehčími vadami řeči v běžných třídách mateřských škol formou vyškolení pedagogických pracovníků pro logopedickou prevenci v jednotlivých mateřských školách,
- d. podporovat vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích žáků mateřských škol,
- e. podporovat vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, rozvíjet spolupráci mateřských škol se speciálními pedagogickými centry nebo pedagogicko-psychologickými poradnami,
- f. v odůvodněných případech podporovat vznik tříd s alternativní pedagogikou.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet pedagogických pracovníků mateřských škol s absolutoriem dalšího vzdělávání či zvýšením kvalifikace,
- b. zvyšování počtu mateřských škol s vybaveností výpočetní technikou a připojením na internet,
- c. počet tříd s alternativní pedagogikou,
- d. počet tříd pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami či tříd s integrovanými dětmi.

2.3.2. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V Olomouckém kraji poskytuje k 1. 9. 2007 vzdělání 310 základních škol, z toho 187 základních škol je plně organizovaných (tvořeno prvním i druhým stupněm) a 123 základních škol (39,64 %) tvoří jen první stupeň. Všechny základní školy v Olomouckém kraji navštěvuje 55 091 žáků, kteří se vzdělávají v samostatných třídách nebo ve třídách spojených ročníků. V základních školách tvořených pouze prvním stupněm se vzdělává 5 422 žáků z celkového počtu 28 958 žáků 1. stupně ZŠ.

Rozvoji ZŠ se věnuje také pracovní skupina ZŠ, která bude v dalších letech podporovat rozvoj kvality základního vzdělávání, jenž bude realizován na základě školních vzdělávacích programů (od 1. září 2007 probíhá výuka dle školních vzdělávacích programů již v 1. a 6. ročníku). Na poradách s řediteli ZŠ a vedoucími odborů školství obcí s rozšířenou působností, stejně jako při jednáních se starosty obcí, byl kladen důraz na nutnost přistoupení k racionalizaci sítě základních škol s ohledem na demografický pokles a zavedení republikových norem při financování škol. O naplňování uvedeného záměru svědčí pokles počtu škol v období 2001 až 2007 z 335 na 310.

V případě rušení nebo slučování malotřídních škol bude velmi důležité zvážit a posoudit všechna hlediska (např. dopravní obslužnost, využití kapacity školy, aprobovanost pedagogických pracovníků, materiálně technické vybavení školy, výchovné a vzdělávací výsledky školy, ale i to, že malotřídní školy se stávají střediskem kulturního i společenského dění v obci).

Jednou z možných alternativ, zcela běžných v evropských zemích, je tzv. svazkové školství, kdy zřizovatelem právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení je svazek obcí. Jedním z příkladů je zřízení svazkové právnické osoby Základní škola a Mateřská škola Údolí Desné, kterou zřizuje Svazek obcí údolí Desné. Olomoucký kraj bude rovněž akcentovat evropský trend současných základních škol – rozvoj škol ve školy komunitní, které se stanou školami otevřenými, poskytujícími komunitní vzdělávání.

Základním školám byly poskytovány informace o možnostech doplnění či zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků v programech celoživotního vzdělávání. Kvalifikovanost pedagogických pracovníků 1. stupně základních škol v kraji činí 89,95 %, pedagogických pracovníků 2. stupně základních škol v kraji činí 93,38 %. Procento kvalifikovaných se tak za poslední sledované období roku 2006 oproti roku 2004 zvýšilo u pedagogických pracovníků 1. stupně základních škol o 4,5 %, u pedagogických pracovníků 2. stupně základních škol zůstalo zhruba na stejné úrovni.

V souvislosti s kurikulární reformou je důležité zvyšovat odbornost pedagogických pracovníků formou dalšího vzdělávání. Je třeba rozšířit nejen nabídku seminářů z oblasti osobnostní a sociální výchovy, týmové spolupráce, komunikačních dovedností, které vycházejí z nejnovějších poznatků o procesech učení, z vývojové a sociální psychologie a z moderní pedagogiky, ale i zvýšit úroveň jazykového vzdělávání učitelů. Prioritní bude zejména zpřístupnění dalšího vzdělávání pedagogickým pracovníkům základních škol s prvním stupněm. V této oblasti Olomoucký kraj úspěšně realizoval rozvojový program MŠMT Zpřístupnění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků základních škol s ročníky pouze I. stupně.

Nadále budeme podporovat v odůvodněných případech vznik tříd s alternativní pedagogikou a organizování kurzů k doplnění základního vzdělání. Základní škola Dr. Milady Horákové v Olomouci otevřela třídy s prvky waldforské pedagogiky, školy organizovaly kurzy k doplnění základního vzdělání v denní i dálkové formě. Podmínkou podpory alternativního vzdělání je dostatečný zájem o tyto formy vzdělání ze strany veřejnosti. Olomoucký kraj bude také nadále podporovat rozvoj sítě škol podporujících zdraví.

V dalším období budeme vytvářet podmínky pro zapojování základních škol a pedagogů do evropských rozvojových programů.

Hodnocení podmínek vzdělávání ČŠI v ZŠ s ohledem na naplňování DZ 2006:

- ve školním roce 2006/2007 se školy převážně zaměřily na tvorbu školních vzdělávacích programů,
- dařilo se zvyšovat kvalifikovanost pedagogických pracovníků základních škol (zvláště na 1. stupni ZŠ),
- rozvoj informační a jazykové gramotnosti byl podporován zařazením volitelného nebo nepovinného předmětu informatika, cizí jazyk nebo konverzace v cizím jazyce,
- školy budují multimediální učebny vybavené moderní výpočetní a audiovizuální technikou, rozšiřuje se fond výukového software a jeho využívání,
- ve školách byla zaznamenána snaha o rozšiřování a zkvalitňování nabídky vzdělávacích aktivit (tematicky zaměřené projekty škol, evropské projekty, mezinárodní spolupráce škol apod.).

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. zvyšovat aprobovanost učitelů základních škol, zejména v oblasti výuky cizích jazyků,
- b. v odůvodněných případech a za podmínky dostatečného zájmu veřejnosti podporovat vznik tříd s alternativní pedagogikou na ZŠ,
- c. podporovat organizování kurzů k doplnění základního vzdělání základními školami,
- d. podporovat přípravu žáků, kteří jsou dětmi osob se státní příslušností členského státu EU, k jejich začlenění do základního vzdělávání,
- e. podpora vzniku škol zřizovaných svazky obcí.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet tříd s alternativní pedagogikou,
- b. počet kurzů k doplnění základního vzdělávání,
- c. počet pedagogických pracovníků základních škol s odpovídající kvalifikací,
- d. počet začleněných žáků, kteří jsou dětmi osob se státní příslušností členského státu EU, do základního vzdělávání,
- e. počet ZŠ zřizovaných svazkem obcí.

2.3.3. STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Střední školy se člení se na gymnázia (G), střední odborné školy (SOŠ) a střední odborná učiliště (SOU). Poskytují všeobecné vzdělání, které je společné všem středním školám a odborné vzdělání, které je diferencováno podle zvolených oborů. Střední školy umožňují všem žákům získat střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Absolventi oborů ukončených závěrečnou zkouškou mají možnost pokračovat v nástavbovém studiu v denní, večerní nebo dálkové formě a tím získat střední vzdělání s maturitní zkouškou. Absolventi oborů ukončených maturitou mají možnost přihlásit se ke studiu na vysokých školách, vyšších odborných školách, do jednoletých kurzů cizích jazyků, případně ke studiu ve zkrácené době.

Hodnocení podmínek vzdělávání ČŠI v SŠ s ohledem na naplňování DZ 2006:

- školy provedly s ohledem na nové pojetí maturitních a závěrečných zkoušek úpravy učebních plánů – posílení hodinové dotace předmětů cizí jazyk, případně matematika,
- výpočetní techniku a výukové programy častěji využívali ve vyučovacích hodinách učitelé cizích jazyků a odborných předmětů,
- rozšířila a zkvalitnila se nabídka vzdělávacích aktivit (evropské a tematicky zaměřené projekty, mezinárodní spolupráce škol apod.),
- školy se ve spolupráci s úřady práce a krajským úřadem zapojily do systému kariérového poradenství,
- v souvislosti s kurikulární reformou se část škol zapojila do celostátního projektu ověřování tvorby školního vzdělávacího programu (Pilot G a Pilot S).

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat nedostatkové a ojedinelé obory v rámci kraje (např. formou stipendií víceoborových tříd),
- b. podporovat mimořádně nadané děti, žáky a studenty, např. formou ocenění Talent Olomouckého kraje,
- c. zlepšit vybavenost a podmínky pro studium (budování odborných učeben, sportovišť, prostorů pro projektovou výuku a mimoškolní činnost),

- d. podporovat zapojení škol do vzdělávacích projektů realizovaných ve spolupráci se zahraničními školami stejného nebo příbuzného zaměření,
- e. realizovat kroky, které povedou ke srovnatelné úrovni v přijímacím řízení na obdobných typech škol,
- f. vytvářet podmínky na středních školách pro systémový projekt UNIV (uznávání výsledků neformálního a informálního vzdělávání) a tím významně rozšířit nabídku celoživotního vzdělávání na tomto typu odborných škol,
- g. podporovat zapojení středních škol do systému ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělání, a tím umožnit rozvoj v nabídce dalšího vzdělávání a v systému uznávání výsledků vzdělávání na tomto typu odborných škol.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet středních škol zapojených do systémového projektu UNIV (uznávání výsledků neformálního a informálního vzdělávání), respektive počet středních škol zapojených do systému ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělání,
- b. počet škol zapojených do vzdělávacích projektů realizovaných ve spolupráci se zahraničními školami stejného nebo příbuzného zaměření,
- c. zavedení systému, který povede ke stanovení srovnatelné úrovně v přijímacím řízení na obdobných typech škol.

2.3.3.1. Gymnázia

Základem gymnaziálního vzdělání musí zůstat jeho všeobecný charakter především pro potřeby budoucího vysokého školství, ale i pro vysokou flexibilitu a adaptabilitu všeobecně vzdělaného gymnazisty pro potřeby rychle se měnících požadavků praxe. Kromě klasického vzdělávání je zapotřebí, aby gymnázia ve spolupráci s úřady práce a s požadavky trhu práce a vysokých škol rozšířila svou nabídku o další krátkodobé a střednědobé vzdělávací programy (kurzy, cykly, jednotlivé předměty) a jejich modulární a stavebnicové uspořádání. Dále je třeba podporovat využití kapacity gymnázií pro vytváření vzdělávacích (doškolovacích, rekvalifikačních, přípravných) center i s využitím ubytovacích kapacit v rámci školských zařízení kraje pro další a celoživotní vzdělávání. Síť těchto škol je na území kraje hustá, přesto s ohledem na širší souvislosti uvedené v dlouhodobém záměru se neuvažuje o snížení počtu gymnázií. Rovněž je však nežádoucí jejich počet navyšovat.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat tematicky zaměřené třídy, aniž by se zřizovala tematicky zaměřená gymnázia (např. sportovní),
- b. nadále podporovat všeobecný charakter gymnaziálního vzdělávání s ohledem na vysokou adaptabilitu absolventů gymnázií,
- c. nenavyšovat síť gymnázií v kraji.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. procento úspěšnosti absolventů gymnázií v přijímacím řízení na vysoké školy,
- b. počet gymnázií v kraji.

2.3.3.2. Střední odborné školy

Do sítě odborných škol se řadí např. obchodní akademie, zdravotnické školy, hotelové školy, průmyslové školy, zemědělské školy, pedagogické školy, umělecké školy. Uplatnění absolventů je velmi široké v oblastech výrobní i nevýrobní sféry, v průmyslové nebo živnostenské sféře. Pro řadu absolventů je toto vzdělání přípravou ke studiu na vysokých nebo vyšších školách odborného zaměření.

Některé střední školy mají svým zaměřením nebo vyučovaným oborem výrazně nadregionální charakter. Tyto školy nazýváme školami solitérními. V Olomouckém kraji to jsou obory pedagogické, lesnické, oděvní, technologie potravin, poštovní, sociální péče, některé zdravotnické obory vzdělání aj.

Ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Palackého (PdF UP) v Olomouci probíhají jednání o vzniku detašovaného pracoviště na Střední pedagogické škole v Přerově tak, aby došlo ke zvýšení kvalifikačních předpokladů pedagogických pracovníků mateřských škol a vzdělání se stalo dostupnějším pro učitele ostatních oblastí kraje.

Vzhledem k demografické situaci, stabilizované síti středních odborných škol a pestré nabídce oborů, nebude Olomoucký kraj navyšovat počet subjektů odborného školství ani nijak výrazně navyšovat počty otevřených tříd.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. vytvářet podmínky pro vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol formou bakalářských vzdělávacích programů, a to i případným zřízením odloučeného pracoviště PdF UP v Olomouci na Střední pedagogické škole v Přerově,
- b. v souladu s racionalizačními kroky zachovat síť ekonomicky stabilních škol, jejichž vzdělávací nabídka bude vyhovovat podmínkám kraje,
- c. podporovat prezentaci nabídky vzdělávacích programů solitérních škol i nad rámec Olomouckého kraje,
- d. nepodporovat vznik nových subjektů SOŠ.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. stav příprav na zřízení odloučeného pracoviště PdF UP na Střední pedagogické škole v Přerově,
- b. účast solitérních škol na prezentačních výstavách nabídek středních škol mimo území Olomouckého kraje,
- c. počet středních odborných škol.

2.3.3.3. Střední odborná učiliště a Odborná učiliště

Soustavu učňovského školství tvoří:

A) střední odborná učiliště (SOU), která připravují žáky pro výkon dělnických povolání v učebních oborech a pro výkon některých náročných dělnických povolání a některých technickohospodářských činností provozního charakteru ve studijních oborech. Rovněž některá SOU vyučují obory nadregionálního charakteru, jako jsou polygrafie, farmacie, umělecké řezbářství,

B) odborná učiliště (OU), která připravují pro výkon povolání odpovídajících příslušnému učebnímu oboru. Mohou též poskytovat přípravu pro výkon jednoduchých činností žáků, kteří jsou schopni samostatně pracovat, ale jejichž pracovní a společenské uplatnění musí být řízeno jinými osobami. Do odborného učiliště se přednostně přijímají

žáci, kteří úspěšně ukončili devátý ročník základní školy vyučující podle RVP ZV, přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (dříve zvláštní škola). V Olomouckém kraji existují krajská odborná učiliště jednak jako součásti středních škol, jednak jako samostatné subjekty.

Olomoucký kraj bude nadále pokračovat v restrukturalizaci vzdělávací nabídky tohoto typu středních škol, jejímž cílem bude vytvářet vzdělávací nabídku učebních oborů, která bude dobře materiálně zajištěna, bude mít podporu sociálních partnerů na trhu práce a bude vycházet z dlouhodobých předpokladů uplatnitelnosti na trhu práce. Takové oborové seskupení bude efektivním příjemcem veřejných prostředků podporujících kvalitu odborné přípravy.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. ponechat segment učňovského školství v rozsahu potřeb trhu práce a regionu,
- b. podporovat standardizaci závěrečných zkoušek na učebních oborech ve spolupráci škol a NÚOV,
- c. ve spolupráci s Hospodářskou komorou podporovat programy, které zvyšují kvalitu učňů a prestiž řemesla,
- d. dlouhodobě podporovat veškeré aktivity vedoucí ke zvýšení počtu žáků v učňovském školství v oborech perspektivních na trhu práce.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. uplatnitelnost absolventů jednotlivých oborů vzdělání s výučním listem a s maturitní zkouškou na trhu práce v regionu,
- b. počet přijímaných žáků v těchto oborech vzdělání s ohledem na potřeby trhu práce a regionu,
- c. počet škol a žáků v jednotlivých oborech vzdělání zapojených do spolupráce s NÚOV při standardizaci závěrečných zkoušek,
- d. počet škol zapojených do spolupráce na projektech s Hospodářskou komorou a profesními sdruženími, např. možnost získání „Osvědčení Hospodářské komory ČR pro úspěšné absolventy jednotlivých oborů vzdělání“,
- e. počet žáků v učňovském školství.

2.3.4. KONZERVATOŘ

Specifickým typem školy, který v Olomouckém kraji chybí, je konzervatoř. V současné době se připravuje přemístění Konzervatoře Evangelické akademie z Kroměříže do Olomouce. Olomoucký kraj doposud podpořil tuto aktivitu finančním příspěvkem ve výši 6,8 mil. Kč. Předpokládáné zahájení výuky v Olomouci by mělo být od školního roku 2008/2009.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat vznik konzervatoře v kraji,

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. stav příprav vzniku konzervatoře v kraji

2.3.5. TERCIÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

2.3.5.1. Vyšší odborné školy

Vyšší odborné školy (VOŠ) poskytují všeobecné i odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností. Studium se ukončuje absolutoriem, absolvent získá vyšší odborné vzdělání a je oprávněn používat za jménem titul DiS (diplomovaný specialista).

Vyšší odborné školy vycházejí z tradic dřívějšího pomaturitního studia, proto také většina VOŠ koexistuje se středními odbornými školami. V Olomouckém kraji je do rejstříku škol a školských zařízení zapsáno celkem 7 VOŠ, z toho 4 jsou zřizované krajem, 2 církevní a 1 VOŠ zřizovaná soukromým subjektem. VOŠ jsou zřízeny v okresech Olomouc, Přerov a Šumperk. V okrese Prostějov sice není VOŠ, ale přímo v Prostějově je detašované pracoviště Technické univerzity v Liberci s bakalářským směrem studia - řízení oděvní výroby. V okrese Jeseník není VOŠ zřízena, ale nově zde rozvíjí svou činnost pracoviště Vysoké školy podnikání, a.s. Ostrava. V Olomouckém kraji působí také církevní VOŠ Caritas, která jako jediná nemá jako součást střední školu.

Po živelném rozvoji sítě vyšších odborných škol po roce 1996 je potřeba přehodnotit jejich postavení ve vzdělávací soustavě. Úsilí diferencovat terciární vzdělávání je hlavním podnětem pro restrukturalizaci sítě vyšších odborných škol a jejich vzdělávacích programů. Cílem této restrukturalizace je:

- podporovat zřízení neuniverzitní vysoké školy z původní vyšší odborné školy za předpokladu, že splní podmínky akreditačního řízení,
- omezit atomizaci vyšších odborných škol – např. spojením vyšších odborných škol v jednom místě s příbuznými programy, popř. i s různými vzdělávacími programy, s ohledem na jejich kvalitu, trh práce a potencionální zaměstnatelnost absolventů apod. do ekonomicky a organizačně efektivních celků,
- ponechat v rejstříku škol a školských zařízení vyšší odborné školy s kvalitními a dobře personálně i materiálně zabezpečenými vzdělávacími programy.

Dále Olomoucký kraj podporuje - podle situace na trhu práce - zřízení krajských center odborného vzdělávání. Tato centra je třeba zřizovat u středních a vyšších odborných škol s velmi dobrou úrovní vzdělávacího programu. Centra odborného vzdělávání by umožnila využití kapacit odborných škol při rekvalifikaci pracovních sil a při přípravě pracovníků v některých specifických profesích, např. zdravotnictví.

2.3.5.2. Vysoké školy

V Olomouckém kraji působí jedna univerzita, jež má veřejnoprávní statut. Univerzita Palackého v Olomouci uskutečňuje vzdělávání v bakalářských a magisterských studijních programech na 7 fakultách s více než 17 000 studenty. Předpokládá se, že od 1. 9. 2008 přibude na Univerzitě Palackého osmá fakulta, Fakulta nelékařských oborů. Zákon o vysokých školách umožňuje veřejným univerzitám práva k některým intelektuálním aktivům vytvořeným ze státních finančních zdrojů. To umožnilo univerzitě vytvořit technologický park a inovační centrum na podporu technologického rozvoje v oblasti biotechnologií. Pozitivním jevem do budoucna je existence či snaha o zřízení detašovaných pracovišť vysokých škol.

Výzkum a vývoj je doposud na nízké úrovni a nepůsobí jako iniciátor inovačních procesů v kraji. Kromě výzkumných pracovišť univerzity zde nepůsobí žádná jiná významná organizace nebo instituce zaměřená na inovace a využití výsledků výzkumu.

Olomoucký kraj spolupracuje s jednotlivými fakultami univerzity v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a s ohledem na možnost čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu i na řadě konkrétních projektů, jejichž realizace umožní další rozvoj výchovně vzdělávací soustavy Olomouckého kraje.

Olomoucký kraj podporuje vznik vysokých škol neuniverzitního typu stejně jako činnost detašovaných pracovišť univerzit při středních školách. Bakalářské studium bylo rozšířeno v detašovaných pracovištích univerzit a vysokých školách neuniverzitního typu:

Šumperk:	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Fakulta strojní
Přerov:	Vysoká škola logistiky o.p.s. Přerov Univerzita Tomáše Bati Zlín, Fakulta technologická
Prostějov:	Technická univerzita v Liberci, Fakulta textilní
Jeseník:	Vysoká škola podnikání, a.s. Ostrava
Hranice:	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Fakulta lesnická a dřevařská
Olomouc:	Moravská vysoká škola Olomouc.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. nerozšiřovat stávající síť VOŠ,
- b. podporovat získání akreditace pro vzdělávací programy stávajících VOŠ,
- c. podporovat užší spolupráci s VŠ v oblasti bakalářských studijních programů se zaměřením na propustnost mezi VOŠ a VŠ,
- d. podpora vysokoškolského vzdělávání v regionech OK vytvářením elokovaných pracovišť VŠ,
- e. podpora vzniku fakulty pro vzdělávání profesionálů v nelékařských profesích na UP Olomouc ve spolupráci s Vyšší odbornou školou zdravotnickou E. P. Olomouc,
- f. v souladu s požadavky sociálních partnerů a UP umožnit zařazení nových vzdělávacích programů,
- g. podpora vzniku technické VŠ v Olomouci (absence tohoto typu školy v kraji) ve spolupráci s VOŠ a SPŠE Olomouc.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. akreditované nelékařské obory na Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci nebo na nově vzniklé fakultě,
- b. utlumené a ukončené obory Vyšší zdravotnické školy Emanuela Pöttinga, které jsou se studijními obory Univerzity Palackého v Olomouci duplicitní,
- c. poměr uchazečů o další vzdělávání vyškolených vyšší odbornou školou k celkovému počtu vyškolených,
- d. počet VOŠ v kraji.

2.3.6. SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Součástí výchovně vzdělávací soustavy jsou speciální školy, které poskytují pomocí speciálních metod, postupů, prostředků a forem výchovu a vzdělávání žákům se zdravotním postižením. Jsou to žáci s mentálním, smyslovým nebo tělesným postižením, žáci s vadami řeči, s více vadami, s autismem, s vývojovými poruchami učení nebo chování. Ve speciálních školách při zdravotnických zařízeních je také poskytováno vzdělávání žákům nemocným a oslabeným, umístěným v těchto zdravotnických zařízeních. Speciální školy umožňují dětem a žákům plnění povinné školní docházky, připravují je k začlenění do pracovního procesu a života ve společnosti. Předškolní vzdělávání zajišťují mateřské školy, které jsou zaměřeny na určitý druh postižení dětí. Speciální vzdělávání se poskytuje žákům, u kterých byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického, případně psychologického vyšetření školským poradenským zařízením a jejich rozsah a závažnost je důvodem k zařazení žáků do režimu speciálního vzdělávání.

Od 1. 9. 2005 došlo se změnou zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění ke změně názvů speciálních škol. Jednotlivé typy speciálních škol jsou zřizovány podle druhu postižení. Žákům s mentálním postižením poskytují vzdělávání mateřská škola speciální, základní škola (někdy označovaná jako praktická - bývalá zvláštní škola) a základní škola speciální (bývalá pomocná škola), odborné učiliště (OU) a praktická škola (PrŠ).

Z důvodu změn v oblasti péče o děti předškolního věku při pobytu ve zdravotnických zařízeních je v dlouhodobém horizontu nutné uvažovat o ponechání mateřských škol při zdravotnických zařízeních pouze na těch odděleních, kde vzhledem ke svému onemocnění pobývají děti dlouhodobě a opakovaně, např. ortopedie, urologie, onkologie apod. Důvodem je fakt, že v současné době je při pobytu dítěte předškolního věku ve zdravotnickém zařízení umožněno matce, aby byla také hospitalizována.

Olomoucký kraj také pokračuje v integraci dětí s handicapem mezi zdravé spolužáky. Během školního roku 2006/2007 bylo do běžných mateřských škol integrováno celkem 186 dětí, ve speciálních třídách mateřských škol celkem 212 dětí, na běžných základních školách 504 dětí a ve speciálních třídách základních škol 2 228 dětí. Jejich integraci napomáhá 250 pedagogických asistentů. Na druhé straně má tento masivní trend integrace významný dopad na oblast speciálního školství, proto bude třeba v případě stálého zvyšování počtu integrovaných dětí zpracovat návrh řešení situace speciálního školství v Olomouckém kraji.

Hodnocení podmínek vzdělávání ČŠI v oblasti speciálního školství s ohledem na naplňování DZ 2006:

- zůstala zachována síť škol pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami,
- pro absolventy základní školy praktické a základní školy speciální se rozšířila nabídka oborů středního vzdělání,
- ve školách jsou pravidelně zařazovány relaxační aktivity do výuky,
- úroveň výuky odborného výcviku byla velmi dobrá,
- školy zpracovaly koncepční dokumenty zabývající se problematikou primární prevence sociálně patologických jevů.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat návaznost SOU, OU a PrŠ na ZŠ praktické a ZŠ speciální, včetně podpory zřízení nových učebních oborů v oblastech, kde je jejich nedostatek (Jesenicko), vzniku chráněných dílen a rehabilitačních tříd za podmínky změny legislativních pravidel a financování ze strany MŠMT a splnění materiálně-technických podmínek ze strany školy a sociálního zabezpečení (osobní asistent),
- b. optimalizovat síť škol a školských zařízení pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami v souladu s reálnými potřebami Olomouckého kraje, mimo jiné se zaměřit na školy při zdravotnických zařízeních a případné sloučení s odpovídajícím typem školy zřizované obcí (např. v podobě odloučeného pracoviště), omezit duplicitu nabídky v jednom městě,
- c. vytvořit metodické útvary – sdružení - poradních sborů pro řešení systémových problémů, které prostupují obory speciální pedagogiky i resorty zajišťující péči o potřebné děti – žáky
- d. v oprávněných případech podporovat integraci dětí s handicapem mezi zdravé spolužáky
- e. v případě stálého zvyšování počtu integrovaných dětí zpracovat návrh řešení situace speciálního školství v Olomouckém kraji.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet bezbariérových škol a školských zařízení v kraji,
- b. naplněnost jednotlivých typů škol a školských zařízení pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, celkový počet těchto škol,

- c. počet učitelů základních a středních škol zajišťujících reedukační péči o žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, především o žáky a studenty se specifickými poruchami učení,
- d. počet integrovaných dětí s handicapem,
- e. podíl počtu asistentů pedagoga na celkový počet integrovaných žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami,
- f. počet metodických konzultací pracovníků jednotlivých SPC poskytnutých učitelům vyučujícím žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami,
- g. počet pracovních setkání metodických útvarů – sdružení – poradních sborů pro řešení systémových problémů, které prostupují obory speciální pedagogiky i resorty zajišťující péči o potřebné děti – žáky.

2.3.7. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecké školy (ZUŠ) poskytují základy uměleckého vzdělávání v oboru hudebním, tanečním, literárně-dramatickém a výtvarném. Vzdělání v ZUŠ je nezbytným předpokladem a východiskem pro další odborné studium na konzervatořích, vyšších odborných a vysokých školách s uměleckým a pedagogickým zaměřením. Zajišťují komplexní rozvoj uměleckého vzdělávání dětí, mládeže a dospělých a rozvoj jejich přirozeného talentu. Plní společensky přínosnou sociální prevenci negativních společenských jevů od předškolního věku až po dospělost. V souladu s platnou legislativou jsou ZUŠ zřizovány krajem (17), městy či obcemi (7) a soukromými subjekty (2).

Hodnocení podmínek vzdělávání ČŠI v oblasti základního uměleckého školství s ohledem na naplňování DZ 2006:

- zvyšuje se kvalita a úroveň materiálně-technického zabezpečení škol,
- výuka je častěji zabezpečena výraznými osobnostmi z umělecké praxe,
- zvyšuje se zájem žáků a rodičů o vzdělávání v základních uměleckých školách.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat vznik míst poskytovaného vzdělávání v rámci povolené cílové kapacity škol s ohledem na složitou dopravní obslužnost,
- b. podporovat úsilí Univerzity Palackého Olomouc o rozvoj vysokoškolského studia se zaměřením na umělecké školství (PdF UP, FF UP),
- c. řešit komplexně oblast uměleckého školství a to v souladu s jejich aktivitami v rámci měst a obcí a v případě zájmu měst a obcí jednat o možném přechodu do jejich zřizovatelské kompetence,
- d. v rámci vzájemné spolupráce vzhledem k přechodu na RVP a posléze ŠVP usilovat o vytváření obdobných podmínek pro existenci ZUŠ zřizovaných všemi výše zmíněnými subjekty,
- e. v rámci stability sítě ZUŠ podporovat pouze případné přesuny mezi kapacitami jednotlivých oborů v rámci stávající cílové kapacity škol,
- f. nerozšiřovat stávající síť ZUŠ o další samostatné ZUŠ.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. cílové kapacity škol,
- b. počet nových míst poskytování vzdělávání pouze v rámci stávajícího rozpočtu a cílových kapacit škol,
- c. rozsah nabídky stávající sítě ZUŠ a uměleckých oborů.

2.3.8. ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ JINÝCH ZŘIZOVATELŮ

Řada škol a školských zařízení v Olomouckém kraji je zřízena jiným zřizovatelem. Jsou to jednak školy a školská zařízení zřízená městy a obcemi (a to i v oblasti středního školství – viz kapitola 2.3.3), státem, církví a soukromým subjektem. Školy a školská zařízení jiných zřizovatelů (33) se poměrně významným způsobem podílejí na vzdělávání v Olomouckém kraji.

Nejvíce se školy jiných zřizovatelů podílejí na středoškolském vzdělávání. Vysoce je hodnocena práce speciálních škol jiných zřizovatelů, které pokrývají škálu činností, jež jsou mnohdy v kraji toho druhu jedinými.

Snahou škol jiných zřizovatelů je doplnění vzdělávací nabídky nejen zavedením nových přístupů ke vzdělávání a péči o postižené žáky, ale i vytvoření alternativních vzdělávacích cest v Olomouckém kraji. Ten jako první v ČR přistoupil k přímé finanční podpoře škol jiných zřizovatelů. Částečnou dotací provozních nákladů středních škol jiných zřizovatelů tak může ovlivňovat strukturu otevíraných studijních a učebních oborů na školách jiných zřizovatelů. V roce 2003 poskytl Olomoucký kraj středním školám jiných zřizovatelů neinvestiční dotaci v celkové výši 6 874 902 Kč, v roce 2004 v celkové výši 6 869 496 Kč. V roce 2005 poskytl Olomoucký kraj středním školám jiných zřizovatelů a školám poskytujícím vzdělávání žákům se zdravotním postižením neinvestiční dotaci v celkové výši 7 200 000 Kč, stejnou částku poskytl i v letech 2006, 2007 a 2008. Účelem je adekvátní, kvalitativně i kvantitativně efektivní síť škol na území kraje, která bude co do objemu i struktury plně vyhovovat potřebám regionu a jeho plynulému rozvoji. Součástí sítě škol by měly zůstat funkční a objektivně kladně hodnocené školy jiných zřizovatelů, které poskytují služby na vzdělávacím trhu v souladu s potřebami regionu a jsou krajem respektovány.

V oblasti církevního školství Olomoucký kraj podpořil vznik Domu dětí a mládeže při Moravském reálném gymnáziu spol. s r. o. Olomouc, jehož činnost přispěje k podpoře koncepčního záměru křesťanské výchovy církevního gymnázia.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a.** pohlížet na školství v Olomouckém kraji jako na celek bez ohledu na zřizovatele – účelem je adekvátní, kvalitativně i kvantitativně efektivní síť škol na území kraje, která bude co do objemu i struktury plně vyhovovat potřebám regionu a napomáhat jeho plynulému rozvoji,
- b.** vytvářet efektivní síť škol na území kraje, ve které budou působit za srovnatelných podmínek školy a školská zařízení všech zřizovatelů, což umožní potencionálním zájemcům volbu vzdělávacích cest,
- c.** ovlivňovat strukturu otevíraných studijních a učebních oborů finanční podporou provozních nákladů těch škol jiných zřizovatelů, které nabízejí vzdělávací programy, jež jsou v souladu s potřebami trhu práce a záměry vzdělávání v Olomouckém kraji, a to v případech, kdy tato oblast nebude hrazena z prostředků MŠMT,
- d.** finančně podporovat provozní náklady u speciálních škol jiných zřizovatelů, jež vhodně a nadstandardně doplňují strukturu speciálního školství v Olomouckém kraji, a to v případech, kdy tato oblast nebude hrazena z prostředků MŠMT,

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a.** počet zapojených škol do oblasti celoživotního vzdělávání,
- b.** počet soukromých škol.

2.3.9. JAZYKOVÉ ŠKOLY

Jazykové školy jsou školská zařízení, která poskytují jazykové vzdělání v hlavních světových jazycích. Jsou zřizovány krajem, nebo jsou součástí krajské školy a v souladu s platnou legislativou jsou tyto školy označovány jako Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. Jak už napovídá sám název, organizují státní jazykové zkoušky a v současné době i jednoleté kurzy cizích jazyků s denní výukou pro posluchače, kteří vykonali první maturitní zkoušku v příslušném roce. Olomoucký kraj podpořil zařazení jazykových agentur do přílohy č. 1 k vyhlášce č. 322/2005 Sb., v platném znění, podle které se toto studium považuje pro účely státní sociální podpory a důchodového pojištění za studium na středních a vysokých školách.

Sřednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2006:

- a. podporovat zachování jednoletých kurzů cizích jazyků na jazykových školách,
- b. podporovat zachování stávající sítě jazykových škol.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet jednoletých kurzů cizích jazyků na jazykových školách,
- b. počet jazykových škol.

2.3.10. ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

2.3.10.1. Dětské domovy

Dětské domovy pečují o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou ve většině případů součástí dětského domova. Do dětského domova mohou být umísťováni děti ve věku zpravidla od 3 do nejvýše 18 let.

I když je pro demografický vývoj do r. 2010 charakteristický pokles počtu dětí v MŠ, dětí ve věku povinné školní docházky i ve věku docházky do středních škol a rovněž pokles počtu osmnáctiletých, neovlivní pravděpodobně tato tendence počty dětí a mládeže v dětských domovech.

Olomoucký kraj podpořil v souladu se zákonem o transformaci dětských domovů změnu těchto zařízení na dětské domovy rodinného typu. Praxe rovněž potvrdila vhodnost samostatné existence dětských domovů, jejichž součástí není základní škola. Důvodem je lepší sociální integrace dětí do společnosti.

Hodnocení podmínek vzdělávání ČŠI v oblasti školských zařízení s ohledem na naplňování DZ 2006:

- dětské domovy se mj. soustřeďovaly na podporu rozvoje talentu, nadání a zájmu dětí. Kvalitně zajišťovaly rozvoj individuálních a specifických vzdělávacích potřeb dětí mimo zařízení (např. víkendové, ozdravné a prázdninové pobyty). Aplikovaly sociální učení v průběhu všech činností,
- činnost výchovných a diagnostických ústavů pozitivně ovlivnila práce odborných pracovníků (psychologa, psychoterapeuta, speciálního pedagoga). Výchovné ústavy spolupracovaly s orgány sociálně právní ochrany,
- domy dětí a mládeže rozšířily nabídku zájmových činností. Na základě rostoucího zájmu byly otevřeny další kroužky. Organizují letní i příměstské tábory.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a.** věnovat zvýšenou pozornost dětským domovům s cílem naplnění příslušné legislativy,
- b.** podporovat možnosti využívat služeb nejbližších školských poradenských pracovišť,
- c.** vytvářet podmínky a podporovat vznik možnosti samostatného bydlení,
- d.** v odůvodněných případech podporovat vznik elokovaných pracovišť stávajících dětských domovů (rodinné domy, byty ve stávající zástavbě...),
- e.** podporovat zřízení střediska výchovné péče.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a.** počet dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami z celkového počtu dětí umístěných v dětských domovech,
- b.** počet dětí, žáků a studentů, umístěných na základě nařízené ústavní výchovy do dětského domova, kteří vyžadují individuální přístup z důvodu speciálních výchovně vzdělávacích potřeb,
- c.** počet mladých lidí samostatně ubytovaných v rámci dětského domova,
- d.** počet mladých lidí samostatně ubytovaných mimo dětský domov,
- e.** počet elokovaných pracovišť stávajících dětských domovů (rodinné domy, byty ve stávající zástavbě...) a počet klientů dětských domovů, kteří tato pracoviště využívají,
- f.** počet dětí, žáků a studentů z Olomouckého kraje, kteří využívají služby SVP v jiných krajích.

2.3.10.2. Pedagogicko psychologické poradny – rozvoj integrovaného systému poradenství

V důsledku dynamických proměn ve společnosti i ve vzdělávání nabývá možnost nalezení potřebných informací na jednom dálkově přístupném místě stále více na významu pro učitele, jejich žáky, rodiče, výchovné a pedagogicko-psychologické poradce na školách i všechny další zájemce. Pedagogicko-psychologická poradna pomáhá řešit vzdělávací a výchovné problémy dětí mateřských škol, žáků základních, středních a speciálních škol a školských výchovných zařízení, pomáhá při profesionální orientaci žáků a zajišťuje pro školy a školská výchovná zařízení odborné pedagogicko-psychologické služby. Pedagogicko-psychologická poradna provádí pedagogicko-psychologická vyšetření dětí a žáků, poskytuje metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům a výchovným poradcům ve školách a psychologům ve školských výchovných zařízeních. Od roku 2004 působí v Pedagogicko - psychologické poradně Olomouckého kraje dvě koordinátorky péče o nadané žáky v regionu.

Speciálně pedagogické centrum je školské poradenské zařízení. Zabezpečuje speciálně pedagogickou a psychologickou péči dětem a žákům se zdravotním postižením a poskytuje jim odbornou pomoc v procesu integrace do společnosti ve spolupráci s rodinou, školami, školskými zařízeními a odborníky. Centrum zajišťuje především péči o děti a žáky jednoho typu postižení, případně o děti a žáky s více vadami.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a.** podporovat rozšíření nabídky služeb speciálně pedagogických center formou dalších míst poskytování školských služeb s ohledem na potřeby regionu a zřizovatele,
- b.** podporovat zřízení speciálně pedagogického centra pro děti a žáky tělesně postižené (v Olomouckém kraji není zřízeno SPC tohoto typu, dosavadní péči supluje jiná SPC - převážně SPC pro děti a žáky s více vadami v Mohelnici, v současné době klienti navštěvují mimokrajská zařízení - Brno, Opava, Ostrava), příp. plně rozšířit kompetence mohelnického SPC pro tuto oblast s celokrajskou působností,
- c.** podporovat zřízení SVP pro území Olomouckého kraje s ambulantním poradenským provozem mj. také pro řešení úkolů primární prevence a sociálně patologických jevů u dětí a mládeže,
- d.** zvážit možnosti využití stávajících SPC o logopedické, případně i jiné zaměření podle oborů speciálně

- e. pedagogických možností,
pověřit metodickou garanci nad vymezenými oblastmi konkrétní SPC.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet dětí, žáků a studentů s tělesným postižením z Olomouckého kraje, využívajících služeb SPC pro tělesně postižené v jiných krajích,
- b. počet dětí, žáků a studentů s tělesným postižením v péči SPC Mohelnice, případně v péči jiných SPC v kraji,
- c. počet klientů, využívajících služby SVP v jiných krajích,
- d. počet klientů PPP Olomouckého kraje s problematikou primární prevence a sociálně patologických jevů u dětí a mládeže,
- e. počet klientů jednotlivých SPC, kteří mají vedle hlavního postižení, díky kterému jsou v péči daného SPC, přidruženou logopedickou vadu,
- f. počet pracovníků jednotlivých SPC s aprobační na logopedii,
- g. aprobační pracovníků jednotlivých SPC podle zaměření na jednotlivé typy postižení;
- h. počet klientů SPC s kombinovanými vadami,
- i. počet metodických konzultací poskytnutých pracovníky SPC, PPP vyučujícím, případně pracovníkům jiných poradenských zařízení.

2.3.10.3. Kariérové poradenství

Je jedním z nástrojů, které pomáhají ke správnému rozhodnutí o volbě vzdělávací cesty a profesní orientaci a tím eliminuje riziko nesprávných rozhodnutí; stává se významným nástrojem prevence nezaměstnanosti v silicím konkurenčním prostředí na trhu práce a může přispět i k prevenci předčasných odchodů ze vzdělávacího procesu.

Olomoucký kraj úzce spolupracuje se zástupci zaměstnavatelů, úřadů práce a všech dotčených subjektů tak, aby došlo k provázání požadavků, jak ze strany zaměstnavatelů, tak i ze strany rodičovské a žákovské veřejnosti.

Školy Olomouckého kraje se zapojují do systémového projektu VIP Kariéra, řízeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a financovaného z ESF. Cílem projektu je zajistit informační, metodickou a vzdělávací podporu kariérového poradenství. Na zapojených školách bude navíc vytvořeno školní poradenské pracoviště, které je tvořeno školním psychologem a/nebo školním speciálním pedagogem, výchovným poradcem, školním metodikem prevence a jejich konzultačním týmem složeným z vybraných pedagogů školy, jako jsou třídní učitelé, učitelé výchov, učitelé-metodici či asistenti pedagogů.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. nadále rozvíjet integrovaný systém poradenství v kraji,
- b. nadále pokračovat ve vydávání Sborníku studijních a učebních oborů středních škol a vyšších odborných škol Olomouckého kraje,
- c. nadále finančně participovat na vydávání informačního materiálu Cesta povoláním,
- d. nadále organizačně zajišťovat prezentační výstavu učebních a studijních oborů středních škol Olomouckého kraje.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet institucí podpořených v rámci aktivit souvisejících s kariérovým poradenstvím.

2.3.11. ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

2.3.11.1. Střediska volného času

Střediska volného času (SVČ) zaujímají dominantní postavení v oblasti zájmového vzdělávání. Jsou zřizována jako domy dětí a mládeže se zájmovou působností zahrnující širokou škálu zájmového vzdělávání, kterou lze uskutečňovat různými formami činností. Tyto se uskutečňují ve více oblastech zájmového vzdělávání nebo se zaměřují na konkrétní jednu oblast zájmového vzdělávání, a to jako stanice zájmových činností. Činnost středisek je určena pro děti, žáky, studenty, pedagogické pracovníky, popřípadě další osoby. Jedná se o významné subjekty mimoškolní výchovy a vzdělávání, organizátory účelného využívání volného času vykonávající činnost po celý školní rok, a to i ve dnech, kdy neprobíhá školní vyučování.

Olomoucký kraj v současné době disponuje stabilizovanou sítí středisek volného času. Tu tvoří 18 zařízení, z toho 6 zřizovaných krajem, 9 obcemi, 1 soukromou osobou a 2 církví. Je evidentní, že typem a působností uvedených zařízení jde spíše o organizace místního, regionálního významu, a nikoliv krajského. Z tohoto důvodu je nutné v dlouhodobém horizontu projednat s příslušnými obcemi a městy jejich transformaci ve smyslu změny zřizovatele a tím zlepšit koordinaci všech aktivit (SVČ, ŠD, ŠK) v oblasti zájmového vzdělávání.

Střediska volného času se aktivně podílí na participaci dětí a mládeže na veřejném a společenském životě. Tento trend je podporován i Olomouckým krajem, kdy z podnětu Zastupitelstva Olomouckého kraje bylo ustaveno Zastupitelstvo mládeže Olomouckého kraje (ZMOK), jehož členové jsou zvolení studenti a žáci středních škol všech zřizovatelů na území kraje. Zastupitelstvo mládeže Olomouckého kraje zaujímá stanoviska k řešení stávajících problémů v oblasti vzdělávání, životního prostředí, zdravotní a sociální péče, sportu a kultury a je ve své činnosti velmi aktivní. Podobně jsou ustanovena Městská zastupitelstva dětí a mládeže (MZDM) i v dalších městech našeho kraje (Prostějov, Zábřeh).

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. po dohodě s obcemi usilovat o přechod středisek volného času, které zřizuje kraj, do zřizovatelské kompetence obcí,
- b. rozšiřovat nabídku spontánních aktivit, volně přístupných, nezávislých na pravidelné účasti dětí,
- c. podporovat vytvořenou strukturu aktivit SVČ tak, aby byly přístupny i pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin,
- d. vytvářet možnosti vícezdrojového financování SVČ,
- e. podporovat otevřené tělovýchovné a sportovní akce, včetně jednorázových kampaní se zaměřením ke zdravému a aktivnímu životnímu stylu,
- f. podporovat podmínky pro prezentaci volnočasových aktivit,
- g. metodicky podporovat tvorbu a implementaci školních vzdělávacích programů SVČ,
- h. vytvářet podmínky pro prohlubování spolupráce SVČ s nestátními neziskovými organizacemi (NNO).

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet subjektů převedených z krajů na obce,
- b. podíl žáků a studentů na otevřené nabídce spontánních činností.

2.3.11.2. Školní kluby a školní družiny

Školní kluby a školní družiny (dále jen ŠK, ŠD) patří mezi školská zařízení pro zájmové vzdělávání, které mohou zřizovat kraje, obce, soukromé osoby a církve. V Olomouckém kraji tato zařízení nejsou zřízena jako samostatné

právní subjekty, činnost těchto zařízení vždy vykonává jiná právnická osoba. Na území Olomouckého kraje je zřízeno celkem 299 školních družin a 24 školních klubů.

ŠK a ŠD organizují zájmové vzdělávání především pro žáky základních škol před zahájením a po ukončení vyučování. Činnost těchto zařízení bývá zpravidla ukončena kolem 16. hodiny. Přesto však v některých případech mohou vytvářet konkurenční prostředí pro činnost středisek pro volný čas, proto bude Olomoucký kraj usilovat především o koordinaci vzdělávacích aktivit těchto zařízení.

Sřednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a.** řešit komplexně volnočasové a zájmově vzdělávací aktivity na území mikroregionů (SVČ, ŠD, ŠK),
- b.** nadále nenavýšovat kapacity SVČ, ŠD, ŠK, a nevytvářet tak konkurenční prostředí mezi jednotlivými druhy (typy) zařízení,
- c.** podporovat činnosti stávajících zařízení.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a.** počet dětí využívajících nabídky ŠK a ŠD.

2.3.12. PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, v resortu školství označovaná jako primární, představuje soubor aktivit zaměřených především do oblasti prevence drogových závislostí, alkoholismu, tabakismu, kriminality, virtuálních drog, patologického hráčství, záškoláctví, všech forem násilného chování, šikany, xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu.

Cílem primární prevence je napomoci zejména výchově dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a k rozvoji osobnosti, dále k výchově ke zdravému způsobu života ve školách a školských zařízeních, v rodinách a jiných společenstvích a k osvojení základních kompetencí, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech forem sebeustrukce, projevů agresivity a porušování zákona.

Pokud je primární prevence uplatňována ve „sféře snižování poptávky“, pak působí proti zapadání mládeže do soukolí sociálně patologických jevů a odrazuje ji od společensky nežádoucího chování. V tomto případě hovoříme o „nespecifické primární prevenci“. V posledních letech však s ohledem na aktuální trendy a vývoj v této oblasti hraje stále významnější úlohu „specifická primární prevence“, jež představuje předcházení výskytu sociálně patologických jevů mezi rizikovou populací (např. dětmi z dysfunkčních rodin či z rodin s problémem závislosti, dětmi s rizikovým chováním a rizikovými osobnostními předpoklady).

Koncepce a systém primární prevence a protidrogová politika ve školství jsou obsaženy ve „Strategickém protidrogovém plánu Olomouckého kraje na léta 2005 – 2010“. Tento dokument komplexně řeší protidrogovou politiku Olomouckého kraje a úsek primární prevence je jeho nedílnou součástí, prakticky řešenou vytyčením konkrétních cílů a rozbohem způsobů jejich řešení. Všechna tato opatření navíc v oblasti primární prevence vycházejí z celonárodní strategie primární prevence na příslušná léta a respektují v roce 2005 schválené celonárodní „Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů a řešitelů prevence užívání návykových látek“.

Olomoucký kraj je ve způsobu řešení primární prevence zapojen i do nově ustaveného celonárodního systému certifikací programů primární prevence, jako dostačující odborné garance poskytovaných služeb s přímou návazností na čerpání financí ze státního rozpočtu.

V oblasti přímé podpory tzv. „Minimálních preventivních programů“ jako základních nástrojů prevence ve školských subjektech Olomoucký kraj každoročně z účelové dotace MŠMT tyto programy financuje, přičemž v zadávacích podmínkách dotačního řízení jsou promítnuty dílčí priority a aktuální trendy primární prevence.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat tvorbu příznivého školního prostředí ke zmírnění společensky negativních jevů, např. zavedením předmětu etická výchova do ŠVP na 2. stupni základních škol a ŠVP středních škol jako jednu z účinných forem prevence sociálně patologických jevů (např. prostřednictvím projektů v rámci OP VK),
- b. podporovat zkvalitnění minimálních preventivních programů a v této souvislosti dále rozvíjet specifickou primární prevenci a udržovat nespécifickou primární prevenci,
- c. podporovat spolupráci škol a školských zařízení s nestátními neziskovými organizacemi profilujícími se v oblasti primární prevence a koordinovat meziresortní činnost a nabídku v této oblasti,
- d. podporovat činnosti a aktivity směřující k většímu zapojení rodičů do primární prevence a dále prohlubovat tvorbu prostoru pro mimoškolní výchovu jako prostředku ovlivňujícího sociálně patologické jevy (včetně problematiky zapojení dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí).

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. výše finanční podpory ze státních prostředků a z rozpočtu Olomouckého kraje,
- b. počet programů realizovaných v rámci oficiální finanční podpory v oblasti primární prevence,
- c. rozsah a kvalita projektů realizovaných v rámci specifické primární prevence,
- d. každoroční vyhodnocení počtu škol, pedagogů, dětí a rodičů zapojených do primární prevence.

2.3.13. ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA

Cílem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) je podpora veškerých aktivit vedoucích k systematické výchově mladé generace a k vytváření pozitivního vztahu k ochraně a tvorbě zdravého životního prostředí. Vytváření podmínek pro realizaci environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty patří i mezi prvořadé zájmy Evropské unie.

Environmentálním vzděláváním, výchovou a osvětou se rozumí:

- předávání soustavy znalostí a dovedností týkajících se zákonitostí biosféry, vztahů člověka a životního prostředí, problémů životního prostředí z globálního i lokálního hlediska a možností i způsobů dosažení udržitelného rozvoje,
- rozvinutí schopností uvažovat v souvislostech a chápat interakci přístupů ekologických, technicko-technologických, ekonomických i sociálních,
- působení na utváření hierarchie životních hodnot a celkového životního stylu ve smyslu potřeb udržitelného rozvoje.

Podpora EVVO v ČR vychází z platných právních norem, vládních usnesení, novelizované Státní politiky životního prostředí a mezinárodních závazků, kterými je Česká republika vázána a z předpisů Evropské unie (zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění; zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, v platném znění; Státní program EVVO ČR; Agenda 21; Meziresortní dohoda o spolupráci v oblasti EVVO mezi Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 5. 2. 2004; směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí a další).

Aktivity EVVO v minulém období byly hrazeny z Operačního programu Olomouckého kraje (grantový program Olomouckého kraje v letech 2003 – 2004), z rozpočtu Olomouckého kraje, resp. prostředků vyhrazených na Konceptu environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty Olomouckého kraje. Připravena byla dokumentace projektového námětu „Rozvoj a budování regionálních kapacit environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) v Olomouckém kraji společně s žádostí o čerpání prostředků v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ), opatření 4.2.

Olomoucký kraj bude i nadále podporovat EVVO, a to mimo jiné, resp. zejména v rámci projektů realizovaných v operačních programech Vzdělávání pro konkurenceschopnost a Životní prostředí.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a.** v souladu s finančními možnostmi Olomouckého kraje realizovat body Akčního plánu Konceptu environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty Olomouckého kraje v oblasti školství (Program podpory EVVO Olomouckého kraje; realizace Krajské konference škol rozvíjejících ekologickou výchovu; environmentální vzdělávání pracovníků ve školství; podpora a oceňování škol realizujících environmentální výchovu),
- b.** podporovat činnost koordinátorů EVVO v souladu s Metodickým pokynem k EVVO ve školách a školských zařízeních (MŠMT - Č.j.: 32 338/2000-22),
- c.** v oblasti mimoškolního zájmového vzdělávání poskytovat a podporovat aktivity mající vysokou odbornou a metodickou úroveň s cílem zvýšit motivaci dětí a mládeže ke studiu přírodovědných oborů,
- d.** vytvořit obsahově kvalitní a pro cílové skupiny snadno dostupný systém environmentálního vzdělávání pedagogických pracovníků v souladu se Standardem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v EVVO (MŠMT - Č.j.: 10 197/2005-22),
- e.** podporovat environmentální projekty škol a školských zařízení prostřednictvím vyhlašovaných grantových schémat EVVO Olomouckého kraje, vyhlašovaných soutěží, hledáním dalších finančních zdrojů a prezentací úspěšných projektů,
- f.** rozvíjet spolupráci s organizacemi poskytujícími ekologickou výchovu s cílem posílit ve školách a školských zařízeních terénní výuku v přírodě, podporovat environmentálně a ochrannářsky zaměřené letní tábory a soustředění dětí a mládeže, projektovou výuku, interaktivní výuku a globální rozvojové vzdělávání.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a.** realizované body Akčního plánu Konceptu EVVO Olomouckého kraje v oblasti školství,
- b.** počet koordinátorů a zájemců o EVVO zapojených v krajské síti,
- c.** počet realizovaných projektů EVVO na školách,
- d.** počet organizací, které působí a nabízí v Olomouckém kraji vzdělávací semináře a programy EVVO.

2.3.14. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE, PARTNERSTVÍ ŠKOL A STUDIUM NA ZAHRANIČNÍCH ŠKOLÁCH

2.3.14.1. Evropské vzdělávací programy

Evropské vzdělávací programy hrají významnou roli v průběhu vzdělávacího procesu. Jedná se o grantové programy podporující evropskou dimenzi v počátečním i dalším vzdělávání.

Nejvýznamnějšími a nejvíce využívanými programy jsou:

Program celoživotního učení – zaměřený na podporu všeobecného a odborného vzdělání.

(Program celoživotního učení – Lifelong Learning Programme (LLP) vznikl s účinností od 1. ledna 2007 a nahradil původní programy Leonardo da Vinci a Socrates. Aktivity obou programů plynule přechází do nového programu LLP).

Program Mládež v akci – zaměřený na podporu neformálního vzdělávání mladých lidí.

Školy a školská zařízení v Olomouckém kraji mají možnost čerpání finančních prostředků z uvedených programů na různé aktivity spojené se vzdělávacím procesem (formálním i neformálním), z nichž nejvýznamnější jsou výměnné pobyty studentů v zemích EU. Školy a školská zařízení mohou využívat a využívají také dalších dotačních programů, kterými jsou např. FM EHP/Norska či Česko-německý fond budoucnosti.

Cíle v oblasti evropských vzdělávacích programů:

- rozvoj mezinárodních aktivit v Olomouckém kraji v oblasti vzdělávání,
- zvýšit informovanost o jednotlivých programech u škol a školských účelových zařízení v Olomouckém kraji,
- zvýšit počet žádostí o grant v uvedených programech z Olomouckého kraje,
- zvýšit počet výměnných pobytů a stáží studentů v zahraničí.

Ve školním roce 2006/2007 se do programů mezinárodní spolupráce v rámci evropských vzdělávacích programů zapojilo 27 škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem, které realizují či realizovaly celkem 33 projektů mezinárodní spolupráce financovaných z evropských zdrojů. Střední školy využívají zejména možnost zapojení do aktivit v rámci PROGRAMU CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ, nejvíce pak jeho součástí COMENIUS – Projekty partnerství škol a programu LEONARDO DA VINCI.

Zastupitelstvo Olomouckého kraje vyčlenilo v rozpočtu pro rok 2008 finanční prostředky určené na podporu účasti škol a školských zařízení v rámci evropských vzdělávacích programů a na podporu rozvoje jejich dalších mezinárodních projektů. Školy a školská zařízení mohou požádat Olomoucký kraj o příspěvek na kofinancování mezinárodních aktivit v následujících oblastech:

- účast škol a školských zařízení v mezinárodním projektu v rámci tzv. evropských vzdělávacích programů (Comenius, Leonardo da Vinci apod.),
- výjezd dětí a mládeže ze škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem do zahraničí,
- organizace výměnného pobytu pro studenty ze zahraničních partnerských škol ve školách a školských zařízeních zřizovaných Olomouckým krajem.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat a propagovat evropské vzdělávací programy v Olomouckém kraji,
- b. podporovat zapojení Olomouckého kraje do mezinárodních společenství, jejichž cílem je posílení mezinárodní spolupráce při tvorbě společných projektů, zajištění výměny informací (tzv. best practices) a pomoc při hledání partnerů pro jednotlivé projekty.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. podíl žáků, kteří se zapojili do evropských programů (výměnný pobyt, práce na společném projektu, stáž...) z celkového počtu žáků,

- b. celková výše získané podpory z evropských programů za rok,
- c. účast v mezinárodních programech.

2.3.14.2. Partnerství škol

Jedním z důležitých předpokladů kvalitního vzdělávání nejen v Olomouckém kraji je budování partnerství škol, včetně mezinárodních partnerství. Budování partnerství škol není však omezeno pouze na vzájemnou spolupráci škol, ale lze vytvářet také partnerství škol s dalšími aktéry působícími na poli vzdělávání, resp. aktéry, jichž se tato problematika týká, jsou to např. zaměstnavatelé a veřejná správa. Navazování takových mezinárodních partnerství umožňuje výměnu zkušeností mezi školami, pedagogy, žáky a dalšími aktéry působícími na poli vzdělávání a je v mnoha směrech přínosné pro všechny uvedené cílové skupiny a celkové zkvalitnění vzdělávacího procesu.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. podporovat vznik partnerství škol a školských zařízení navzájem a s dalšími subjekty působícími na poli vzdělávání, zejména mezinárodní partnerství.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet škol a školských zařízení zapojených do mezinárodní spolupráce.

2.3.14.3. Studium na zahraničních školách

Olomoucký kraj zavedl systém stipendií Olomouckého kraje k podpoře studia na zahraničních středních a vysokých školách. Stipendium je poskytováno na zahraniční studijní pobyt žákům denního studia středních škol, studentům vyšších odborných škol z území Olomouckého kraje nebo studentům všech typů studijních programů na vysokých školách na celém území ČR. V roce 2007 bylo Stipendium poskytnuto 25 žadatelům (10 středoškoláků, 15 vysokoškoláků) a celková výše finanční podpory činila 864 000 Kč. Pro rok 2008 schválilo Zastupitelstvo Olomouckého kraje částku 2 mil. Kč z rozpočtu Olomouckého kraje na poskytnutí stipendií kraje.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008:

- a. nadále podporovat a propagovat studium žáků a studentů z Olomouckého kraje na zahraničních školách a univerzitách.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. počet žáků a studentů z Olomouckého kraje, kteří byli úspěšně přijati k zahraničnímu studijnímu pobytu,
- b. množství finančních prostředků využitých na podporu studijního zahraničního pobytu žáků a studentů Olomouckého kraje.

2.3.15. STRUKTURÁLNÍ FONDY EU V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

Olomoucký kraj a zejména jeho školské příspěvkové organizace se v uplynulém období úspěšně zapojili do procesu využívání finančních prostředků Strukturálních fondů Evropské unie v oblasti vzdělávání. Jedná se zejména o finanční prostředky Evropského sociálního fondu (ESF), ale také Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF). Tyto fondy

představují v současnosti nejvýznamnější nástroj pro rozvoj vzdělávání v ČR, zejména pak s ohledem na probíhající kurikulární reformu a systemizaci vzdělávání v pojetí celoživotního učení.

V programovacím období 2004 – 2006 byly finanční prostředky z ESF, které jsou určeny především na oblast vzdělávání, zaměstnanosti a s tím související sociální oblast, čerpány prostřednictvím Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ). Projekty škol a školských zařízení byly podporovány zejména v prioritě č. 3 Celoživotní vzdělávání. Tato priorita byla rozdělena na tři opatření: 3.1 Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních, 3.2 Podpora terciárního vzdělávání, 3.3 Rozvoj dalšího profesního vzdělávání. Z hlediska rozvoje základního a středního školství jsou pak relevantní zejména opatření 3.1 a 3.3. V rámci opatření 3.1 jsou (byly) realizovány projekty systémové, národní a grantové. V rámci opatření 3.3 pak projekty systémové a grantové, přičemž administrace těchto projektů probíhala (probíhá) z úrovně Olomouckého kraje jako konečného příjemce, resp. správce grantového schématu.

Investice do vzdělávací infrastruktury byly hrazeny z ERDF prostřednictvím Společného regionálního operačního programu (SROP). Konkrétně se jednalo o opatření 3.1 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech.

V Tabulce č. 9 jsou uvedeny grantové projekty škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem, které v programovacím období 2004 – 2006 byly realizovány nebo byla započata jejich realizace s finančním přispěním SF EU:

Tabulka č. 9: Přehled projektů škol a šk. zařízení zřizovaných Olomouckým krajem s podporou SF EU

NÁZEV PROJEKTU	ŠKOLA, ŠKOLSKÉ ZAŘÍZENÍ	OPERAČNÍ PROGRAM, OPAČNOSTI	VÝZVA	FINANČNÍ PODPORA (v Kč)
Společně dokážeme víc	Základní škola Hranice, Nová 1820	OP RLZ 3.1	2	1 200 830,00
Nové formy výchovy a vzdělávání v dětských domovech	Základní škola a dětský domov Zábřeh	OP RLZ 3.1	2	2 705 400,00
Vzděláváme se, abychom jim lépe rozuměli - Další vzdělávání pedagogických pracovníků k cílené primární prevenci rizik sociálně nežádoucích jevů u dětí školního věku a pochopení sociálního klimatu třídy na základních školách.	Pedagogicko-psychologická poradna Olomouckého kraje, Olomouc	OP RLZ 3.1	2	2 249 755,00
Další vzdělávání pedagogických pracovníků v AJ a NJ se zaměřením na nové metody, technologie a aplikace zkušeností ze zahraničí využitelné při tvorbě ŠVP	Gymnázium Šternberk, Horní náměstí 5	OP RLZ 3.1	2	1 411 915,00
Moderní metody dalšího vzdělávání učitelů francouzského jazyka v plurilingvní společnosti	Slovanské gymnázium, Olomouc, tř. Jiřího z Poděbrad 13	OP RLZ 3.1	2	3 570 577,00
Rozvoj jazykových kompetencí pedagogických pracovníků okresu Šumperk v rámci dalšího vzdělávání	Gymnázium, Šumperk, Masarykovo náměstí 8	OP RLZ 3.1	2	2 538 280,00
Tvorba multimediálních výukových materiálů pro gymnázia s přihlédnutím k potřebám bilingvní výuky	Gymnázium, Olomouc - Hejčín, Tomkova 45	OP RLZ 3.1	2	2 230 732,00
Učitel na prahu 21. století - Posílení role multimédií jako moderního nástroje každodenní pedagogické praxe	Gymnázium Jiřího Wolkera, Prostějov, Kollárova 3	OP RLZ 3.1	2	3 051 950,00
Specializační program pro učitele odborného výcviku a odborných předmětů v gastronomických oborech	SOŠ a SOU, Šířava 7, Přerov	OP RLZ 3.1	2	2 312 198,00
Učíme fyziku moderně - další vzdělávání učitelů fyziky Olomouckého kraje	Slovanské gymnázium, Olomouc, tř. Jiřího z Poděbrad 13	OP RLZ 3.1	2	3 233 050,00
Kompetentní vedení školy aneb zvládnutí manažerských dovedností	Schola servis - centrum vzdělávání a středisko služeb školám Prostějov	OP RLZ 3.1	2	8 474 025,00
Multimediální výuka cizích jazyků	Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Přerov, Bartošova 24	OP RLZ 3.1	2	1 677 283,00
Tvorba a realizace vzdělávacích programů pro svařování kovů, obrábění kovů technologií CNC, povrchových úprav nanášením barev a laků, změny výuky v obchodních oborech po vstupu do EU.	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Šumperk, Gen. Krátkého 30	OP RLZ 3.1	2	6 609 883,00
Rozšíření nabídky vzdělávacích programů Střední odborné školy průmyslové a Středního odborného učiliště strojírenského v Hranicích	Střední odborná škola průmyslová a Střední odborné učiliště strojírenské, Hranice	OP RLZ 3.1	2	2 699 700,00
Zkvalitnění vzdělávání a rozvoj praktických dovedností studentů SŠ v oborech chemie a fyziky	Slovanské gymnázium, Olomouc, tř. Jiřího z Poděbrad 13	OP RLZ 3.1	2	2 149 618,00
Zkvalitnění středoškolské výuky v oblasti potravinářských norem	Švehlova odborná škola, Prostějov	OP RLZ 3.1	2	1 569 020,00
Zvyšování odborné a pedagogické úrovně pedagogických pracovníků s ohledem na požadavky podnikatelské sféry a EU, vč. modernizace výukových materiálů se zaměřením na kvalitu, diagnostiku a ekologii v autoopravenství s využitím ICT ve výuce	Vyšší odborná škola a Střední škola automobilní Zábřeh, U Dráhy 6	OP RLZ 3.1	2	3 882 788,00
Modernizace a intenzifikace vzdělávacích programů potravinářských oborů středních odborných učilišť	Střední odborné učiliště potravinářské, Jeseník, U jatek 8	OP RLZ 3.1	2	3 522 260,00
Nová škola	Základní škola, Hranice, Nová 1820	OP RLZ 3.1	2	853 708,00
Barokní skvosty Olomouckého regionu aneb Oživilé baroko	Gymnázium Uničov	OP RLZ 3.1	2	1 433 360,00
Školní manuál pro implementaci průřezových témat do ŠVP pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami respektující příslušný RVP ZV - MP - I	Základní škola Lipník nad Bečvou, Osecká 301	OP RLZ 3.1	2	891 080,00
Podpora celoživotního vzdělávání v přípravě a realizaci digitálního tisku	Střední škola polygrafická, Olomouc, Střední Novosadská 55	OP RLZ 3.3	2	2 278 840,00

Cesta kvality - rozvojem kompetencí učitele k podpoře flexibility a adaptability školy	SCHOLA SERVIS - centrum vzdělávání a středisko služeb školám, Prostějov, příspěvková organizace	OP RLZ 3.3	2	3 852 988,00
E-learningem k vyšší prosperitě	Gymnázium Jiřího Wolker, Prostějov, Kolárova 3	OP RLZ 3.3	2	1 472 060,00
Lektorské dovednosti pro přípravu na průvodcovskou činnost	Hotelová škola Vincence Priessnitz, Jeseník, Dukelská 680	OP RLZ 3.3	2	1 458 850,00
Střední školství v přechodu ČR na novou politiku EU pro zemědělství a venkov	Střední zemědělská škola, Olomouc, U Hradiska 4	OP RLZ 3.3	2	2 891 850,00
Rozvoj komunikačních a řídicích dovedností vedoucích pracovníků škol	Střední pedagogická škola, Přerov, Denisova 3	OP RLZ 3.3	2	2 356 252,00
Profesním vzděláváním k prosperitě jesenicka a šumperka	Hotelová škola Vincence Priessnitz, Jeseník, Dukelská 680	OP RLZ 3.3	1	3 375 400,00
Odborné vzdělávání a certifikace instruktorů, technologů a řídicích pracovníků ATB nově zřizované středisko svařování plastových materiálů	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Šumperk, Gen. Krátkého 30	OP RLZ 3.3	1	1 507 787,00
Další vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměřením na implementaci rámcových vzdělávacích programů ve výuce chemie na ZŠ a SŠ s ohledem na použití ICT technologie a environmentální výchovu	Gymnázium Šternberk, Horní náměstí 5	OP RLZ 3.1	1	1 017 438,00
Zlepšení praktického vyučování prostřednictvím e-learningu	Střední odborné učiliště obchodu a služeb, Olomouc, Štursova 14	OP RLZ 3.1	3	3 691 725,00
Aktivační centrum naplňující alternativní formy komunikace a integrační potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Základní škola Lipník nad Bečvou, Osecká 301	OP RLZ 3.1	3	685 050,00
Zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu pro mentálně postižené děti	Základní škola a Mateřská škola Přerov, Malá Dlážka 4	OP RLZ 3.1	3	1 230 438,00
Středisko celoživotního vzdělávání ve strojírenských oborech	Sigmundovo střední odborné učiliště, Lutín	SROP 3.1	2	3 192 500,00
Materiální a technologické vybavení Centra vzdělávání a odborného výcviku v Šumperku v roce 2005	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Šumperk, Gen. Krátkého 30	SROP 3.1	2	3 957 250,00
Chráněné bydlení Jeseník	Dětský domov a Školní jídelna, Jeseník	SROP 3.2	2	3 893 414,00
Dům dětí a mládeže a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Vila Doris, Šumperk	Komunitní centrum pro rozvoj lidských zdrojů Šumperk - program sociální integrace	SROP 3.2	2	1 731 186,00
Dům dětí a mládeže a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Vila Doris, Šumperk	Komunitní centrum pro rozvoj lidských zdrojů Šumperk - program sociální integrace	SROP 3.2	2	2 359 372,00

Zdroj: Olomoucký kraj

Olomoucký kraj a jeho příspěvkové organizace se staly jedněmi z neúspěšnějších v oblasti čerpání finančních prostředků z ESF. Jen v rámci 2. výzvy OP RLZ 3.1 získal Olomoucký kraj a jeho příspěvkové organizace cca 64 mil. Kč a další subjekty z Olomouckého kraje pak dalších cca 36 mil. Kč. Tento fakt lze považovat mimo jiné za pozitivní důsledek realizace vzdělávacích akcí v oblasti využívání finančních prostředků SF EU financovaných z rozpočtu Olomouckého kraje. První vzdělávací série seminářů k přípravě na využívání prostředků ESF v oblasti vzdělávání probíhala na přelomu roků 2005 a 2006 před vyhlášením 2. výzvy v rámci OP RLZ, Opatření 3.1 zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních. Druhá série vzdělávacích seminářů proběhla na přelomu roků 2006 a 2007 a byla zaměřena na přípravu a řízení investičních projektů realizovaných v rámci ERDF.

Jedním z projektů, který získal podporu z Evropského sociálního fondu v rámci 2. výzvy OP RLZ, byl projekt předložený Olomouckým krajem s názvem „Vzdělávání učitelů v přípravě a řízení projektů strukturálních fondů EU na středních školách v Olomouckém kraji“ s výší finanční podpory 5 438 450 Kč. Partnerem projektu, který v současné době probíhá, je společnost 4Euro Partners s. r. o. Cílem projektu je rozvoj klíčových dovedností podporujících zaměstnatelnost a flexibilitu u vedoucích a pedagogických pracovníků škol a školských pracovníků Olomouckého kraje. Tito získají klíčové přenositelné dovednosti a kompetence v přípravě projektů a projektovém řízení.

Jednou z forem podpory Olomouckého kraje při zapojení školských příspěvkových organizací do procesu čerpání finančních prostředků SF EU bylo poskytování příspěvků na zpracování projektových žádostí v rámci OP RLZ. V průběhu let 2005 a 2006 byla finančně podpořena příprava celkem 25 projektů, přičemž Olomoucký kraj na podporu této přípravy vyčlenil v rámci svého rozpočtu celkem 625 000 Kč.

Mezi grantové projekty realizované školami a školskými zařízeními jiných zřizovatelů v Olomouckém kraji v rámci SF EU lze zařadit např. ty uvedené v Tabulce č. 10:

Tabulka č. 10: Grantové projekty realizované školami a školskými zařízeními jiných zřizovatelů v Olomouckém kraji

Název projektu	Realizátor projektu	Finanční podpora v Kč	Operační program	Opatření	Výzva
Rozvoj klíčových kompetencí žáků ZŠ a studentů víceletých gymnázií prostřednictvím tvorby školních vzdělávacích programů	Cyrilometodějské gymnázium Prostějov	2 497 362	OP RLZ	3.1.	1
Distanční vzdělávání na Vyšší odborné škole živnostenské Přerov	Vyšší odborná škola živnostenská Přerov, s.r.o.	2 020 090	OP RLZ	3.1.	1
Centrum sociálních služeb, Speciální pedagogické centrum Šumperk	Speciální základní škola, SCHOLA - VIVA, o.p.s.	27 816 205	SROP	3.1.	2
Partnerstvím ke zvýšení úrovně praktického vzdělávání a lepšímu uplatnění na trhu práce	CARITAS - Vyšší odborná škola sociální Olomouc	5 038 060	OP RLZ	3.1.	2
Zlepšování komunikace vzděláváním v modulárních programech	Soukromá střední odborná škola Hranice, s.r.o.	2 659 450	OP RLZ	3.1.	2
Tvorba a realizace nového vzdělávacího oboru „Osobnostní rozvoj „ a interaktivního deníku „Portfolio osobnosti žáka“	Cyrilometodějské gymnázium Prostějov	2 761 920	OP RLZ	3.1.	2
Vytvoření distančního modulárního vzdělávacího programu v oblasti BOZP a PO pro další profesní vzdělávání	Soukromá střední odborná škola živnostenská Přerov, s.r.o.	3 255 375	OP RLZ	3.3.	2
Evropský učitel	MORAVSKÉ REÁLNÉ GYMNAZIUM spol. s r. o. Olomouc	1 253 990	OP RLZ	3.3.	2
Najdi si své místo v ŽIVOTĚ cestou udržitelného rozvoje	Základní škola a Mateřská škola Horka nad Moravou	1 962 400	OP RLZ	3.1.	3
Nebojme se hodnocení	Základní škola Hustopeče nad Bečvou, okres Přerov	1 090 200	OP RLZ	3.1.	3

Zdroj: Olomoucký kraj

..

V rámci opatření 3.1 a 3.3 OP RLZ realizuje několik projektů zaměřených na rozvoj základního a středního vzdělávání také Univerzita Palackého v Olomouci.

Olomoucký kraj, vědom si nezbytnosti dalšího rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy za podpory „evropských peněz“, se bude i nadále aktivně zapojovat do operačních programů připravovaných pro období 2007 až 2013 a i nadále bude podporovat školské příspěvkové organizace při přípravě na využívání prostředků ze SF EU. Finanční

prostředky alokované v ESF budou využívány zejména prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) – více viz podkapitola 2.3.15.2.

Druhým programem využívajícím finanční prostředky z ESF v ČR je Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Z hlediska možnosti realizace tzv. „tvrdých“, neboli investičních projektů, bude pro školy a školská zařízení a Olomoucký kraj relevantní zejména Regionální operační program (dále jen ROP), v jehož rámci bude moci být rozvíjena infrastruktura pro vzdělávání. V roce 2007 Olomoucký kraj ze svého rozpočtu finančně podpořil přípravu investičních projektů za účelem jejich předložení do ROP a Rada Olomouckého kraje schválila k dopracování celkem 18 investičních projektů škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem. Možnost využití finančních prostředků z ERDF je dána také v rámci Operačního programu Životní prostředí (úpravy budov za účelem energetických úspor), Integrovaného operačního programu a školy a školská zařízení se budou moci zapojit také do projektu realizovaných v rámci operačních programů zaměřených na mezinárodní, resp. přeshraniční spolupráci. Na počátku roku 2008 předložili v rámci Operačního programu Životní prostředí své investiční projekty čtyři školské příspěvkové organizace.

2.3.15.1. Systémové a národní projekty financované z ESF

Školy a školská zařízení působící na území Olomouckého kraje se za podpory Olomouckého kraje zapojují do realizace systémových a národních projektů.

Systémové projekty jsou projekty založené na přímém přidělení prostředků programu na realizaci nebo k doplnění národních politik programů. Tyto projekty jsou předkládány výhradně konečnými příjemci - subjekty s kompetencí k implementaci národních politik a programů v dané oblasti. Projekty realizuje konečný příjemce, který je zároveň konečným uživatelem, a to buď ve spolupráci s partnery nebo prostřednictvím externího dodavatele, nebo kombinací obojího. Národní projekty jsou projekty založené na přímém přidělení prostředků programu na rozvoj národních politik a programu a na modernizaci (rozšíření kapacity a kvality nabídky) veřejných služeb. Tyto projekty jsou předkládány výhradně konečnými příjemci, subjekty s kompetencí k rozvoji národních politik a programu v dané oblasti.

Do projektu PILOT S, který je zaměřený na tvorbu a ověřování pilotních školních vzdělávacích programů na vybraných SOŠ a SOU jsou zapojeny dvě školy z Olomouckého kraje: Střední škola polytechnická, Olomouc, Rooseveltova 79 a Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Šumperk, Gen. Krátkého 1. Dalším projektem je PILOT G, jehož cílem je ověření fungování systému dvoustupňové tvorby kurikula v gymnaziálním vzdělávání. Do tohoto projektu je zapojeno Gymnázium Jana Opletala, Litovel, Opletalova 189.

Dalším systémovým projektem, v němž je zapojeno celkem 14 škol z Olomouckého kraje je projekt Kvalita I. Jeho cílem je srovnatelnost zkoušek a lepší úroveň absolventů škol. Školy zapojené do projektu jsou uvedeny v Tabulce č. 11.

Tabulka č. 11: Školy z Olomouckého kraje zapojené do projektu Kvalita I

Střední škola technická, Mohelnice, 1. máje 2	Střední odborné učiliště obchodní, Prostějov, nám. Edmunda Husserla 1
Střední odborná škola, Olomouc, Na Vlčinci 3	Střední škola oděvní Prostějov, s.r.o.
Střední odborné učiliště obchodu a služeb, Olomouc, Štursova 14	Střední odborné učiliště stavební, Přerov, Bří Hovůrkových 17
Střední škola obchodu a gastronomie PRAKTIK, s. r. o	Střední odborné učiliště strojírenské a lesnické, Šternberk, Opavská 4
Střední škola polytechnická, Olomouc, Rooseveltova 79	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Šumperk, Gen. Krátkého 30
Střední škola technická a obchodní, Olomouc, Kosinova 4	Střední odborná škola železniční, stavební a památkové péče a Střední odborné učiliště, Šumperk, Bulharská 8

Střední škola zemědělská, Olomouc, U Hradiska 4	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Uničov, Moravské nám. 681
---	---

Zdroj: Olomoucký kraj

Školy z Olomouckého kraje jsou zapojeny také do projektu UNIV – Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby dospělým, jehož cílem je rozvoj dalšího vzdělávání v ČR. Školy zapojené do projektu jsou uvedeny v Tabulce č. 12.

Tabulka č. 12: Školy z Olomouckého kraje zapojené do projektu UNIV

Střední odborné učiliště zemědělské, Horní Heřmanice 47	Střední škola oděvní Prostějov, s.r.o.
Soukromá střední odborná škola Hranice, s. r. o.	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště technické, Přerov, Kouřilíkova 8
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště strojírenské a stavební, Jeseník, Dukelská 1240	Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Šumperk, Gen. Krátkého 1
Střední průmyslová škola strojnická, Olomouc, Tř. 17. listopadu 49	Střední průmyslová škola a Obchodní akademie, Uničov, Školní 164
Střední škola polytechnická, Olomouc, Rooseveltova 79	Vyšší odborná škola a Střední škola automobilní, Zábřeh, U Dráhy 6
Gymnázium Jiřího Wolker, Prostějov, Kollárova 3	

Zdroj: Olomoucký kraj

2.3.15.2. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Pro rozvoj školství, resp. vzdělávání v Olomouckém kraji bude v následujícím období klíčový Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost financovaný z Evropského sociálního fondu. Řídícím orgánem tohoto operačního programu je MŠMT a Olomoucký kraj je jedním ze zprostředkujících subjektů, který na základě schváleného tzv. globálního grantu bude administrovat část finančních prostředků alokovaných v OP VK. Tento operační program bude navazovat na OP RLZ, resp. třetí prioritu tohoto operačního programu. Celkově je v tomto programu na období 2007 – 2013 alokováno 2 131,6 milionů EUR, přičemž 85 % z ESF a 15 % ze státního rozpočtu ČR.

V rámci OP VK lze realizovat tři typy projektů:

- 1) individuální projekty národní - pokrývají oblast celého území ČR a jsou předkládány z centrální úrovně. Zaměřeny jsou především na realizaci nebo doplnění národní politiky a národních programů,
- 2) individuální projekty ostatní – jsou zaměřeny na rozvoj národních politik a programů a na jejich modernizaci (např. rozšíření kapacity a kvality nabídky) nebo pokrývají specifickou oblast, která má nadregionální, příp. celoregionální charakter,
- 3) grantové projekty - obvykle menšího rozsahu předkládané na základě výzvy k předkládání žádostí v rámci globálního grantu. Tyto projekty jsou zaměřeny hlavně na realizaci služeb pro cílové skupiny jednotlivců a organizací na základě poptávky specifikované příjemci a vycházející z analýzy potřeb cílové skupiny. Umožňují uplatnění inovačních přístupů k řešení problémů a potřeb cílových skupin a zapojení místních iniciativ. Grantový projekt je realizován na území příslušného kraje.

Věcné zaměření OP VK je definováno pomocí podporovaných aktivit v rámci tzv. prioritních os, resp. oblastí podpory. Jednotlivé aktivity jsou podporovány v prioritních osách 1 a 3 zejména prostřednictvím grantových projektů v rámci globálních grantů a individuálních projektů ostatních, v prioritní ose 2 prostřednictvím individuálních projektů ostatních a v prioritní ose 4 prostřednictvím individuálních projektů národních. Níže jsou uvedeny jednotlivé prioritní osy a jejich oblasti podpory.

Prioritní osa 1 - Počáteční vzdělávání

Oblast podpory 1.1	Zvyšování kvality ve vzdělávání
Oblast podpory 1.2	Rovné příležitosti dětí, žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
Oblast podpory 1.3	Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení

Prioritní osa 2 - Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Oblast podpory 2.1	Vyšší odborné vzdělávání
Oblast podpory 2.2	Vysokoškolské vzdělávání
Oblast podpory 2.3	Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji
Oblast podpory 2.4	Partnerství a sítě

Prioritní osa 3 - Další vzdělávání

Oblast podpory 3.1	Individuální další vzdělávání
Oblast podpory 3.2	Podpora nabídky dalšího vzdělávání

Prioritní osa 4 - Systémový rámec celoživotního vzdělávání

Oblast podpory 4.1	Systémový rámec počátečního vzdělávání
Oblast podpory 4.2	Systémový rámec terciárního vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji
Oblast podpory 4.3	Systémový rámec dalšího vzdělávání

Role Olomouckého kraje jako zprostředkujícího subjektu souvisí s realizací grantových projektů, které bude možné realizovat v rámci globálního grantu. Globální grant představuje sumu finančních prostředků alokovaných pro Olomoucký kraj za účelem předkládání žádostí o realizaci grantových projektů na každou oblast podpory. Olomoucký kraj bude administrovat globální granty v oblastech podpory 1.1, 1.2, 1.3 a 3.2, přičemž pro Olomoucký kraj je na oblast podpory 1.1 vymezeno 15 942 325 EUR, na oblast podpory 1.2 - 5 797 209 EUR, na oblast podpory 1.3 - 7 246 511 EUR a na oblast podpory 3.2 - 9 962 996 EUR.

Olomoucký kraj počítá také se zapojením škol a školských zařízení do realizace individuálních projektů národních, které lze velmi zjednodušeně charakterizovat jako projekty podobné projektům systémovým a národním realizovaným v rámci OP RLZ.

Souhrnné střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání DZ 2008 pro kapitolu 2.3.15:

- a.** podporovat školy a školská zařízení zřizované Olomouckým krajem v přípravě a realizaci projektů financovaných ze SF EU,
- b.** podporovat zapojení škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem do projektů nadregionálního charakteru, tedy do projektů individuálních,
- c.** podporovat zapojení Olomouckého kraje do projektů podpořených ze SF EU věnovaných problematice vzdělávání a zaměstnanosti realizovaných jinými institucemi,

- d.** podporovat realizace projektů Olomouckého kraje v oblasti vzdělávání za přispění finančních prostředků SF EU,
- e.** podporovat zapojení Olomouckého kraje a jeho školských příspěvkových organizací do projektů realizovaných v rámci jiných dotačních titulů, např. EHP/Norska.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a.** počet škol a školských zařízení, resp. osob podpořených Olomouckým krajem v rámci vzdělávacích akcí zaměřených na přípravu a realizaci projektů v rámci SF EU,
- b.** počet škol a školských zařízení metodicky nebo finančně podpořených Olomouckým krajem v oblasti přípravy a realizace projektů v rámci SF EU,
- c.** počet projektů realizovaných Olomouckým krajem nebo za podpory Olomouckého kraje ze SF EU, případně dalších dotačních titulů, např. EHP/Norska,
- d.** výše finanční podpory z ESF.

3. PŘÍSTUP K PŘEDŠKOLNÍMU, POVINNÉMU A STŘEDNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ

Zajištění přístupu ke vzdělání patří mezi celosvětové priority, kdy i velmi rozvinuté země přijímají opatření pro zvyšování účasti na všech úrovních vzdělání. Následující kapitoly prezentují kvantitativní analýzu stavu a vývoje vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji a v návaznosti na ni jsou stanoveny další návrhy podpory vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy. Podrobnější kvantifikace ukazatelů za Olomoucký kraj i průměrně za celou ČR je uvedena v Příloze 2, která je zpracována podle Seznamu doporučených indikátorů kvantitativního vývoje vzdělávací soustavy a metod jejich výpočtu užívaných v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR a Dlouhodobých záměrech vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v krajích, navrženém Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy.

3.1. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V posledních letech se zvyšuje počet dětí 3 - 5letých příslušných mateřským školám, přičemž maximálních hodnot by počty těchto dětí měly dosáhnout v roce 2010, kdy se jejich počet zvýší na cca 17 630 dětí. Poté je předpokládán mírný a stabilní pokles počtu dětí. Zájem o předškolní vzdělávání ze strany rodičů vyjadřuje podíl dětí, které mateřské školy navštěvují: 80,89 % dětí tříletých, 94,61 % čtyřletých, 94,49 % pětiletých a navíc 30,14 % z dětí dvouletých a 21,23 % z dětí šestiiletých. Uvedené podíly vychází z dat za rok 2006/2007.

Zavedení bezplatného posledního ročníku před zahájením povinné školní docházky nemělo na počet dětí v mateřských školách významný dopad. Uvedený nárůst v roce 2010 by neměl být doprovázen významnými problémy s kapacitami mateřských škol s výjimkou lokalit, kde došlo ke koncentraci mladých rodin se ženami narozenými v období populačního maxima v sedmdesátých letech minulého století. Tam se zvýší počet dětí na 1 pedagogického pracovníka, což znamená možné zvýšení potřeby pedagogických pracovníků. V posledních letech docházelo ke snížení jejich počtu, vývojový trend však signalizuje, že v příštích letech by už k jejich úbytkům nemělo docházet. Využití kapacit mateřských škol se nyní pohybuje na 84 % a v některých lokalitách může opět dojít k jejich přechodnému nedostatku. Jako řešení se nabízí využití uvolňovaných kapacit základních škol.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. podíl dětí v mateřské škole z věkové skupiny 2 - 5letých,
- b. podíl dětí ve věku 5 let navštěvujících mateřskou školu z věkové skupiny 5letých,
- c. střední délka vzdělávání v mateřských školách.

3.2. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Počet šestiiletých dětí v Olomouckém kraji bude do roku 2010/2011 vzrůstat a měl by se zvýšit o 4,9 % proti roku 2006/2007, přesto celkový počet dětí 6 – 14 letých bude i nadále klesat a nabude minima v roce 2010; úbytek oproti roku 2006/2007 se bude pohybovat na úrovni 11,5 %. Přitom by se věková skupina dětí 6 – 10 let, příslušná 1. stupni základní školy, měla snižovat jen do roku 2008, zatímco ve věkové skupině 11 – 14 let, příslušné 2. stupni základní školy, budou počty dětí klesat až do roku 2012.

Předpokládaný celkový počet žáků základní školy (bez škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) by se měl od roku 2006/2007 do roku 2010/2011 snižovat o cca 11,8 % (o 5,5 tis. žáků); na 1. stupni základní školy se

počet žáků pouze stabilizuje a veškerý úbytek se bude dotýkat 2. stupně, kde se počet žáků sníží až o čtvrtinu (26,5 %). V úbytku žáků se projevuje nejen tendence snižování populace, ale i odchody žáků do šestiletých a osmiletých gymnázií. Podíl těchto žáků se neustále zvyšuje a roste tedy i podíl žáků, kteří vykonávají povinnou školní docházku na šesti- a osmiletých gymnáziích (v roce 2006/2007 se pohyboval na úrovni 5,2 %).

Na prvním stupni základních škol došlo v minulých letech v Olomouckém kraji ke snižování počtu učitelů/učitelek v souvislosti se snižováním počtu žáků, proto se počet žáků na 1 učitele ustálil na průměru 15 žáků. Na druhém stupni základních škol však dochází k tak výraznému poklesu počtu žáků, že počet žáků na 1 učitele se v roce 2006/07 pohyboval na průměru 11 žáků. Pokud by stejný počet učitelů byl zachován i v roce 2010/11, kdy má snižování žáků na 2. stupni kulminovat, připadalo by na 1 učitele 9 žáků. Využití kapacit základních škol se v roce 2006/07 pohybuje na hodnotě 67 %.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. podíl nově přijatých žáků do základního vzdělávání ve věku 7 a více let ze všech nově přijatých do základního vzdělávání,
- b. podíl žáků základních škol z věkové skupiny 6 – 14 letých,
- c. podíl žáků, kteří ukončili školní docházku v nižším než 9. ročníku.

3.3. PŘÍSTUP ABSOLVENTŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL KE STŘEDNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ

V následujících letech se předpokládá propad uchazečů - absolventů základních škol. Pro zachování výkonů na středních školách bude třeba úbytek absolventů základních škol nahrazovat. Jednou z cest je rozšíření nabídky celoživotního vzdělávání na středních školách v Olomouckém kraji. Jsme si vědomi, že ve školním roce 2010/2011 dojde k zásadnímu poklesu populace ve věku do 15 let. Počet 15letých se v roce 2010/2011 velmi výrazně sníží, což bude mít za následek pokles počtu uchazečů o studium na všech typech středních škol.

Olomoucký kraj bude v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2007 podporovat následující:

- podíl žáků plnících povinnou školní docházku na 8letých a 6letých gymnáziích a 8letých konzervatořích by se měl pohybovat na úrovni 10 % všech žáků plnících povinnou školní docházku,
- podíl nově přijatých žáků do oborů vzdělání středního vzdělávání zakončených maturitní zkouškou by neměl přesáhnout úroveň 70 % ,
- podíl nově přijatých žáků do oborů vzdělání středního vzdělávání nezakončených maturitní zkouškou by neměl klesnout pod úroveň 30 % ,
- podíl nově přijatých žáků do oborů vzdělání všeobecného středního vzdělávání z populace 15letých by měl dosáhnout cca 35 % ,

K procentuálnímu zvýšení počtu žáků ve všeobecných studijních oborech dojde v Olomouckém kraji zachováním současného počtu přijímaných ke studiu na gymnáziích a lyceích. Vzhledem k poklesu počtu žáků v populačních ročnících nastupujících ke středoškolskému vzdělávání do roku 2015 zhruba o 1/3 a poměrně husté síti gymnázií v Olomouckém kraji, dojde k procentuálnímu navýšení studujících na všeobecných studijních oborech, aniž by docházelo ke vzniku nových gymnázií, nebo lyceí transformací některých středních odborných škol a učilišť, což by přinášelo zbytečné navýšení personálních a finančních nákladů, naopak dojde k jejich maximálnímu využití.

V souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR dojde ke snížení počtu studentů přijímaných ke studiu na středních odborných školách a na středních odborných učilištích.

S ohledem na pokles využití kapacit na středních odborných školách, odborných učilištích a učilištích se musí na středních školách vytvářet podmínky pro systém dalšího vzdělávání jako součást celoživotního učení (distanční, externí) s možností ekonomické spoluúčasti uchazečů. Střední školy se musí také zapojovat do spolupráce s ostatními subjekty činnými v oblasti celoživotního učení. Jedná se o sociální partnery ze státního, soukromého a neziskového sektoru a jejich organizace.

Olomoucký kraj bude podporovat:

- zapojení středních škol do systémového projektu UNIV 2 (uznávání výsledků neformálního a informálního vzdělávání) a tím významně rozšířit nabídku celoživotního vzdělávání na tomto typu odborných škol,
- zapojení středních škol do systému ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělání a tím umožnit rozvoj v nabídce dalšího vzdělávání a v systému uznávání výsledků vzdělávání na tomto typu odborných škol,
- zachování možnosti nástavbového studia na středních odborných školách.

Kritéria dalšího vývoje vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji:

- a. v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR dosáhnout procentuálního zvýšení počtu žáků ve všeobecných studijních oborech zachováním současného počtu přijímaných ke studiu na gymnáziích a lyceích (vzhledem k poklesu počtu žáků v populačních ročnících nastupujících ke středoškolskému vzdělávání do roku 2015 zhruba o 1/3 dojde k procentuálnímu navýšení studujících na gymnáziích a lyceích),
- b. dosáhnout poměr maturitního (70 %) a nematuritního vzdělávání (30 %),
- c. zachovat stávající počet i rozložení gymnázií v Olomouckém kraji,
- d. počty studujících na lyceích v kraji nezvyšovat,
- e. vytvářet podmínky pro systém dalšího vzdělávání na SOŠ jako součást celoživotního učení (distanční, externí) s možností ekonomické spoluúčasti uchazečů,
- f. zachovat v rámci celoživotního vzdělávání možnosti nástavbového studia, začleňovat programy pro dospělé a poradenskou činnost,
- g. nepodporovat vznik nových středních škol – pokud vznikne, pak v souladu se strategií regionálního a dlouhodobého záměru kraje, nesmí ale dojít k navýšení stávajících kapacit.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a. podíl žáků odcházejících z 5. ročníků ZŠ do 8letých gymnázií a konzervatoří a ze 7. ročníků do 6letých gymnázií,
- b. podíl přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání vzhledem k absolventům povinné školní docházky,
- c. podíl nově přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání z populace 15letých,
- d. podíl přijatých žáků do jednotlivých druhů středních škol,
- e. podíl žáků přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání zakončených maturitní zkouškou,
- f. podíl žáků přijatých do oborů vzdělání středního všeobecného vzdělávání,
- g. podíl žáků přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání nezakončených maturitní zkouškou,
- h. žáci, kteří nedokončí střední školu a dále se nevzdělávají,
- i. podíl využívaných kapacit škol.

3.4. STRUKTURA OBORŮ V ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ

Střední odborné školy, střední odborná učiliště a odborná učiliště zřizovaná Olomouckým krajem musí přizpůsobovat svoji studijní nabídku takovým způsobem, který bude odpovídat požadavkům trhu práce, moderním trendům ve vzdělávání a bude v souladu s koncepcí Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje. V odpovědnosti za realizaci školských vzdělávacích programů je nutné posílit autonomii středních škol především v pedagogické práci. Školní vzdělávací program musí zohlednit jak reálné dispozice žáků a jejich skutečné vzdělávací potřeby, tak skutečné podmínky, ve kterých je vzdělávání realizováno, a to opět v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje. Absolventi středních odborných škol, středních odborných učilišť a odborných učilišť musí být schopni po nástupu do zaměstnání rychlé adaptace v pracovním procesu a pro zaměstnavatele musí být v krátké době přínosem.

3.4.1. STRUKTURA OBORŮ VZDĚLÁVÁNÍ PODLE NOVĚ PŘIJATÝCH ŽÁKŮ

V porovnání s celkovým průměrem ČR je Olomoucký kraj charakteristický mírně vyšším podílem nově přijímaných žáků do oborů středního vzdělání s výučním listem (34,3 %) a gymnázií (20,7 %), a naopak výrazně podprůměrným zastoupením žáků přijímaných do oborů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (37,0 %). Podíl žáků nastupujících do středního vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (7,4 %) zhruba odpovídá celorepublikovému průměru.

Posoudíme-li vývoj za posledních 5 let v jednotlivých kategoriích vzdělání, dochází především k permanentnímu poklesu žáků přijímaných do středního vzdělávání s výučním listem a naopak spíše rostoucí tendence je patrná v případě žáků nastupujících do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou, gymnaziálního vzdělávání a rovněž i středního vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem.

Nejvyšší počty žáků jsou přijímány do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (3261) a tito žáci tak odsunuli nově přijímané do středního vzdělávání s výučním listem (3025) na druhé místo v pořadí. Třetí v pořadí je gymnaziální vzdělávání (1828) a přibývá také žáků nastupujících do středního vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (653).

Olomoucký kraj bude věnovat pozornost nadprůměrným podílům žáků v Olomouckém kraji oproti průměru ČR podle kategorií vzdělání.

1. Kategorie střední vzdělávání s výučním listem – nejvýznamnější rozdíl oproti průměru ČR zaznamenává skupina oborů *Zemědělství a lesnictví* (12,6 % kraj; 8,0 % ČR).
2. Kategorie středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – nejvýznamnější rozdíly oproti průměru ČR se objevují ve skupinách oborů *Strojírenství a strojírenská výroba* (24,8 % kraj; 18,1 % ČR), *Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie* (14,1 % kraj; 2,9 % ČR) a *Obchod* (23,3 % kraj; 15,7 % ČR).
3. Kategorie středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou - nejvýznamnější rozdíly oproti průměru ČR se objevují ve skupinách oborů *Stavebnictví, geodézie a kartografie* (8,5 % kraj; 5,9 % ČR) a *Zemědělství a lesnictví* (6,3 % kraj; 4,5 % ČR).
4. Kategorie nástavbového studia - nejvýznamnější rozdíly oproti průměru ČR jsou ve skupinách oborů *Strojírenství a strojírenská výroba* (17,3 % kraj; 7,7 % ČR).

Poslední kategorii představuje střední vzdělávání bez maturity i závěrečné zkoušky. V této kategorii představuje počet nově přijatých žáků pouhých 43 žáků, kteří všichni studují v rámci skupiny oborů 78 Obecně odborná příprava, což je dáno faktem, že Olomoucký kraj jiné obory v této kategorii nenabízí.

Značně podprůměrné podíly žáků v Olomouckém kraji oproti průměru ČR podle kategorií vzdělání vykazují tyto skupiny oborů:

1. Kategorie středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – nejvýznamnější rozdíl oproti průměru ČR zaznamenává skupina oborů *Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika* (15,8 % kraj; 24,6 % ČR) a *Osobní a provozní služby* (3,8 % kraj; 10,0 % ČR).
2. Kategorie středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou – nejvýznamnější rozdíl oproti průměru ČR se objevuje ve skupinách oborů *Podnikání v oborech, odvětvích* (1,7 % kraj; 5,5 % ČR).
3. Kategorie nástavbového studia - nejvýznamnější rozdíly oproti průměru ČR jsou ve skupinách oborů *Gastronomie, hotelnictví, turismus* (4,5 % kraj; 8,5 % ČR).

Při srovnání celkového podílu žáků přijatých do jednotlivých oborů vzdělávání má Olomoucký kraj významnou převahu oproti ČR ve skupině oborů *Strojírenství a strojírenská výroba*, což jsou obory jedny z nejžádanějších na trhu práce. Naopak nejvýrazněji podprůměrný podíl je ve skupině oborů *Ekonomika a administrativa*, což jsou naopak obory, z kterých pochází nejvíce nezaměstnaných absolventů.

3.4.2. STRUKTURA OBORŮ VZDĚLÁVÁNÍ PODLE ABSOLVENTŮ

Celkové počty absolventů se v letech 2001-2003 mírně zvyšovaly, v roce 2004 nastal slabý pokles a v r. 2005 opět slabý nárůst, přičemž v posledním sledovaném roce 2006 byl zaznamenán opět výraznější pokles. V roce 2006 došlo oproti minulému roku k výraznému poklesu absolventů středního vzdělávání s výučním listem (cca o 200 absolventů), naopak se výrazně zvýšil počet absolventů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (o 115 absolventů) a mírné zvýšení lze zaznamenat i u počtu absolventů gymnaziálního vzdělávání (o 40 absolventů). Počty absolventů středního vzdělávání (bez maturity a výučního listu) a absolventů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou se výrazně nezměnily.

V absolutních číslech vypadají počty absolventů v roce 2006 takto: kategorie střední vzdělávání s výučním listem – 2621 absolventů; kategorie středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou - 2703; kategorie středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem - 512; kategorie středního vzdělávání (bez maturity a výučního listu) – 18. Pro úplnost uvádíme i kategorii gymnaziálního vzdělávání, v níž počet absolventů dosáhl v roce 2006 hodnoty 1641 absolventů. Nejpočetnější skupinou se tak poprvé stali absolventi středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou před absolventy středního vzdělávání s výučním listem. Daná situace pouze kopíruje trend zvýšeného zájmu o maturitní obory v důsledku snižujícího se počtu dětí. Počet absolventů vyššího odborného vzdělávání se udržuje na stabilních hodnotách (v roce 2006 činil počet absolventů 307). Počet absolventů nástavbového vzdělávání klesl z 598 v roce 2005 na 561 v roce 2006.

Nejvýraznější rozdíly mezi podíly nově přijatých žáků ve školním roce 2006/2007 a podíly absolventů v roce 2006:

- Výrazně nižší podíly nově přijatých žáků proti podílům absolventů jsou ve skupině oborů *Strojírenství a strojírenská výroba*. V roce 2006 v kategorii střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (dále také jen SVsMZaOV) absolvovalo tuto skupinu oborů 40,2 % absolventů ze všech absolventů dané kategorie. Přitom procento nově přijatých žáků v této kategorii do oborů strojírenství je pouze 24,8 %. Podíl nově přijatých žáků pro tuto skupinu oborů se oproti podílu absolventů snížil o plných 15,4 p. b. (což odpovídá cca 39 %). Podíváme-li se na příčiny, je třeba nejprve zohlednit počty nově přijatých žáků ke studiu ve šk. roce 2002/2003, kdy absolventi z roku 2006 nastupovali. Tento počet činil 597 nově přijatých žáků, zatímco ve šk. roce 2006/2007 se zvýšil na 653 nově přijatých. Dané zvýšení však odpovídá jen cca 9 %, což vypovídá o faktu, že zvýšení počtu nově přijatých není jediným důvodem tak výrazného poklesu nově přijatých v těchto oborech. Situace

v Olomouckém kraji kopíruje celorepublikový trend poklesu zájmu žáků o strojírenské obory. Na druhou stranu je však tento pokles vyvážen zvýšením podílu nově přijatých žáků u oborů *Speciální a interdisciplinární tech. obory* a *Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie*, což jsou obory, o které je na trhu práce také vysoký zájem. Mírný pokles zájmu o strojírenské obory lze zaznamenat i v nástavbovém vzdělání.

- Pokles uchazečů zaznamenaly v Olomouckém kraji také obory *Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika*. V kategorii SVsMZaOV činil počet absolventů 19,7 %, zatímco počet nově přijatých pouze 15,8 %.
- Méně výrazný avšak přesto zřetelný pokles zaznamenaly také obory *Textilní výroba a oděvnictví*, a to ve všech kategoriích středního vzdělání.

Poklesy počtu nově přijatých žáků v prvních dvou uvedených skupinách oborů mají jednoznačně negativní charakter, protože tato situace ve školství způsobuje nedostatek pracovní síly na trhu práce v oborech, které jsou žádány ze strany zaměstnavatelů. Poslední uvedený pokles má však spíše pozitivní charakter, protože se jedná o utlumení oborů, z nichž pochází relativně vysoké procento nezaměstnaných absolventů.

- Opačný trend, tedy navýšení podílu nově přijatých žáků proti podílu absolventů, se ve vzdělávací soustavě Olomouckého kraje objevuje, jak již bylo řečeno, u oborů *Speciální a interdisciplinární tech. obory* a *Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie*. K navýšení došlo především v kategorii střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem, a to v souvislosti se novým zavedením výuky těchto oborů na školách Olomouckého kraje. Jedná se o obory: Autotronik, Mechatronik, Strojírenská a elektrotechnická zařízení a Tiskař na polygrafických strojích. Zavedením těchto oborů reaguje Olomoucký kraj na potřeby trhu práce a zájem žáků. Navýšení podílu žáků přijatých do těchto vzdělávacích programů je jednoznačně pozitivním trendem ve vývoji vzdělávací soustavy, protože se jedná o obory, které doplňují obory strojírenské, o které je nízký zájem ze strany žáků, ale jsou žádány na trhu práce.
- Navýšení počtu přijatých uchazečů zaznamenala i kategorie nástavbové vzdělávání, a to v oborech *Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika; Stavebnictví, geodézie a kartografie* a *Podnikání v oborech, odvětvích*.

V oblasti vzdělávací nabídky bude Olomoucký kraj pokračovat ve schvalování rozsahu nabídky studijních a učebních oborů jednotlivých škol tak, aby tato odpovídala požadavkům trhu práce. Rada Olomouckého kraje při stanovování výkonů vycházela z předpokladů úřadů práce o zaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů středních škol a závěrů jednání Rady pro rozvoj lidských zdrojů a Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje. Úřad práce v Olomouci pro potřeby Odboru školství, mládeže a tělovýchovy zpracovává údaje o počtech absolventů jednotlivých středních škol v členění trvalého bydliště a pravidelně informuje o počtech absolventů škol Olomouckého kraje, kteří po ukončení střední školy nenašli uplatnění na trhu práce, a zůstali tak v registraci místně příslušného úřadu práce. Absolventi středních škol Olomouckého kraje díky obecně vysoké míře nezaměstnanosti v kraji mají jedny z nejobtížnějších podmínek pro hledání uplatnění na trhu práce. I přes tuto skutečnost došlo ke snížení počtu absolventů v evidenci úřadů práce.

Kritéria kvantitativního rozvoje regionálního školství:

- a. zachovat stávající nabídku nadregionálních oborů a dále ji rozšiřovat jen v opodstatněných případech a soustředit výuku nadregionálního oboru pouze do jedné školy v kraji,
- b. zařadit a kapacitně posílit pouze obor, který bude odpovídat potřebám trhu práce,
- c. při výměně nevyhovujícího oboru za nový perspektivní musí být recipročně utlumen obor, ze kterého pocházejí nezaměstnaní absolventi v míře nezaměstnanosti vyšší než průměr kraje,
- d. podporovat úsilí, aby obsah vzdělávacích programů odpovídal požadavkům trhu práce,

- e. podporovat zařazení učebních a studijních oborů určených pro smyslově postižené,
- f. podporovat víceoborové (dvou – až tří) třídy nedostatkových učebních oborů na trhu práce,
- g. ovlivňovat strukturu otevíraných studijních a učebních oborů na školách soukromých zřizovatelů finanční podporou provozních nákladů těch soukromých škol, které nabízejí vzdělávací programy, jež jsou v souladu s potřebami trhu práce a záměry vzdělávání v Olomouckém kraji,
- h. podporovat obory s podprůměrnou mírou nezaměstnanosti absolventů,
- i. podporovat rozvoj technicky zaměřených oborů,
- j. podporovat obory s vyšší poptávkou po absolventech na trhu práce,
- k. podporovat takové změny v oborové struktuře škol, které povedou ke zvýšení homogenity jejich vzdělávací nabídky.

3.5. PŘÍSTUP ABSOLVENTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL K TERCIÁRNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ

Základním úkolem terciárního systému je vytvoření takového systému vzdělávání, který bude diferencovanou soustavou různých typů vyšších odborných a vysokých škol přístupných postupně stále vyššímu počtu mladých lidí do různých úrovní terciární sféry podle jejich schopností (nadání, rozdílné oborové zaměření, rozdílná schopnost abstraktního myšlení, sociální a ekonomické zázemí atd.) a potřeb trhu práce.

Přes výrazné zvýšení přijímání do terciárního vzdělávání je v ČR v porovnání se zahraničními údaji stále malý podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva. Jako důvod se nabízí odlišná struktura terciárního vzdělávání v ČR, kdy přes zvyšující se podíl přijímaných do bakalářského studia vstupuje přímo na trh práce zatím méně těchto absolventů než v jiných zemích; řada z nich pokračuje okamžitě v navazujícím magisterském studiu.

Co se týče vyšších odborných škol, v roce 2006/2007 bylo k dennímu studiu na vyšších odborných školách v Olomouckém kraji přijato 417 studentů. Olomoucký kraj bude podporovat zachování stávajícího poměru přijímaných ke studiu. Od školního roku 2002/2003 docházelo k nárůstu nově přijímaných žáků na VOŠ, ve školním roce 2006/2007 však došlo k významnému poklesu nově přijatých. Důvody je třeba hledat ve snižujícím se převisu poptávky na vysokých školách a v rostoucí nabídce bakalářského studia.

V kategorii vyšší odborné vzdělávání lze v Olomouckém kraji zaznamenat významné rozdíly v počtech nově přijatých žáků oproti průměru ČR. Nadprůměrné podíly vykazují zejména skupiny oborů *Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika* (37,4 % kraj; 6,3 % ČR) a *Strojírenství a strojírenská výroba* (7,4 % kraj; 2,2 % ČR) *Pedagogika, učitelství a sociální péče* (22,8 % kraj; 13,4 % ČR). Jedná se opět o obory žádané na trhu práce, proto bude Olomoucký kraj usilovat o jejich zachování. Zaměříme-li pozornost naopak na značně podprůměrné podíly žáků v Olomouckém kraji oproti průměru ČR v kategorii vyššího odborného vzdělání, vykazují nejvýznamnější rozdíly skupiny oborů *Ekonomika a administrativa* (9,4 % kraj; 19,5 % ČR). Míra nezaměstnanosti absolventů těchto oborů se pohybuje na vysoké úrovni, proto Olomoucký kraj neuvažuje o podpůrných aktivitách pro obnovu těchto oborů v kategorii vyššího odborného vzdělání.

Kritéria kvantitativního rozvoje regionálního školství:

- a. podporovat vysokoškolské vzdělávání v regionech Olomouckého kraje vytvářením elokovaných pracovišť VŠ,
- b. podporovat vyšší odborné vzdělávání v oborech požadovaných na trhu práce,
- c. vytvořit bohatě diverzifikovaný terciární sektor vzdělávání s dostatečnou kapacitou v maximální míře prostupný.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a.** rozšíření vzdělávací nabídky v oblasti terciárního sektoru vzdělávání.

4. EKONOMICKÁ ČÁST

Přímé neinvestiční výdaje, tedy především prostředky určené na mzdové výdaje zaměstnanců ve školství, plynou do rozpočtu škol a školských zařízení zřizovaných krajem a obcemi přes kraje, a to prostřednictvím tzv. krajských normativů a dle „Principů rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení Olomouckého kraje zřizovaná krajem a obcemi“. Krajský úřad přiděluje v rámci přenesené působnosti dle zvláštního zákona č. 306/1999 o poskytování dotací soukromým školám a školským zařízením v platném znění finanční prostředky i soukromým školám, v tomto případě však dle normativů stanovených MŠMT. Ze státního rozpočtu jsou prostřednictvím krajů dále poskytovány finanční prostředky na rozvojové programy vyhlašované MŠMT a jiné účelové dotace pro školy obecní, krajské i soukromé.

Dalším zdrojem finančních prostředků určených právníkům osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení jsou rozpočty jejich zřizovatelů. Na výši provozního příspěvku obecním školám nemá Olomoucký kraj žádný vliv, o jeho výši rozhodují zastupitelstva obcí v rámci své samostatné působnosti, a proto nejsou předmětem Dlouhodobého záměru kraje.

Příspěvek od zřizovatele je poskytován především na provoz, opravy a investice do majetku kraje. Olomoucký kraj se v rámci svého rozpočtu věnuje oblasti školství, mládeže a sportu i nad rámec příspěvku zřízeným organizacím což podrobněji popisuje část „Další výdaje Olomouckého kraje v oblasti školství, mládeže a sportu“.

Výše dotací na činnost organizací církevních nebo zřizovaných státem nejsou v Dlouhodobém záměru uvedeny, protože jsou financovány přímo MŠMT.

4.1. FINANČNÍ NÁROKY NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY – STÁTNÍ ROZPOČET ČR

4.1.1. FINANCOVÁNÍ PŘÍMÝCH VÝDAJŮ ZE SR Z KAPITOLY MŠMT

Na základě zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen školský zákon), v platném znění, § 160 odst. 1 písmeno c) a d) rozepisuje MŠMT finanční prostředky na přímé výdaje ze státního rozpočtu pro jednotlivé kraje k financování škol a školských zařízení zřizovaných kraji a obcemi.

Finanční prostředky přímých výdajů ve smyslu výše uvedeného zákona jsou určeny na platy, náhrady platů, nebo mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle tohoto zákona poskytovány bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.

Objem finančních prostředků MŠMT stanovuje krajům na základě počtu žáků v jednotlivých věkových kategoriích a na základě republikových normativů.

- Dítě v předškolním vzdělávání – věková kategorie 3 – 5 let.
- Žák plnící povinnou školní docházku – věková kategorie 6 – 14 let.

- Žák v denní formě středního vzdělávání s výjimkou žáka plnění povinnou školní docházku; bez žáků v denní formě nástavbového studia – věková kategorie 15 – 18 let.
- Student v denní formě vyššího odborného vzdělávání – věková kategorie 19 – 21 let.
- Dítě, žák, student umístěný v krajských zařízeních ústavní výchovy pro děti a mládež – věková kategorie 3 – 18 let v krajských zařízeních ústavní výchovy pro děti a mládež (dále jen KZÚV).

Na každého výše uvedeného žáka jsou vztaženy veškeré neinvestiční výdaje vynakládané ze státního rozpočtu na všechny odpovídající druhy a typy škol a školských zařízení. Finanční prostředky jsou tedy určeny nejen na výuku, ale i na činnost školních družin, školních jídelen, domovů mládeže, základních uměleckých škol, středisek volného času a poradenských pracovišť.

Součástí republikových norem je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců připadajících na 1000 dětí, žáků nebo studentů v dané věkové kategorii.

Současné s normativním rozpisem finančních prostředků rozepisuje MŠMT od roku 2005 účelově určené finanční prostředky na pokračování rozvojových programů. Jedná se o rozvojový program „Podpora řešení dopadu meziročního snížení počtu žáků a s ním spojené nutnosti snižování počtu zaměstnanců regionálního školství (dále jen RgŠ) zřizovaného územně samosprávnými celky“ a „Podpora řešení specifických problémů RgŠ v působnosti ÚSC“.

Jediné významné specifikum, které bylo řešeno v našem kraji z rozvojového programu „Podpora řešení specifických problémů RgŠ v působnosti ÚSC“, se týkalo financování bilingvních gymnázií a zabezpečení vzdělání cizinců ze třetích zemí. Snahou je přidělené prostředky na základě obou výše uvedených rozvojových programů využívat k posílení normativně přidělených prostředků na platy. Aby si ředitelé škol a školských zařízení mohli co nejefektivněji naplánovat hospodaření s rozpočtem, byly prostředky programů rozděleny současně s normativním rozpisem.

Tyto veřejné prostředky jsou zahrnuty v tabulce neinvestičních výdajů RgŠ. Pokud budou tyto programy vyhlášeny i v dalších letech, bude rozdělení takto přidělených prostředků probíhat stejným způsobem. Snahou Olomouckého kraje je v maximální možné míře upřednostňovat normativní financování prostřednictvím krajských norem, a to v oblasti mzdové i ostatních neinvestičních výdajů (dále jen ONIV).

Dle informace MŠMT uvedené v „Pravidlech rozpisu rozpočtu a rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ ÚSC na rok 2008 jednotlivým krajům“ dojde ke zvýšení rozpočtované mzdové složky všech republikových norem o 2,8 %. Návrh státního rozpočtu pro rok 2008 v oblasti mzdových prostředků původně předpokládal nárůst jen o 1,5 %, zvýšení o dalších 1,3 % vyplynulo z dodatečného navýšení rozpočtu RgŠ. Optimální nárůst mzdové složky by však byl, stejně jako v roce 2007, o 5 %. U ONIV pro školy a školská zařízení zřizované krajem a obcí dojde oproti roku 2007 k výraznému snížení, a to o 23 % v souvislosti se snížením ukazatele ONIV ve schváleném rozpočtu na rok 2008. Přitom objem prostředků ONIV je již dlouhodobě podhodnocován a často dochází k tomu, že tyto výdaje, které by v souladu se zákonnými normami měly být hrazeny ze státního rozpočtu, jsou školami hrazeny z příspěvku od zřizovatele. Pokles ONIV v absolutní hodnotě pro Olomoucký kraj znamená snížení o částku 28 019 tisíc Kč. Toto meziroční snížení bude muset zohlednit jak ministerstvo při stanovení republikových norem, tak krajské úřady ve svých krajských normativních. Právníky osoby vykonávající činnost škol a školských zařízení zřizovaných krajem, obcí či svazkem obcí budou mít tedy v roce 2008 oproti roku 2007 o 23 % méně finančních prostředků na nákup především učebnic, učebních pomůcek a prostředků na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Doporučený nárůst prostředků ONIV by přitom byl minimálně o 3 %, tedy minimálně stejný nárůst jaký krajským školám zabezpečuje rozpočtový výhled Olomouckého kraje v oblasti provozních prostředků. Neposkytování investičních prostředků ze státního rozpočtu určených na nákup učebních pomůcek je dokonce záležitostí, která ze strany MŠMT od vzniku krajů jako samostatných samosprávných celků není řešena.

Výše republikových norem pro rok 2008 vychází z nárůstu mzdových prostředků o 2,8 % a poklesu ONIV o 23%. U věkové kategorie 6 – 14 let a 15 – 18 let je nárůst normativu mzdových prostředků ještě vyšší a to ve vazbě

na realizaci dalších nezbytných kroků kurikulární reformy vzdělávání v roce 2008. U těchto kategorií došlo ve vazbě na zvýšení mzdových prostředků také k nárůstu počtu zaměstnanců. Ke změně došlo také u věkové kategorie 3 – 18 let v KZÚV, kde jsou uvedeny jednotkové výdaje na 1 lůžko. Pro rok 2009 ve mzdové oblasti předpokládáme nárůst o 1,5 % a to tak, jak bylo původně navrženo ve státním rozpočtu na rok 2008. Nepředpokládáme další pokles ONIV.

Tabulka č. 13: Orientační výše prostředků poskytovaných ze SR dle republikových normativů v tis. Kč

Věková kategorie		2007	2008	2009
3 - 5 let	Výkony	17 524,5	17 964,5	18 500,0
	Normativ v Kč	36 183	37 096	37 648
	NIV	634 089	666 411	696 489
	z NIV:	MP+odvody	661 076	690 994
		ONIV	5 335	5 495
6 - 14 let	Výkony	57 735	55 313	53 113,0
	Normativ v Kč	41 542	43 199	43 835
	NIV	2 398 428	2 389 466	2 328 208
	z NIV:	MP+odvody	2 345 658	2 286 143
		ONIV	43 808	42 065
15 - 18 let	Výkony	27 540	27 082	26 532,0
	Normativ v Kč	50 775	52 512	53 286
	NIV	1 398 344	1 422 130	1 413 784
	z NIV:	MP+odvody	1 397 187	1 389 348
		ONIV	24 943	24 436
19 - 21 let	Výkony	697	668	633,0
	Normativ v Kč	43 905	44 954	45 620
	NIV	30 6002	30 029	28 878
	z NIV:	MP+odvody	29 670	28 537
		ONIV	487	341
3 - 18 let v KZÚV	Výkony	387	376	378,0
	Normativ v Kč	186 402	210 262	213 393
	NIV	72 138	79 058	80 662
	z NIV:	MP+odvody	78 482	80 083
		ONIV	541	579
Normativní rozpis	NIV celkem	4 533 601	4 587 094	4 548 021
	z NIV:	MP+odvody	4 512 073	4 475 105
		ONIV	100 082	72 916
Rozvoj. programy	NIV celkem	35 657	33 380	33 881
	z NIV:	MP+odvody	33 380	33 881
		ONIV	2 897	0
Rozpis rozpočtu	NIV celkem	4 569 258	4 620 474	4 581 902
	z NIV:	MP+odvody	4 545 453	4 508 986
		ONIV	102 979	72 916

Zdroj.: Schválený rozpočet 2007 a 2008 a předpoklad 2009.

Financování regionálního školství ze Státního rozpočtu ČR kromě přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizovaná krajem a obcemi zahrnuje i objem finančních prostředků určených pro soukromé školy.

Tabulka č. 14: Rozdělení výše prostředků poskytovaných ze SR dle zřizovatelů v tis. Kč

		2007	2008	2009
Přímé náklady		4 569 258	4 620 474	4 581 902
z toho:	Krajské školy	1 979 304	2 006 005	1 989 259
	Obecní školy	2 589 954	2 614 469	2 592 643
Soukromé školy		197 704	202 883	206 000
Regionální školství celkem		4 766 962	4 823 357	4 789 902

Pozn.: U krajských a obecních škol schválený rozpočet 2007 a 2008 a předpoklad 2009. U soukromých škol upravený rozpočet 2007 a předpoklad 2008 a 2009.

U soukromých škol předpokládáme na rok 2008 navýšení rozpočtu o cca 2,6 %, a to především z důvodu navýšení normativů pro soukromé školy ze strany MŠMT. Vycházíme z počtu žáků dle zahajovacích výkazů na školní rok 2007/2008. Na rok 2009 pak předpokládáme další růst o cca 1,5 %.

4.1.2. ROZVOJOVÉ PROGRAMY A ÚČELOVÉ DOTACE ZE SR Z KAPITOLY MŠMT A SPOLUFINANCOVÁNÍ Z ESF

MŠMT každoročně vyhlašuje rozvojové programy a dotační tituly, jejichž prostřednictvím plynou do regionálního školství další finanční prostředky ze státního rozpočtu. V tabulce č. 15 jsou vyjmenovány programy, do kterých se zapojují školy a školská zařízení v Olomouckém kraji. Za rok 2007 je uveden přehled poskytnutých dotací. Údaje na roky 2008 a 2009 jsou odhadnuty na základě posledních dostupných informací. Předpokládá se, s ohledem na možnost využít finanční prostředky z Evropského sociálního fondu v programovém období 2007-13, že dojde k omezování rozvojových programů a k jejich nahrazování normativním financováním či financováním z prostředků EU. Přesto budou školy a školská zařízení v Olomouckém kraji připravena čerpat prostředky z kapitoly MŠMT, určené na rozvojové programy a účelové dotace, v maximální možné míře.

Tabulka č. 15: Rozvojové programy a účelové dotace z MŠMT v tis. Kč

Název programu	2007	2008	2009
Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve školách	589,46	500,00	500,00
Sociální prevence a prevence kriminality	443,00	440,00	440,00
Podpora romských žáků středních škol	619,36	620,00	620,00
Podpora integrace romské komunity	674,00	500,00	500,00
Protidrogová politika	443,00	440,00	440,00
Soutěže, přehlídky - okresní a krajská kola	1 371,00	1 300,00	1 300,00
Soutěže, přehlídky - republiková kola	172,00	200,00	200,00
Zajištění ubytování španělských lektorů na gymnáziích	85,42	85,00	85,00
Podpora výuky méně vyučovaných cizích jazyků	69,60	70,00	70,00
Podpora pokrytí konektivity v rámci SIPVZ	5 330,00	0,00	0,00
Programy na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců	89,00	90,00	90,00
Kompenzační pomůcky - neinvestice	623,23	500,00	500,00
Zajištění bezplatné přípravy k začlenění do základního vzdělávání dětí osob se státní příslušností jiného členského státu EU	102,14	102,00	102,00
Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením v soukromých školách	1 656,00	4 970,00	4 970,00
Podpora zvýšení počtu vyučovacích hodin v oborech vzdělání gymnázií	11 978,00	11 708,00	11 708,00

DVPP v souvislosti se zavedením nové maturitní zkoušky	782,00	700,00	0,00
Podpora DVPP v regionech	4 500,00	1 000,00	ESF
Zpřístupnění DVPP ZŠ s ročníky pouze I. stupně	0,00	300,00	ESF
Financování asistentů pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním	8 980,94	9 000,00	N
Náhradní stravování	1 136,68	700,00	X
Kompenzační pomůcky - investice	151,64	100,00	100,00
Celkem	39 791,47	33 325,00	21 625,00

Zdroj.: Schválený rozpočet 2007 a předpoklad 2008 a 2009.

Pozn.:

N – předpokládá se normativní financování

ESF – předpokládá se financování z Evropského sociálního fondu

X – předpokládá se ukončení programu

4.1.3. STÁTNÍ ROZPOČET – JINÉ KAPITOLY

Olomoucký kraj je od 1. 1. 2003 zřizovatelem Základní školy a Mateřské školy Město Libavá, okres Olomouc, příspěvková organizace, která se nachází na území Vojenského újezdu Libavá. Ministerstvo obrany se jako správní úřad nadřízený Újezdnímu úřadu vojenského újezdu Libavá, zavázalo finančně podílet na zabezpečení provozu školy. Finanční prostředky jsou poskytovány formou dotace, ve které jsou zahrnuty i náklady na příslušný počet žáků chybějících do zákonem stanoveného počtu.

Tabulka č. 16: Finanční nároky k zabezpečení plnění povinné školní docházky v tisících Kč

Neinvestiční dotace	2007	2008	2009
Neinvestiční transfery na provoz škol	3 245	3 375	3 495

Pozn.: Pokryté výdaje roku 2007, předpoklad 2008 až 2009

Již od roku 2002 je školám a školským zařízením přidělována dotace z Úřadu práce Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk. Jedná se o účelové prostředky určené na zřízení společensky účelného pracovního místa, na zabezpečení odborné praxe absolventa střední školy, na vyhrazení pracovního místa, nebo na veřejně prospěšné práce. S úřady práce uzavírají dohody přímo školy a školská zařízení. Finanční prostředky jsou poskytovány prostřednictvím zřizovatele.

Tabulka č. 17: Účelové prostředky z úřadů práce v tisících Kč

Neinvestiční dotace	2007	2008	2009
Aktivní politika zaměstnanosti	133	0	0

Pozn.: Pokryté výdaje roku 2007, předpoklad 2008 až 2009.

Střednědobé návrhy a záměry v oblasti výdajů ze státního rozpočtu DZ 2008:

- a.** Iniciovat provedení změn v legislativě, které by umožnily hradit z prostředků z MŠMT (z tzv. ONIV) i výdaje vzniklé s plněním povinné součásti vzdělávání u jiné fyzické nebo právnické osoby,
- b.** pokračovat ve vytváření společných principů rozdělování přímých výdajů pro školství krajské i obecní, v případě legislativních změn pro školy a školská zařízení bez rozdílu zřizovatele,
- c.** při sestavování rozpočtu vycházet z trvalého předpokladu poklesu dětí a žáků a snažit se dosáhnout dalšího snížení počtu zaměstnanců ve školství, které povede k růstu průměrných platů zaměstnanců škol, především pedagogů,
- d.** pro zvyšování nenárokových složek platu pracovníků školství podporovat trend poklesu počtu zaměstnanců, a to především optimální organizací ve školách a jako prostředek využít krajské normativy,
- e.** v maximální možné míře využívat finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu na rozvojové programy a účelové dotace,
- f.** snažit se zachovat činnost Základní školy a Mateřské školy Město Libavá, okres Olomouc, příspěvková organizace za předpokladu, že se podaří získávat dotaci z ministerstva obrany,
- g.** podporovat zájem školských příspěvkových organizací o dotaci z úřadů práce a následně zabezpečit jejich převod na příjemce.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a.** výše republikových normativů,
- b.** výše krajských normativů,
- c.** vývoj počtu žáků v daných věkových kategoriích,
- d.** vývoj počtu pracovníků ve školách a školských zařízeních,
- e.** vývoj výše nenárokových složek.

4.2. FINANČNÍ NÁROKY NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY – ROZPOČET KRAJE

4.2.1. OBLAST PROVOZNÍCH VÝDAJŮ

Olomoucký kraj jako zřizovatel poskytuje školám a školským zařízením příspěvek na provoz, na provoz – odpisy a příspěvek na provoz – mzdové náklady.

Příspěvek na provoz představuje příspěvek určený na krytí běžných provozních výdajů, jako je spotřeba energií, spotřeba materiálu, drobné opravy a další běžné výdaje. Příspěvek na provoz – odpisy představuje neinvestiční příspěvek určený na finanční krytí účetních odpisů. Snahou Olomouckého kraje je pokrýt odpisy majetku ve správě příspěvkových organizací do výše 100 %. Vzhledem ke skutečnosti, že příspěvkové organizace zřizované Olomouckým krajem spravují nemovitosti, které mají rozdílnou úroveň v souvislosti s jejich stářím, byl Zastupitelstvem Olomouckého kraje pro rok 2008 schválen odlišný systém odvodů. U nemovitého majetku bude bráno v úvahu stáří nemovitostí. Byla vytvořena tzv. časová pásma zobrazující, jak dlouho bude nemovitost ještě odepisována a ke každému pásmu je stanoveno procentní vyjádření výše odvodu z investičního fondu. Každá budova ve správě příspěvkové organizace je posuzována samostatně, tzn. že každá budova může spadat do jiného časového pásma a u každé budovy bude nařízena jiná výše odvodu. Vychází se ze zásady, že nové investice potřebují méně zdrojů na rekonstrukce a opravy. U movitého majetku bude nařízen odvod z investičního fondu do rozpočtu Olomouckého

kraje ve výši 50 % výše účetních odpisů, což je stejně jako v letech předchozích. Předpokládá se, že stejný systém bude použit i v roce 2009. Příspěvek na provoz – mzdové náklady představuje neinvestiční příspěvek určený na krytí mzdových nákladů organizací, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. V roce 2007 začaly pro školy a školská zařízení platit „Zásady řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem“, které jim stanovily závazný ukazatel limit mzdových prostředků, který představuje maximální výši nákladů na platy a ostatní osobní náklady v hlavní činnosti organizace.

Zastupitelstvo Olomouckého kraje schválilo v rámci rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2008 školským příspěvkovým organizacím navýšený příspěvek od zřizovatele o 3% v porovnání se schváleným rozpočtem na rok 2007. Na období roku 2009 se však tento trend již nepředpokládá, protože v souladu s Rozpočtovým výhledem Olomouckého kraje na období 2009 – 2013 se očekává v průměru 2% meziroční nárůst u výdajů, které slouží k financování běžného provozu příspěvkových organizací. Nárůst příspěvku zřizovatele pro školské organizace je žádoucí především z důvodu pokrytí inflace, především nárůstu cen energií.

Tabulka č. 18: Finanční nároky na rozpočet školských příspěvkových organizací od zřizovatele v tis. Kč

Příspěvek zřizovatele	2007	2008	2009
Neinvestiční příspěvek	400 900	412 927	421 186

Pozn.: Schválený rozpočet 2007, 2008 a předpoklad 2009.

4.2.2. OBLAST INVESTIČNÍ ČINNOSTI A OPRAV

Rok 2008 bude oproti roku 2007 rokem, ve kterém dojde k zahájení nových velkých investic z rozpočtu Olomouckého kraje směřujících do budování stravovacích, tělovýchovných a školských zařízení. Zatímco v roce 2007 představovaly nové investice 28,8 mil. Kč a zbylá část 80,9 mil. Kč směřovala k dokončení investic z minulého období, tak v roce 2008 budou zahájeny investice v celkové výši 57 mil. Kč a dokončeny investice z minulého období v celkové výši 35,5 mil. Kč.

K nejvýznamnějším akcím, které budou v roce 2008 zahájeny, patří výstavba stravovacího pavilonu s kuchyní při Gymnáziu Olomouc – Hejčín, v Gymnáziu Šternberk bude zahájena výstavba školní tělocvičny a ve Střední odborné škole a Středním odborném učilišti zemědělském v Horních Heřmanicích bude zahájena rekonstrukce vytápění. Předpokládá se, že akce budou ukončeny v roce 2009.

V oblasti oprav a investic na rok 2009 plánujeme jako optimální celkový nárůst rozpočtu o 3 %. Vzhledem k objemu investic, které budou započaty v roce 2008 a jejich dokončení bude žádoucí v roce 2009 zachovat na opravy minimálně stejný objem prostředků jako na rok 2008.

Tabulka č. 19: Prostředky z rozpočtu kraje na větší opravy a investice v tis. Kč

Příspěvek zřizovatele	2007	2008	2009
Investice	109 700	92 496	96 000
Opravy	11 170	22 000	22 000
CELKEM	120 870	114 496	118 000

Pozn.: Schválený rozpočet 2007, 2008 a předpoklad 2009.

Společně s výše uvedenými investicemi se plánuje realizace řady projektů v rámci operačních programů strukturálních fondů Evropské unie v oblastech vzdělávání či z oblasti ochrany životního prostředí. V oblasti ochrany životního prostředí bude snaha využít operační program Životního prostředí na realizaci úspor energie. V rámci tohoto programu bude Olomoucký kraj připravovat projekt „Realizace energeticky úsporných opatření na budovách v majetku Olomouckého kraje“. Do tohoto projektu bylo předběžně zařazeno na 30 objektů školských příspěvkových organizací z celkového počtu 49 vybraných objektů krajských příspěvkových organizací. Realizace by mohla proběhnout v období 2008 – 2013.

Prostředky z rozpočtu Olomouckého kraje budou kromě výše uvedeného přednostně vynakládány na úhradu spoluúčasti na projektech ze strukturálních fondů EU, ale i na běžné opravy, údržbu a investice souvisejících s řešením havarijních stavů a plněním zákonných opatření, které z evropských fondů nebude možné řešit.

4.2.3. DALŠÍ VÝDAJE OLOMOUCKÉHO KRAJE V OBLASTI ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A SPORTU

Olomoucký kraj nepodporuje oblast školství, mládeže a sportu pouze prostřednictvím svých příspěvkových organizací. V souladu s Programovým prohlášením Rady Olomouckého kraje, Konceptí rozvoje tělovýchovy a sportu v Olomouckém kraji a Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje je v krajském rozpočtu vyčleněno cca 50 mil. Kč, které slouží k podpoře této oblasti.

Tabulka č. 20: Další výdaje kraje v oblasti školství, mládeže a sportu v tis. Kč

DOTACE	2007	2008	2009
CELKEM	48 400	51 335	52 185

Pozn.: Schválený rozpočet 2007, 2008 a předpoklad 2009.

Podrobnější přehled je uveden v příloze č. 1 a stručný popis jednotlivých krajem finančně podporovaných aktivit je následující.

Kraj na svém území významně od roku 2006 podporuje vrcholový, výkonnostní a mládežnický sport. Tato podpora je realizována jako přímá podpora vytypovaných vrcholových oddílů v jednotlivých okresech a jednorázově vyhlášeným grantovým programem. Předpokládá se, že tato podpora bude pokračovat i v roce 2009, protože se v letech 2006 i 2007 osvědčila a pro rok 2008 bylo na tyto aktivity schváleno o 2 mil. Kč více než v roce předchozím. Kromě toho kraj podporuje individuální sportovce na základě projektu Centra individuálních sportů kraje Olomouckého (CISKO).

Kraj ve snaze zajistit srovnatelné podmínky pro působení škol různých zřizovatelů začal v roce 2003 jako první z krajů přispívat soukromým středním školám na provoz. V roce 2005 Zastupitelstvo Olomouckého kraje schválilo příspěvek nejen středním školám, ale i soukromým školám, které poskytují vzdělání dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami. Pro příští období se počítá s podporou soukromého školství z krajského rozpočtu ve výši roku 2007 za podmínky, že bude poskytováno vzdělávání v souladu se strategickými dokumenty kraje a zároveň stále nebudou normativy pro soukromé školy vytvořené MŠMT dosahovat průměrných normativů v krajích. V případě, že normativy soukromých škol budou ministerstvem upraveny na průměrné výše normativů krajů, budou prostředky využity pro potřeby školství bez rozdílu zřizovatele na výdaje, které není možné hradit ze státního rozpočtu.

Z rozpočtu Olomouckého kraje byly vyčleněny na rok 2008 stejně jako v předchozích letech 3 mil. Kč na podporu oblasti informačních technologií (IT) a pro rok 2009 se předpokládá zachování výše této podpory. Tyto prostředky

byly v roce 2007 určeny školám zřizovaným krajem a byly rozděleny do 3 oblastí, a to na dofinancování dvouletých Projektů SIPVZ, které byly ze strany MŠMT ukončeny, na podporu IT v souvislosti se zaváděním rámcových vzdělávacích programů a na kofinancování nákupů softwarových licencí.

V roce 2007 v souladu s naplňováním Programového prohlášení Rady Olomouckého kraje ve volebním období 2004 – 2008 pro oblast výchovy, vzdělávání a sportu kraj zavedl systém stipendií pro studium na zahraničních středních a vysokých školách. Cílem tohoto systému je podpořit studium na zahraničních středních a vysokých školách studentům Olomouckého kraje, a to po dobu nejméně jednoho měsíce, nejdéle však po dobu jednoho školního/akademického roku. V příštích letech se předpokládá podpora studentům ve stejném finančním objemu.

Kraj od roku 2003 finančně podporuje Olympiády pro děti a mládež. Jedná se o projekt Českého olympijského výboru, do kterého jsou zapojeny všechny kraje České republiky. Talent Olomouckého kraje je vyhlášován již od roku 2005 a jeho prostřednictvím jsou oceňováni nadaní a mimořádně nadaní žáci a studenti škol na území kraje. V roce 2008 bude oceněna i škola, které se umístí student do 5. místa a předpokládá se, že v roce 2009 bude podpora i pro školu zachována.

Olomoucký kraj podpořil v roce 2007 Krajskou konferenci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Olomouckého kraje (dále jen EVVO). Jde o jeden z úkolů vyplývajících z plnění Akčního plánu Koncepce EVVO Olomouckého kraje. V roce 2008 budou finančně podpořeny ekologické projekty škol a školských zařízení z Programu podpory EVVO 2008. Dále byly realizovány úkoly Akčního plánu Koncepce EVVO Olomouckého kraje - byla vyhlášena soutěž Zelená škola, soutěž Příroda Olomouckého kraje očima dětí a mládeže, byly realizovány semináře zaměřené na oblast EVVO určené pro pedagogické pracovníky a vydána elektronická publikace Ekologická výchova Olomouckého kraje ve školním roce 2007/2008. Navýšení rozpočtu na tyto aktivity se předpokládá i pro rok 2009.

V našem kraji probíhá od roku 2002 akce „Sportuj s krajem“, jde o pokračování úspěšné prezentace občanských sdružení pracujících s dětmi a mládeží a předpokládá se její pokračování v dalším období za přispění prostředků z rozpočtu kraje v nezměněné výši.

Od roku 2004 přispívá Olomoucký kraj na mezinárodní výměny dětí a mládeže. Školy prostředky využívaly na poznávací a vzdělávací zájezdy a návštěvy partnerských škol v zahraničí. Od roku 2008 se podpoří i mezinárodní výměna mládeže, která proběhne v tuzemsku.

Olomoucký kraj vyhláší pravidelně od roku 2002 nejlepší sportovce a stal se prvním krajem, který začal uvedenou akci realizovat na regionální úrovni.

Finanční podpora kraje do oblasti primární prevence sociálně patologických jevů má již každoroční tradici a v následujícím období se plánuje ve stejné výši jako v roce 2007.

Tzv. zasedání Zastupitelstva mládeže Olomouckého kraje se v kraji podporuje již od roku 2003. Finanční prostředky jsou vynakládány na aktivity související s činností a posláním tohoto zastupitelstva. Vzhledem k tomu, že na rok 2008 bylo schváleno navýšení rozpočtu na tyto aktivity téměř o 65 %, nepředpokládá se na další období jeho nárůst.

Od roku 2004 Olomoucký kraj přispívá na úhradu nákladů spojených s organizací soutěží a přehlídek. Kromě okresních a krajských kol je podporováno dalších cca 30 soutěží, které mají v rámci kraje již svoji tradici.

Akce organizovaná jednou ze školských příspěvkových organizací Středoškolský pětiboj aneb adrenalin trochu jinak si od roku 2005 vybuchovala již svoji tradici a kraj tak podporuje vzájemné setkávání studentů středních škol. Od roku 2004 Olomoucký kraj podporuje „Krajskou Bambiriádu“, čímž vyjadřuje podporu neziskovému sektoru pracujícímu s dětmi a mládeží.

V roce 2008 se kraj rozhodl stejně jako v roce 2006 přispět na dofinancování evropských vzdělávacích programů. Tyto finanční prostředky budou poskytnuty především školám a školským zařízením zřizovaným Olomouckým krajem, ale předpokládá se zapojení i škol jiných zřizovatelů či neziskových organizací pracujících s mládeží. Prostředky budou určeny především na realizaci programů Socrates, Leonardo da Vinci, Mobilita atd., u kterých poskytovatel grantu bude vyžadovat finanční spoluúčast žadatele. Příspěvek bude určen organizacím také v případech, kdy grant získaný od příslušného poskytovatele nebude dostatečný pro realizaci projektu.

Střednědobé návrhy a záměry v oblasti výdajů z rozpočtu Olomouckého kraje DZ 2008:

- a.** každoročně zvyšovat příspěvek od zřizovatele minimálně ve výši schválené v rozpočtovém výhledu kraje na dané období, především v případě zvyšování cen energií, nájemného a inflace,
- b.** nesnižovat rozpočet na provozní výdaje v návaznosti na racionalizaci, a v návaznosti na růst cen energií,
- c.** stanovovat jednotná pravidla pro odpisové plány všech příspěvkových organizací kraje a odpisy pokrývat do výše 100 %,
- d.** zabezpečit investiční prostředky z rozpočtu kraje pro školství,
- e.** podporovat preventivní opravy majetku kraje z rozpočtu kraje,
- f.** zapojovat fondy školských organizací na spolufinancování oprav a investic z rozpočtu kraje,
- g.** podporovat snahu organizací o získání jiných zdrojů než z rozpočtu kraje, především ze zdrojů EU
- h.** v oblasti školství, mládeže a sportu nadále finančně podporovat akce, které si v rámci kraje získali určitou prestiž
- i.** podporovat nové akce, které přispějí k rozvoji oblasti školství, mládeže a sportu.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

- a.** nárůst provozního příspěvku od zřizovatele a počet školských příspěvkových organizací,
- b.** výše příspěvku od zřizovatele zaměřeného do oblasti péče o svěřený nemovitý majetek, tzn. především na opravy,
- c.** rozpočet investic kraje směřovaných do oblasti školství,
- d.** čerpání investičních fondů školských zařízení v návaznosti na péči o majetek svěřený do správy,
- e.** výše finanční podpory do oblasti školství, mládeže a sportu z prostředků kraje.

ZÁVĚR

Realizace v dokumentu uváděných střednědobých návrhů a záměrů krajského vzdělávání významným způsobem přispěje ke zvýšení kvality vzdělávání v Olomouckém kraji.

Velkým přínosem Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje 2008 je, že se jedná o výsledek týmové práce. Vedle zpracovatele se na jeho tvorbě úzce podíleli odpovědný člen Rady Olomouckého kraje, pracovní skupiny složené ze zástupců jednotlivých typů škol, členové Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje a Rady pro rozvoj lidských zdrojů Olomouckého kraje, pracovní skupiny Rady hospodářské a sociální dohody Olomouckého kraje.

Dlouhodobý záměr tak díky této skutečnosti dobře reflektuje současný stav a určuje strategii dalšího postupu. Olomoucký kraj chce využít této dobré spolupráce se sociálními partnery a dále je zapojovat do procesů spojených s naplňováním priorit Olomouckého kraje v oblasti vzdělávání. Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje tímto děkuje všem, kteří se na tvorbě dlouhodobého záměru podíleli.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Další výdaje kraje v oblasti školství, mládeže a sportu v tis. Kč

Dotace	2007	2008	2009
Podporu sportu na území OK	33 000	35 000	35 000
Soukromé školy	7 200	7 200	7 200
Rozvoj IT na školách	3 000	3 000	3 000
Stipendijní řád Olomouckého kraje	2 000	2 000	2 000
Olympiády pro děti a mládež (07, 09 letní, 08 zimní)	1 550	700	1 550
Vyhlášení nejlepších sportovců OK	400	400	400
EVVO	260	1 000	1 000
Sportuj s krajem	250	250	250
Mezinárodní výměny dětí a mládeže	200	500	500
Talent OK	170	470	470
Podpora programů na oblast primární prevence sociálně - patologických jevů	100	100	100
Zasedání Zastupitelstva mládeže OK	85	140	140
Organizace soutěží a přehlídek	70	150	150
Středoškolský pětiboj aneb adrenalin trochu jinak	65	65	65
Krajská Bambiriáda	50	60	60
Příspěvek na evropské vzdělávací programy	0	300	300
CELKEM	48 400	51 335	52 185

Pozn.: Schválený rozpočet 2007, 2008 a předpoklad 2009.

Příloha č. 2: Soubor kvantitativních ukazatelů vývoje vzdělávání v Olomouckém kraji (v porovnání s průměrem ČR)

Níže uvedené ukazatele byly zpracovány na základě Seznamu doporučených indikátorů kvantitativního vývoje vzdělávací soustavy a metod jejich výpočtu užívaných v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR a Dlouhodobých záměrech vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v krajích. Umožňují kvantitativně srovnat vývoj vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji s celou ČR.

Ukazatel 1: Podíl dětí ve věku 5 let navštěvujících mateřskou školu z věkové skupiny 5letých

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	100,0%	98,4%	98,2%	96,7%	99,0%	96,8%
ČR	99,0%	97,2%	96,2%	96,7%	96,3%	94,3%

Ukazatel 2: Střední délka vzdělávání v mateřských školách

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	3,35	3,39	3,39	3,40	3,32	3,30
ČR	3,15	3,19	3,21	3,19	3,11	3,09

Ukazatel 3: Podíl nově přijatých do základního vzdělávání ve věku 7 a více let ze všech nově přijatých do základního vzdělávání

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	27,6%	25,6%	23,2%	23,4%	25,9%	22,7%
ČR	26,1%	24,8%	23,6%	24,2%	25,2%	23,7%

Ukazatel 4: Podíl žáků odcházejících z 5. ročníků základních škol do 8letých gymnázií a 8letých konzervatoří

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	7,8%	7,7%	8,0%	8,1%	9,2%	10,3%
ČR	7,5%	7,3%	7,8%	7,9%	8,6%	9,3%

Ukazatel 5: Podíl žáků odcházejících ze 7. ročníků základních škol do 6letých gymnázií

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	1,9%	2,3%	2,5%	2,8%	3,0%	3,0%
ČR	1,4%	1,6%	1,8%	1,7%	2,0%	2,0%

Ukazatel 6: Podíl žáků plnících povinnou školní docházku na 8letých a 6letých gymnáziích a 8letých konzervatořích

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	4,1%	4,2%	4,4%	4,6%	4,9%	5,2%
ČR	3,8%	3,9%	4,1%	4,3%	4,5%	4,7%

Ukazatel 7: Podíl žáků, kteří ukončili školní docházku v nižším než 9. ročníku (včetně škol zřízených pro žáky se SVP)

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	4,6%	5,4%	6,3%	5,6%	3,6%	3,6%
ČR	7,9%	7,8%	8,6%	5,6%	4,9%	4,5%

Ukazatel 8: Podíl přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání vzhledem k absolventům povinné školní docházky

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	110,5%	110,2%	108,9%	102,8%	106,8%	107,7%
ČR	108,7%	109,4%	109,5%	107,3%	108,6%	108,7%

Ukazatel 9: Podíl nově přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání z populace 15letých

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	108,8%	108,1%	103,7%	107,9%	103,6%	107,6%
ČR	107,1%	108,5%	106,8%	108,9%	105,5%	109,4%

Ukazatel 10: Podíl nově přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání zakončených maturitní zkouškou

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	59,2%	60,2%	61,4%	62,5%	63,5%	65,2%
ČR	60,4%	61,9%	62,6%	63,9%	65,1%	67,0%

Ukazatel 11: Podíl nově přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání nezakončených maturitní zkouškou

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	40,8%	39,8%	38,6%	37,5%	36,5%	34,8%
ČR	39,6%	38,1%	37,4%	36,1%	34,9%	33,0%

Ukazatel 12: Podíl nově přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání zakončených výučním listem

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	40,5%	39,5%	38,2%	37,2%	36,3%	34,3%
ČR	38,5%	37,3%	36,5%	35,3%	34,0%	32,3%

Ukazatel 13: Podíl nově přijatých do oborů vzdělání všeobecného středního vzdělávání

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	20,5%	22,9%	22,2%	22,9%	24,1%	24,3%
ČR	19,5%	19,5%	20,2%	21,1%	23,0%	23,7%

Ukazatel 14: Podíl nově přijatých do oborů vzdělání všeobecného středního vzdělávání z populace 15letých

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	22,3%	24,8%	23,0%	24,7%	25,0%	26,1%
ČR	20,9%	21,2%	21,6%	23,0%	24,3%	25,9%

Ukazatel 15: Podíl nově přijatých do oboru vzdělání středního vzdělávání lyceum ze všech nově přijatých do oborů středního vzdělávání

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	1,9%	3,7%	2,9%	2,9%	3,0%	3,5%
ČR	1,1%	1,6%	2,2%	2,7%	3,9%	4,4%

Ukazatel 16: Podíl nově přijatých do oboru vzdělání středního vzdělávání gymnázium ze všech nově přijatých do oborů vzdělání středního vzdělávání

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	18,5%	19,2%	19,3%	20,0%	21,1%	20,7%
ČR	18,4%	17,9%	18,1%	18,4%	19,2%	19,3%

Ukazatel 17: Podíl nově přijatých do oborů vzdělání konzervatoří z absolventů povinné školní docházky

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ČR	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,4%	0,4%

Ukazatel 18: Podíl absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání z odpovídající věkové skupiny

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	82,9%	83,8%	90,1%	87,7%	91,5%	90,9%
ČR	84,0%	83,8%	87,2%	86,2%	88,6%	89,0%

Ukazatel 19: Podíl absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání délky 4 roky z odpovídající věkové skupiny

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	52,3%	48,6%	55,2%	54,6%	57,2%	59,0%
ČR	51,7%	49,8%	53,2%	54,2%	57,2%	59,0%

Ukazatel 20: Podíl absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání délky 3 roky z odpovídající věkové skupiny

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	30,4%	33,4%	34,0%	33,7%	33,4%	30,5%
ČR	31,4%	32,1%	32,6%	31,3%	30,5%	28,5%

Ukazatel 21: Podíl absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání délky 2 roky z odpovídající věkové skupiny

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	1,5%	1,0%	0,8%	0,5%	0,8%	0,7%
ČR	2,0%	1,5%	1,4%	1,3%	1,2%	1,0%

Ukazatel 22: Podíl absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání zakončených maturitní zkouškou ze všech absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	62,9%	59,0%	61,3%	62,2%	62,4%	64,8%
ČR	61,6%	59,9%	61,0%	62,9%	64,6%	66,2%

Ukazatel 23: Podíl absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání nezakončených maturitní zkouškou ze všech absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	37,1%	41,0%	38,7%	37,8%	37,6%	35,2%
ČR	38,4%	40,1%	39,0%	37,1%	35,4%	33,8%

Ukazatel 24: Podíl absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání s potenciální možností dalšího vzdělávání na terciární úrovni

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	63,1%	61,6%	63,4%	64,5%	65,2%	67,2%
ČR	61,9%	62,0%	63,3%	65,4%	67,1%	68,5%

Ukazatel 25: Podíl absolventů středního vzdělávání, kteří získali všeobecné vzdělání

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	20,6%	15,7%	21,8%	23,9%	23,3%	26,0%
ČR	19,9%	16,7%	20,4%	22,0%	22,9%	22,5%

Ukazatel 26: Podíl nově přijatých do nástavbového studia z absolventů 3letých oborů vzdělání středního vzdělávání s výučním listem skupiny oborů E a H (klasifikace KKO)

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	25,2%	21,4%	27,8%	29,4%	36,7%	33,4%
ČR	23,5%	26,6%	27,4%	28,4%	29,7%	29,7%

Ukazatel 27: Podíl nově přijatých do nástavbového studia v ostatních formách vzdělávání ze všech nově přijatých do nástavbového studia

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	37,4%	45,5%	41,2%	41,3%	31,0%	36,7%
ČR	46,8%	43,2%	48,4%	48,8%	45,8%	46,7%

Ukazatel 28: Podíl žáků nástavbového studia ze všech žáků oborů vzdělání středního vzdělávání (vč. žáků nástavbového a zkráceného středního studia)

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	3,8%	3,5%	4,2%	4,6%	5,2%	5,3%
ČR	3,5%	4,0%	4,3%	4,3%	4,3%	4,2%

Ukazatel 29: Podíl absolventů nástavbového studia ze všech absolventů oborů vzdělání středního vzdělávání (vč. absolventů nástavbového a zkráceného středního studia)

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	0,5%	6,3%	5,5%	5,9%	7,3%	7,0%
ČR	0,7%	5,4%	5,8%	6,7%	7,0%	6,7%

Ukazatel 30: Podíl nově přijatých na VOŠ přímo po složení maturitní zkoušky

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	80,8%	75,5%	73,7%	67,4%	74,4%	77,0%
ČR	78,8%	73,0%	71,7%	71,1%	73,0%	72,8%

Ukazatel 31: Podíl nově přijatých na VOŠ z odpovídající věkové skupiny

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	5,1%	4,4%	5,2%	5,1%	6,2%	5,1%
ČR	7,4%	7,9%	8,2%	7,2%	7,2%	7,0%

Ukazatel 32: Podíl absolventů VOŠ z odpovídající věkové skupiny

Rok	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
OK	2,6%	2,9%	2,4%	3,4%	3,2%	3,6%
ČR	4,5%	4,4%	3,3%	4,3%	5,1%	4,6%

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1:	Úbytek mladé generace v Olomouckém kraji	7
Tabulka č. 2:	Živě narození v Olomouckém kraji	7
Tabulka č. 3:	Vzdělanostní struktura obyvatel Olomouckého kraje v porovnání s ČR	8
Tabulka č. 4:	Vzdělanost obyvatel Olomouckého kraje dle SLDB 2001 podle územní struktury k 1. 1. 2007	9
Tabulka č. 5:	Uchazeči o zaměstnání k 30. 9. 2007 dle nejvyššího dosaženého vzdělání (v %)	14
Tabulka č. 6:	Přehled nezaměstnanosti absolventů, kteří vystudovali školu v Olomouckém kraji (duben 2006)	15
Tabulka č. 7:	Mzdy v krajích ČR v prvním pololetí roku 2007	22
Tabulka č. 8:	Počet subjektů zapsaných v RES v Olomouckém kraji a jeho okresech dle počtu zaměstnanců	24
Tabulka č. 9:	Přehled projektů škol a šk. zařízení zřizovaných Olomouckým krajem s podporou SF EU	58
Tabulka č. 10:	Grantové projekty realizované školami a školskými zařízeními jiných zřizovatelů v Olomouckém kraji	60
Tabulka č. 11:	Školy z Olomouckého kraje zapojené do projektu Kvalita I	61
Tabulka č. 12:	Školy z Olomouckého kraje zapojené do projektu UNIV	62
Tabulka č. 13:	Orientační výše prostředků poskytovaných ze SR dle republikových normativů v tis. Kč	75
Tabulka č. 14:	Rozdělení výše prostředků poskytovaných ze SR dle zřizovatelů v tis. Kč	76
Tabulka č. 15:	Rozvojové programy a účelové dotace z MŠMT v tis. Kč	76
Tabulka č. 16:	Finanční nároky k zabezpečení plnění povinné školní docházky v tisících Kč	77
Tabulka č. 17:	Účelové prostředky z úradů práce v tisících Kč	77
Tabulka č. 18:	Finanční nároky na rozpočet školských příspěvkových organizací od zřizovatele v tis. Kč	79
Tabulka č. 19:	Prostředky z rozpočtu kraje na větší opravy a investice v tis. Kč	79
Tabulka č. 20:	Další výdaje kraje v oblasti školství, mládeže a sportu v tis. Kč	80

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1:	Územní členění Olomouckého kraje na správní obvody s rozšířenou působností	5
Obrázek č. 2:	Míra nezaměstnanosti v mikroregionech Olomouckého kraje k 31. 12. 2006	12
Obrázek č. 3:	Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR, Olomouckém kraji a jeho okresech od července 2004 do srpna 2007	13
Obrázek č. 4:	Zaměstnaní v národním hospodářství podle odvětví OKEČ (v tis. osob)	18
Obrázek č. 5:	HDP na 1 obyvatele dle kraje v roce 2006 (průměr ČR = 100 %)	20
Obrázek č. 6:	Vývoj HDP na 1 obyvatele v Olomouckém kraji (průměr ČR = 100 %) od roku 1995	21
Obrázek č. 7:	Průměrné hrubé měsíční mzdy v krajích ČR v 1. pololetí 2007	23

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AJ	anglický jazyk
ČŠI	Česká školní inspekce
ČSU	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ OK	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje
DZ ČR	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky
ESF	Evropský sociální fond
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
FF UP	Filosofická fakulta Univerzity Palackého
G	gymnázia
HDP	hrubý domácí produkt
ICT	informační a komunikační technologie
KZÚV	krajské zařízení ústavní výchovy
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NJ	německý jazyk
NNO	nestátní neziskové organizace
NÚOV	Národní ústav odborného vzdělávání
ONIV	ostatní neinvestiční náklady
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OU	odborné učiliště
p. b.	procentního bodu
PC	pedagogické centrum
PdF UP	Pedagogická fakulta Univerzity Palackého
PO	příspěvkové organizace
PrŠ	praktická škola
PRÚOOK	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje
RgŠ	regionální školství
RHSD	Rada hospodářské a sociální dohody
RLZ	rozvoj lidských zdrojů
ROK	Rada Olomouckého kraje
RRLZ	Rada pro rozvoj lidských zdrojů
RVP	Rámcový vzdělávací program
SF EU	strukturální fondy Evropské unie
SIPVZ	Státní informační politika ve vzdělávání
SLBD	sčítání lidu, bytů a domů
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SPC	speciálně pedagogické centrum
SR	státní rozpočet
SROP	Společný regionální operační program
SŠ	střední škola

SVČ	střediska volného času
SVP	středisko výchovné péče
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠVP	školní vzdělávací program
UNIV	uznávání neformálního a informálního vzdělání
UP	Univerzita Palackého v Olomouci
ÚSC	územně samosprávné celky
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
VVVZ	Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost
ZMOK	Zastupitelstvo mládeže Olomouckého kraje
ZOK	Zastupitelstvo Olomouckého kraje
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola